

ECONOMISCHE KOERS

2026 – 2030

SAMEN OP WEG NAAR 2030,
NAAR EEN LEEFBAAR OVERMORGEN
VOOR IEDEREEN

Voorwoord

Het mkb is de motor van de economie, ook in Westerveld. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, dragen bij aan brede welvaart, zien kansen om te groeien, zijn actief in diverse netwerken en durven risico's te nemen met innoveren. Een groot deel van de kracht van onze lokale economie komt voort uit de inzet die zij met hun bedrijf en hun mensen leveren. Als gemeente zijn wij trots op dit ondernemerschap; van kleinschalig vakmanschap tot grotere bedrijven en organisaties en wij dragen hier vanuit onze rol graag aan bij.

Het is goed om bij de totstandkoming van deze koers te ervaren dat ondernemers zich niet alleen richten op het succesvol runnen van hun eigen business en het creëren van banen. Vanuit hun passie en ondernemerschap dragen ze bij aan een leefbare toekomst. Aan een omgeving waar mensen op een prettige manier samenleven, fijn kunnen wonen en aangenaam mogen recreëren. Dit is extra betekenisvol als we kijken naar de economie van overmorgen. Deze ziet er anders uit dan die van (eer)gisteren, vandaag en morgen. We staan voor grote opgaven en meerdere transities. De economische basishouding van permanente groei staat onder druk. We leven in een tijd waarin de fysieke ruimte schaars is geworden. We realiseren ons steeds vaker dat niet alles overal kan. We hebben toe te werken naar een samenleving waarin ecologische, sociale en economische waarden in een juiste balans komen en blijven. Ons toekomstbeeld van onze lokale economie is een economie die een duurzaam perspectief biedt aan de generaties die straks aan het werk gaan, aan een gezond woon- en leefklimaat voor onze inwoners en aan een aantrekkelijk verblijf voor onze toeristen.

Nu zijn we in Westerveld vrij nuchter en praktisch van aard. Deze doe-mentaliteit nodigt uit om concreet aan de slag te gaan. De Economische Koers is de aanzet voor de richting waar wij als gemeente de komende jaren op inzetten. Wij willen de lokale economie in samenspel met ondernemers, Ondernemend Westerveld, ondernemersverenigingen en samenwerkingspartners doorontwikkelen. Met professionele ondernemersdienstverlening dragen we bij aan sterke lokale bedrijven. Doordat we elkaar kennen en krachten steeds beter weten te bundelen zijn we in staat samen verder te bouwen.

Al doende samen op weg naar 2030, naar een leefbaar overmorgen voor iedereen: dat is het motto van de Economische Koers. Ik doe mee. Wij als gemeente doen mee. Jij ook?

Frank Foreman
Wethouder economie

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Insteek	4
1.3 Participatieproces	5
1.4 Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2: De lokale economie in beeld	6
2.1 Hoe staat Westerveld ervoor?	6
2.2 Wat komt er op ons af?	12
2.3 Relevante kaders en uitgangspunten	13
Hoofdstuk 3: De SWOT-analyse	16
Hoofdstuk 4: Op weg naar 2030: de focusthema's	18
4.1 Kwaliteit van ruimte om te ondernemen	18
4.2 Een duurzame & circulaire economie	19
4.3 Investeren in de arbeidsmarkt	20
4.4 Professionaliseren ondernemersdienstverlening	20
4.5 Verder verstevigen van lokale samenwerking	21
4.6 Nadrukkelijker inzetten op regionale samenwerking en netwerken	22
Hoofdstuk 5: De eerste aanzet naar de uitvoering	24
5.1 Opstellen tweejaarlijkse uitvoeringsagenda	24
5.2 Wat doen we al en zetten we voort?	24
5.3 Financieel kader	25
5.4 Formatie	25
Bijlage: Uitgebreide analyse van de huidige staat van de lokale economie	26

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het laatste uitvoeringsprogramma voor lokale economie “Samenwerken aan lokaal ondernemerschap” stamt uit het jaar 2015. Inmiddels zijn we tien jaar verder. De concrete aanleiding voor een actuele economische koers is:

- Optimaliseren van ondernemersdienstverlening vanuit de gemeente en de samenwerking met partijen waaronder Ondernemend Westerveld als belangrijke overlegpartner in de Westerveldse economie.
- De aandacht voor brede welvaart¹ neemt verder toe en vraagt ook om een economisch perspectief met bijpassende activiteiten.
- Adequaaf kunnen inspelen op relevante (economische) trends en ontwikkelingen;
- Een basis leggen voor het overdrachtsdossier Economie naar de volgende college- en de raadsperiode die in maart 2026 aanvangt.

1.2 Insteek

In de startnotitie is opgenomen dat we streven naar een praktische en compacte koers. Een koers die inzichtelijk maakt hoe de economie ervoor staat en hoe het mkb in Westerveld eruit ziet, wat de opgaven zijn en hoe we daar als gemeente, samen met de ondernemers, op in willen spelen. Een koers die inspireert en focus brengt in de uitvoering voor de komende jaren.

Het resultaat dat hier ligt is een actiegericht koers voor de korte termijn (2026-2030). Dus geen visie met vergezichten over wie we - op lange termijn - als gemeente Westerveld willen zijn. Qua economische visie blijven we bij de Omgevingsvisie 2040. Wel benadrukken we dat het vertrekpunt van deze koers en de ervaring die we tijdens de uitvoering opdoen van waarde zijn als input voor het langetermijnperspectief van Westerveld. Wanneer de herijking van de huidige Omgevingsvisie concreet gaat spelen kan deze koers, samen met de woonvisie, de sociaalmaatschappelijke visie, het duurzaamheidsbeleid etc. als input dienen voor de overkoepelende integrale vraag ‘wat wil Westerveld zijn?’.

We realiseren ons dat we als gemeente een bescheiden rol hebben als het gaat om het beïnvloeden van de economie. Ondernemers weten zelf het beste wat nodig is voor hun eigen bedrijf. Daarin schuilt de kracht van goed ondernemerschap. Wij zien het als onze rol om het ondernemen in Westerveld vanuit onze positie waar mogelijk te faciliteren, te stimuleren, te verbinden en te promoten en waar noodzakelijk te reguleren. Daarmee is de Economische Koers een handvat voor de uitvoering die hierop volgt. Waarbij we rekening houden met de beperkte financiële middelen voor het programma Economie in de huidige meerjarenbegroting van de gemeente.

¹ Brede welvaart kan in essentie worden teruggebracht tot de driehoek ‘sociaal, ecologisch en economisch’ (brondefinitie: CBS, PLB, Regio Zwolle monitor, economische koers Drenthe)

Dit betekent dat we bovenal inzetten op het verder vergroten van de kwaliteit en professionaliteit van onze ondernemersdienstverlening en door samenwerking, co-creatie en partnerschappen bij te dragen aan de toekomstbestendigheid van het mkb en het ondernemersklimaat in Westerveld. Alle deelnemers hebben invloed op dit proces en op het resultaat van dit proces.

1.3 Participatieproces

Om tot deze Economische Koers te komen is het volgende proces doorlopen:

- Opstellen van een ambtelijke projectopdracht en een startnotitie die door het college is goedgekeurd en door de gemeenteraad is vastgesteld.
- Verzamelen en analyseren van lokale gegevens, trends en ontwikkelingen om een beeld te vormen van de huidige staat van de lokale economie.
- Raadplegen van relevante onderzoeken, visies en meerjarenagenda's van provincies, regionale partners, kennisinstellingen en buurgemeenten.
- Twee tussentijdse interactiemomenten met de gemeenteraad.
- Periodieke afstemming met de voorzitters en manager van Ondernemend Westerveld en het Ondernemersfonds op proces en inhoud.
- In samenwerking met Ondernemend Westerveld is een ondernemerssessie georganiseerd met ruim 70 deelnemers vanuit het mkb en de gemeente. Deze sessie had als doel input ophalen en inspiratie opdoen met een gastspreker en een panelgesprek met drie plaatselijke ondernemers over de economie van overmorgen.
- Diverse gesprekken en afstemmingsmomenten, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten.

Deze stappen hebben waardevolle inzichten opgeleverd die zijn benut om te komen tot deze Economische Koers. Meer gedetailleerde en praktische suggesties hebben we gebundeld om in een volgende fase te kunnen benutten bij het maken van de uitvoeringsagenda.

Op de website van Ondernemend Westerveld wordt de samenvatting van de ondernemerssessie gepubliceerd.

1.4 Leeswijzer

De koers is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2: De lokale economie in beeld
- Hoofdstuk 3: De SWOT-analyse
- Hoofdstuk 4: Op weg naar 2030 -> de focusthema's
- Hoofdstuk 5: De eerste aanzet naar de uitvoering
- Bijlage: Uitgebreide analyse van de huidige staat van de lokale economie

Hoofdstuk 2 De lokale economie in beeld

Om te weten hoe onze lokale economie zich blijft doorontwikkelen tot een economie die dienend is aan de leefbaarheid van Westerveld en perspectief biedt aan toekomstige generaties, is het belangrijk om te weten hoe we er nu voor staan. Want zonder een helder startpunt, kun je niet goed koers zetten. Daarom is met behulp van economisch adviesbureau Synnovem een foto gemaakt van de huidige staat van de economie in Westerveld (zie 2.1 en bijlage) en aangevuld met de trends en ontwikkelingen die op het mkb afkomen (zie 2.2).

Omdat economie geen geïsoleerd domein is, verbindend en faciliterend werkt en relaties heeft met andere beleidsterreinen, geven we in 2.3 een opsomming van relevante kaders en uitgangspunten die van invloed zijn op deze Economische Koers.

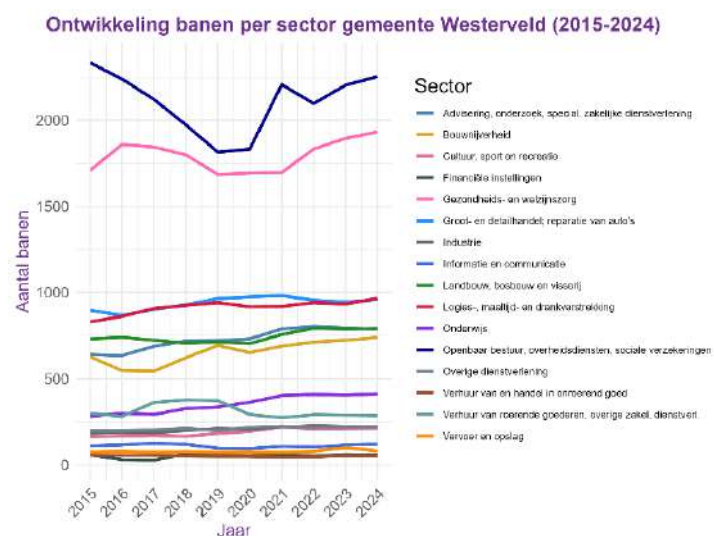
2.1 Hoe staat Westerveld ervoor?

We beschrijven de huidige staat van de lokale economie aan de hand van de arbeidsmarkt, woon-werkpatronen, het ondernemerschap en het ruimtegebruik en de bedrijventerreinen. Vervolgens geven we inzicht in zeven kernsectoren die onze economie kleur geven. Daarbij is het goed om te realiseren dat dit een mix is van (semi)publieke organisaties en economisch meer commerciële mkb-bedrijven.

De “foto” is gebaseerd op een uitgebreide analyse van de huidige staat van de lokale economie. We beperken ons in deze paragraaf tot de belangrijkste data. De uitgebreide analyse, de bronvermelding en een uitleg over de sectoren met SBI-codes is opgenomen in de bijlage bij deze Economische Koers.

Arbeidsmarkt

Sinds 2015 is de werkgelegenheid in de gemeente Westerveld jaarlijks met gemiddeld 1,0% gegroeid tot ongeveer 10.000 banen in 2024. Deze groei blijft achter bij het landelijke gemiddelde van 1,8% en het provinciale gemiddelde van 1,4% (zie bijlage Banen gemeente Westerveld, pagina 5 en verder).

Figuur 1: Ontwikkeling van het aantal banen per sector in de periode 2015-2024. Bron: LISA – bewerking PWR Drenthe.

De werkgelegenheid wordt voornamelijk gedragen door drie sectoren:

- 1) Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen (verder te noemen overheid)
- 2) Gezondheids- en welzijnszorg, (verder te noemen gezondheidszorg)
- 3) Logies-, maaltijd- en drankverstrekking (verder te noemen recreatie en toerisme)

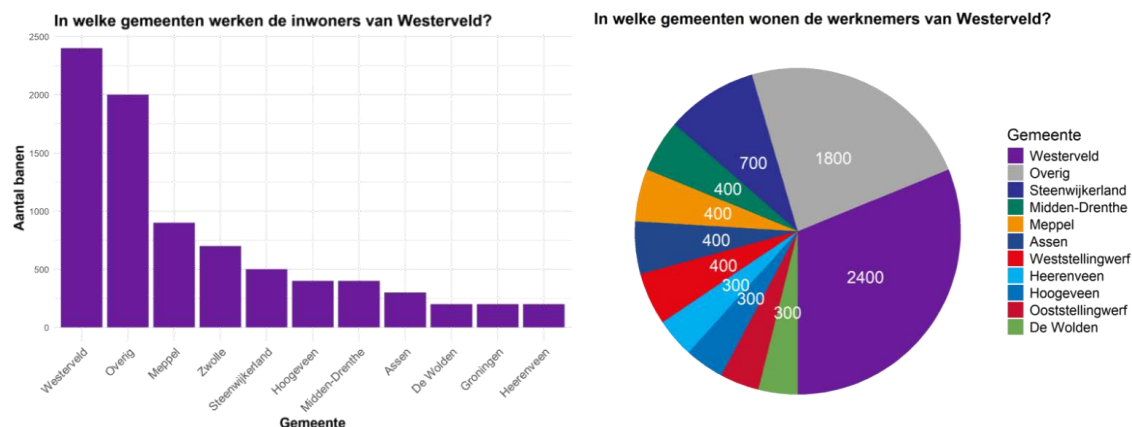
Samen zijn deze sectoren goed voor ongeveer de helft van alle banen. Westerveld onderscheidt zich met een bovengemiddeld aandeel banen in de overheid en horeca en landbouw, wat goed aansluit bij het recreatieve en landelijke karakter van de regio.

Daarnaast kent Westerveld een relatief laag werkloosheidspercentage van circa 2,9% in 2024, wat lager is dan het provinciale gemiddelde van 3,4% en het landelijke gemiddelde van 3,7%. Opvallend is dat één op de drie werkenden binnen de eigen gemeente werkt, wat voor een landelijke gemeente relatief hoog is. Toch is het aandeel werkenden als percentage van het totaal aantal inwoners, met iets meer dan 41%, aan de lage kant. Dit hangt vooral samen met de hoge mate van vergrijzing: maar liefst 31% van de inwoners is 65 jaar of ouder (zie bijlage Algemene economische informatie, pagina 2 en verder).

Woon-werkpatronen

In 2023 was het totaal aantal inwoners van Westerveld die werken 8.200. Ongeveer 70% hiervan, doet dat buiten de grenzen van de gemeente; zie staafdiagram links.

De rechter cirkeldiagram laat zien dat van de werknemers die bij de bedrijven in Westerveld werken 2400 in Westerveld wonen en 700 komen uit Steenwijkerland (zie bijlage Algemene economische informatie, pagina 2 en verder).

Figuur 2: Woon-werkpatronen van inwoners van de gemeente Westerveld in de periode 2023. Bron: CBS.

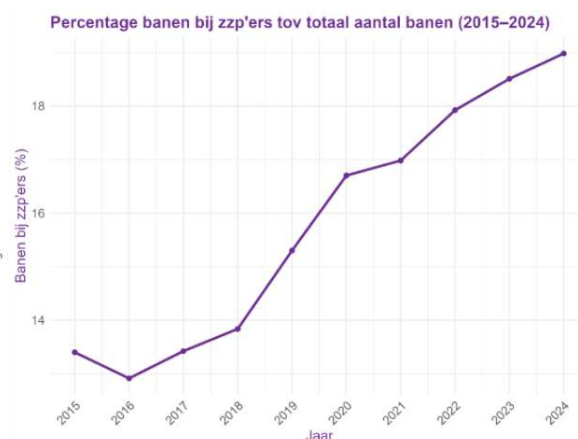
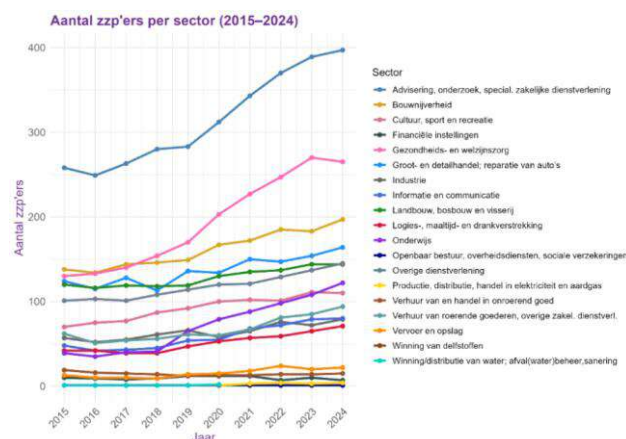
Figuur 3: Woon-werkpatronen van werkenden in de gemeente Westerveld in de periode 2023. Bron: CBS.

Deze cijfers laten zien dat Westerveld sterk verweven is met de regionale arbeidsmarkt: zowel inwoners als werkgevers zijn in hoge mate afhankelijk van omliggende gemeenten en provincies.

Ondernemerschap

Het ondernemerschap in Westerveld wordt gekenmerkt door een groot aandeel mkb-bedrijven met minder dan tien werknemers. Deze bedrijven vormen samen 96% van het totaal aantal vestigingen van 2700 in de gemeente. Sinds 2015 is het aantal bedrijven jaarlijks met gemiddeld 3,2% toegenomen, iets onder het provinciaal groeigemiddelde van 3,5% (zie bijlage Vestigingen

gemeente Westerveld, pagina 11 en verder). Binnen deze groei valt vooral de toename van het aantal zelfstandigen zonder personeel op.

Figuur 4: Ontwikkeling van het aantal zzp'ers per sector in de periode 2015-2024. Bron: LISA – bewerking PWR Drenthe.

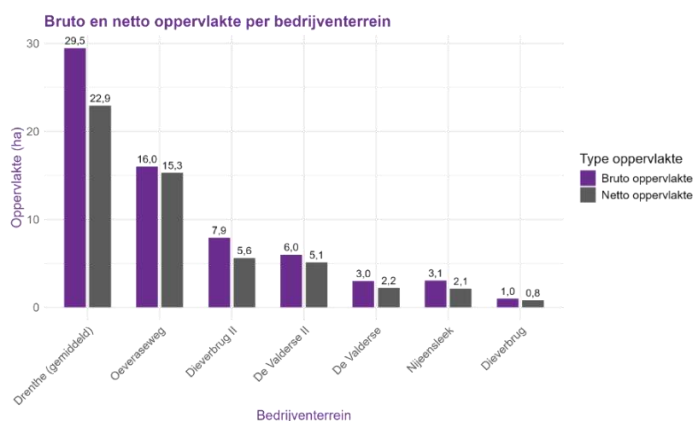
Figuur 5: Percentage banen bij zzp'ers ten opzichte van het totaal aantal banen in de periode 2015-2024. Bron: LISA – bewerking PWR Drenthe.

In de tabel hierboven is te zien dat het aantal zelfstandigen zonder personeel (verder zzp'ers) tussen 2015 en 2024 sterk is gestegen: van ruim 1.200 naar bijna 1.900, wat neerkomt op een gemiddelde jaarlijkse groei van ruim 5%. Inmiddels is bijna 19% van alle banen en meer dan twee derde van de vestigingen verbonden aan zelfstandigen. Daarmee behoort Westerveld tot de top tien van Nederlandse gemeenten met het hoogste aandeel zzp'ers. De meeste zzp'ers zijn actief in de zakelijke dienstverlening en zorg en bouw (zie bijlage ZZP'ers, pagina 59 en verder). Door de hernieuwde handhaving van de Wet DBA per 1 januari 2025, die schijnzelfstandigheid moet tegengaan in onder andere de zorgsector, is het mogelijk dat deze groei stagneert of omslaat in een daling.

Ruimtegebruik en bedrijventerreinen

Westerveld kent een brede spreiding van bedrijfsactiviteiten over de hele gemeente. Van de totale oppervlakte van 28.274 hectare bestaat een groot deel uit agrarisch terrein en natuurgebied.

Westerveld beschikt over zes lokale bedrijventerreinen, waar in 2024 circa 80 vestigingen zijn gevestigd die samen goed zijn voor ongeveer 430 banen. Deze terreinen zijn grotendeels vol en richten zich vooral op sectoren als detailhandel, groothandel, autoreparatie, bouw en industrie.

Sectorverdeling van vestigingen op bedrijventerreinen (2015)

Sectorverdeling van vestigingen op bedrijventerreinen (2024)

Figuur 6: Bruto en netto oppervlakte per bedrijventerrein. Bron: IBIS bedrijventerreinen

Figuur 7: Sectorverdeling vestigingen op bedrijventerrein 2015. Bron: LISA – bewerking PWR Drenthe.

Figuur 8: Sectorverdeling vestigingen op bedrijventerrein 2024. Bron: LISA – bewerking PWR Drenthe.

Ten opzichte van 2015 is de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen afgenomen met ongeveer 70 banen. Ook het aandeel van deze terreinen in de lokale economie vertoont een geleidelijke daling. Tussen 2015 en 2023 nam de toegevoegde waarde echter toe van circa 27 miljoen euro naar 29,5 miljoen euro, wat neerkomt op 4% van de totale toegevoegde waarde binnen de gemeente². In het meest recente jaar is er een duidelijke terugval zichtbaar, die naar verwachting zal doorzetten gezien de afname in het aantal vestigingen en banen in 2024 (zie bijlage Bedrijventerreinen Westerveld, pagina 17 en verder). Daarmee vervullen de bedrijventerreinen een bescheiden rol in de economische structuur van Westerveld.

² Voor de ontwikkeling van de toegevoegde waarde tussen 2015 en 2023 is gerekend met constante prijzen

De bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld vallen onder de noemer lokaal bedrijventerrein. Dit is een bedrijventerrein met een kavelomvang van overwegend 5.000 m² of kleiner, een milieucategorie 1 t/m 3 en een beperkte totale omvang (indicatief: minder dan 5 hectare). (Bron: Stec rapport “Regionale Programmering Bedrijventerreinen Zuidwest-Drenthe”, oktober 2023)

De gemeente Westerveld heeft op dit moment (najaar 2025) geen grond op een bedrijventerrein beschikbaar voor uitgifte. Voor het bedrijventerrein Oeveraseweg in Havelte zijn begin 2025 een 8-tal kavels en 12.000 m² grond uitgegeven. Hier werd bij de loting voorrang gegeven aan bedrijven die gevestigd zijn in de gemeente Westerveld.

Figuur 9: Ontwikkeling toegevoegde waarde op bedrijventerreinen in de periode 2015-2023. Bron: LISA – bewerking PWR Drenthe.

Zeven kernsectoren

We geven voor de zeven belangrijkste sectoren in de gemeente Westerveld een korte analyse. We gaan hierbij kort in op Toegevoegde Waarde, werkgelegenheid en vestigingen. De sector met de hoogste toegevoegde waarde noemen we eerst en de sector met de laagste toegevoegde waarde het laatste. De achtergrondcijfers staan genoemd in de bijlage bij deze Economische Koers.

Overheid

Bij een lokale economie wordt niet automatisch gedacht aan de overheid als een sector. In Westerveld is de overheid echter een sector van belang, zowel direct in de vorm van werkgelegenheid en ruimtegebruik en indirect via consumptieve bestedingen door werknemers bij andere ondernemers. De grootste werkgever in de sector overheid is Defensie met de Johannes Post Kazerne in Havelte/Darp.

De sector overheid is met circa 2.200 banen (22,3%) de grootste werkgever in de gemeente Westerveld. In 2023 was deze sector bovendien verantwoordelijk voor een derde van de totale toegevoegde waarde³. Tussen 2015 en 2020 daalden zowel de werkgelegenheid als de toegevoegde waarde, maar sinds 2020 is sprake van een gestage groei tot net onder het niveau

³ Voor de toegevoegde waarde in 2023 is gerekend met lopende prijzen.

van 2015. Door de landelijke ontwikkelingen op het gebied van Defensie neemt naar verwachting de werkgelegenheid toe. Daarmee blijft openbaar bestuur een zeer belangrijke en stabiele pijler onder de lokale economie.

Gezondheidszorg

Na Overheid is de gezondheidszorg de op één na grootste banenleverancier in Westerveld, met circa 1.900 banen (19,1%). De werkgelegenheid in deze sector is de afgelopen jaren gestaag gegroeid. Ook het aantal vestigingen is tussen 2015 en 2024 bijna verdubbeld, voornamelijk door een sterke toename van het aantal zzp'ers. De toegevoegde waarde is in de afgelopen tien jaar stabiel gebleven.

Met een vergrijzende bevolking wordt deze sector steeds belangrijker voor het welzijn van ouderen. De beschikbaarheid van personeel op een de arbeidsmarkt is hiervoor essentieel. Hiervoor kan de gemeente samen met de zorgaanbieders de problemen signaleren en mogelijk voorwaarden creëren. Op het gebied van samenwerking met zorgopleidingen en innovaties in de zorg biedt dit kansen om voorop te lopen in deze sector.

Van zorg naar (positieve) gezondheid: Er is een toenemende druk op het huidige zorgsysteem qua kosten en menskracht. Ook is meer focus op preventie, leefstijl en (mentale) gezondheid gericht op alle leeftijden. Dit biedt uitdagingen en kansen rondom duurzame inzetbaarheid, technologische mogelijkheden en nieuwe concepten om zorg en gezondheid te verbeteren.

Daarmee vormt de zorgsector een groeiende en structureel belangrijke pijler binnen de lokale economie.

Bouwnijverheid

De bouwsector, die veelal op bedrijventerreinen gevestigd is, is goed voor 7,3% van de werkgelegenheid en 9,7% van de vestigingen in 2024. In termen van economische waarde draagt de sector 48 miljoen euro bij, wat neerkomt op 6,7% van de totale toegevoegde waarde. Samen met de sector verhuur van en handel in onroerend goed is dit de grootste niet-publieke sector qua toegevoegde waarde. Tussen 2015 en 2023 groeide deze waarde met gemiddeld 4,8% per jaar. De sector kenmerkt zich door een solide aanwezigheid in de gemeente, met een mix van lokale bouwbedrijven en zelfstandige ondernemers. Toekomstperspectief voor deze ondernemers is goed. Een aantal bouwondernemers lopen voorop in de ontwikkeling naar bouw van duurzame woningen, bijvoorbeeld met gebruik maken van bio-based materialen.

Advisering, onderzoek en specialistische zakelijke dienstverlening

De sector telt circa 790 banen (7,8%) en is met ongeveer 450 vestigingen (16,7%) de grootste qua vestigingen. Tussen 2015 en 2023 groeide het aantal banen met gemiddeld 2,5% per jaar, vooral door een toename van het aantal zzp'ers. Een groot deel van deze sector bestaat uit zzp'ers. De toegevoegde waarde bedroeg in 2023 circa 46 miljoen euro en groeide tussen 2015 en 2023 met gemiddeld 5,5% per jaar. De sector laat een sterke dynamiek zien, gedreven door kleinschalig ondernemerschap en kennisintensieve diensten.

Groot- en detailhandel & reparatie van auto's

Kijkend naar de detailhandel in de vier grote kernen laat het koopstromenonderzoek zien dat de leegstand 3% bedraagt, namelijk 7 van de in totaal 220 verkooppunten. Dit is licht afgenomen in de loop der jaren en is vergelijkbaar met de benchmark van verkooppunten van gemeenten van

dezelfde omvang. In Westerveld is de leegstand in het centrum van Havelte een uitdaging die al langere tijd loopt.

De sector is goed voor circa 300 banen (9,5%) en 10,4% van de vestigingen. De groei in banen en vestigingen is beperkt, met een gemiddelde toename van ongeveer 1% per jaar. De toegevoegde waarde bedraagt circa 40 miljoen euro, goed voor 5,5% van het totaal.

Recreatie en toerisme

De sector is goed voor circa 930 banen (9,6% van het totaal). De groei in werkgelegenheid verloopt stabiel, met een toename van ongeveer 1,5% per jaar, vooral dankzij zzp'ers en grotere vestigingen met meer dan tien werknemers. Hoewel het aandeel vestigingen met 6,5% iets bescheidener is, kent Westerveld relatief veel banen en vestigingen in deze sector vergeleken met Drenthe. De toegevoegde waarde groeide tussen 2015 en 2023 met circa 10 miljoen euro, ondanks een forse terugval tijdens de coronaperiode, wat neerkomt op een gemiddelde jaarlijkse groei van 5%. Voor meer details verwijzen we naar de visie van recreatie en toerisme "Westerveld dé toeristische gemeente van Drenthe".

De keuze om sterk op deze sector in te zetten als gemeente is een toekomstgerichte keuze. Er zal sprake zijn van een extra opbrengst als naast de toerist ook de inwoner en de ondernemers in deze sector hun zakelijke bestedingen in de gemeente houden. Daarmee is de horeca een dynamische en veerkrachtige sector binnen de lokale economie.

Landbouw, bosbouw en visserij (landbouw)

De landbouwsector telt al tien jaar stabiel zo'n 315 vestigingen, goed voor 11,7% van het totaal. De werkgelegenheid is sinds 2020 gegroeid tot bijna 800 banen (7,8%). Binnen de sector verschuift de nadruk van traditionele melkveehouderij naar dienstverlening en niches zoals tuinbouw en schapen- en geitenhouderij. De toegevoegde waarde steeg van circa 20 miljoen euro in 2015 naar 24,4 miljoen euro in 2023, waarmee landbouw 4,3% van de totale economische waarde vertegenwoordigt (zie bijlage Landbouw, pagina 38 en verder). Daarmee blijft landbouw een onderscheidende en economisch relevante pijler, ondanks structurele veranderingen.

2.2 Wat komt er op ons af?

Naast trends en ontwikkelingen voor de specifieke sectoren zijn er trends en ontwikkelingen die voor veel bedrijven gelden en daarmee invloed hebben op onze economie; soms direct en soms meer indirect. Ook de diverse transitie en opgaven waar we met z'n allen voor staan brengen uitdagingen met zich mee. In de veelheid aan thema's die we in kaart zouden kunnen brengen, concentreren we ons op die ontwikkelingen en opgaven die essentieel zijn voor de lokale economie van overmorgen in Westerveld.

- **Demografische ontwikkelingen:** De bevolking vergrijsst. Het aandeel van de potentiële beroepsbevolking neemt af. Meer jongvolwassenen vertrekken er uit Drenthe dan dat er binnenkomen. Het aantrekken en behouden van talent wordt daarmee cruciaal voor bedrijven.
- **Technologische ontwikkelingen:** Automatisering, digitalisering, robotisering en kunstmatige intelligentie. Innovaties die elkaar steeds sneller opvolgen en elk

maatschappelijk vraagstuk en elke sector raken en vragen om investeringen ook dataprivacy, cybersecurity, mogelijkheden voor scholing, etc.

- Duurzaamheid: Aan de slag met deze opgave is geen optie, maar een noodzaak om de aarde leefbaar te houden voor toekomstige generaties. Het raakt een breed scala aan thema's zoals energie uit hernieuwbare bronnen, mobiliteit, klimaatadaptatie, verkorten van ketens met eerlijke prijzen, natuur en biodiversiteit.
- Nederland Circulair in 2050. Dit Rijksbrede programma circulaire economie heeft tot doel dat Nederland in 2050 100% circulair is. In een circulaire economie worden grondstoffen efficiënt gebruikt, afval is geminimaliseerd en producten worden hergebruikt, gerecycled en gerepareerd. Consumptiegedrag is een belangrijk onderdeel.
- Van zorg naar (positieve) gezondheid: druk op het huidige zorgsysteem qua kosten en menskracht en focus op meer preventie en gezonde leefstijl. Biedt uitdagingen en kansen rondom duurzame inzetbaarheid, technologische mogelijkheden en nieuwe concepten om zorg en gezondheid te verbeteren

2.3 Relevante kaders en uitgangspunten

Economie is een breed onderwerp. Het is geen geïsoleerd domein, werkt verbindend en faciliterend en heeft relaties met andere beleidsterreinen. Er is samenhang en wederzijdse afhankelijkheid zowel op gemeentelijk als op regionaal en provinciaal niveau. Onderstaande kaders en uitgangspunten vormen een vertrekpunt en een basis in de totstandkoming van de Economische Koers.

Omgevingsvisie gemeente Westerveld

In de Omgevingsvisie is het toekomstbeeld van de lokale economie in 2040 als volgt geformuleerd:

'We zijn een sterke, economische, recreatieve en agrarische gemeente. Er heerst een goed vestigings- en ondernemersklimaat. Er worden volop nieuwe ondernemingen opgestart en bestaande bedrijven groeien. In de afgelopen jaren zijn we samen met ondernemers tot mooie maatwerkoplossingen gekomen. Onze regels zijn flexibel en het is gelukt om (passende) werkgelegenheid te behouden en aan te trekken. Onze bedrijventerreinen zijn in trek. En op locaties van voormalige (agrarische) bedrijven en bedrijfsgebouwen in het landelijke gebied worden succesvol nieuwe bedrijven opgestart, waarbij we bij voormalige agrarische bedrijven ook (bijzondere) woonvormen hebben zien ontstaan. Daarmee hebben we dreigende verpaupering een halt kunnen toeroepen.'

De Omgevingsvisie bevestigt dat we een sterke, economische, recreatieve en agrarische gemeente willen zijn. Dit toekomstbeeld blijft de basis voor de koers in de komende jaren.

Westerveld heeft (binnen de regio) een uniek profiel: we zijn een groene, agrarische gemeente met een ongekende rijkdom aan cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarden.

Lees hierover meer in de [Omgevingsvisie](#).

Visie recreatie & toerisme, "Westerveld, dé toeristische gemeente van Drenthe"

Op 15 april 2025 heeft de gemeenteraad de "Visie recreatie & toerisme, "Westerveld, dé toeristische gemeente van Drenthe" vastgesteld. Hieraan gekoppeld is een concreet

uitvoeringsprogramma vastgesteld door het college. De recreatie en toerisme sector is voor de economie van Westerveld zeer belangrijk. We omarmen de gemaakte ambitieuze keuze en zien de toegevoegde waarde van deze sector voor de totale leefbaarheid en brede welvaart van Westerveld. Lees hierover meer in de [Visie recreatie en toerisme Westerveld - Gemeente Westerveld](#).

Natuur en Landbouw

Op het gebied van natuur en landbouw komen de komende jaren veel opgaven op Westerveld af. Denk hierbij aan de Vogel- en habitatrictlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Natuurherstelverordening. Een deel van deze opgaven wordt opgepakt binnen het programma Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe van de Provincie Drenthe (TLGD). De verwachting is dat deze wettelijke opgaven effecten gaan hebben op Westerveld, al is de omvang nog onbekend. Dit zal de komende jaren duidelijk moeten worden.

Het toekomstbeeld in de Omgevingsvisie biedt hierbij een uitgangspunt voor onze inzet m.b.t. de agrarische sector: *‘Terugkijkend op de periode tussen 2020 en 2040 heeft de transitie naar duurzame (kringloop)landbouw vorm gekregen. Als gemeente hebben we die transitie ondersteund en begeleid. Onze sector bloeit.’*

Wij vinden het belangrijk dat er perspectief wordt geboden op een rendabele, toekomstbestendige bedrijfsvoering. We dragen bij aan goede communicatie met de lokale agrarische sector en faciliteren waar mogelijk in het vinden van innovatieve oplossingen voor de transitie. Tegelijkertijd zijn onze natuurgebieden een belangrijk onderdeel van ons landschap en een essentiële trekker van recreatie en toerisme sector en daarmee ook voor onze economie. Het is van belang om hier een natuurlijke balans tussen te vinden.

Duurzaamheid

Het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid dat in 2026 opnieuw wordt vastgesteld, brengen we focus aan voor duurzame en circulaire activiteiten bij de periode tot 2030. De beweging naar een circulaire economie is een van de vijf hoofdthema's in de duurzaamheidsagenda.

Maatschappelijke visie Sociaal Domein en Dorpenbeleid

Eind 2023 is de Maatschappelijke Visie vastgesteld met als kern: een gezonde, zelfredzame en participerende Westervelder. Daarbij gaat het o.a. over het deelnemen aan het (werkende) maatschappelijke leven. In Dorpenbeleid komt de koppeling met leefbaarheid ook expliciet naar voren. In beide documenten staat het samenwerken en het verbinden met inwoners, organisaties en ondernemers centraal. Hierin ontstaat een gedeeld belang en een gemeenschappelijke kijk, want ook ondernemers hechten waarde aan het investeren in leefbaarheid en in volgende generaties via hun economische activiteiten.

Provinciale en regionale kaders rondom bedrijventerreinen

Provincie Drenthe heeft kaders geformuleerd op basis van de provinciale Omgevingsverordening (2025) en provinciale behoefteraming. Hierbij heeft Regio Zuidwest-Drenthe 30 hectare toegewezen gekregen tot 2030. In de Programmeringsafspraken Zuidwest-Drenthe (2023) heeft Westerveld samen met de gemeenten Meppel en De Wolden afspraken op gebiedsniveau gemaakt. Onderlinge afstemming over ontwikkelingen vindt jaarlijks plaats.

In 2024 is de Ruimtelijke Economische Bouwsteen 2040 van Regio Zwolle vastgesteld. Hierin is speciale aandacht voor de ruimtelijke implicaties van grote ruimtevragers en innovatieomgevingen. Als onderdeel van de Regio Zwolle werkt Westerveld ook met de Ruimte Economische Bouwsteen. Belangrijke noot hierbij is dat Westerveld inzet op het faciliteren van lokale ondernemers en niet op grote ruimtevragers en innovatieomgevingen.

Hoofdstuk 3 De SWOT-analyse

Wanneer we de staat van onze lokale economie aanvullen met kenmerken van het Westerveldse economische profiel en de ontwikkelingen en opgaven op een rij zetten, dan leidt dit tot de volgende analyse van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen. Deze analyse dient als een samenvatting en algemeen beeld van de huidige lokale economie in Westerveld.

Voor de recreatie en toeristische sector is al een SWOT gemaakt die onderdeel is van de Visie Recreatie & Toerisme. Deze analyse wordt hier niet opnieuw opgenomen.

INTERN

STERKTES

- Praktische doenersmentaliteit
- Korte lijnen, informele omgang, we kennen elkaar
- Schaal van de gemeente brengt flexibiliteit, schakelkracht en ruimte voor maatwerk met zich mee (bijvoorbeeld The Passion naar Westerveld weten te halen)
- Sectoren Overheid en Gezondheidszorg zijn relatief stabiele banenmotor
- Sterke bouwsector
- Landbouwsector is een belangrijke economische sector en bepalend voor het landschap
- Stevige visie en uitvoeringsprogramma op recreatie & toerisme (Westerveld dé toeristische gemeente van Drenthe) met sterke gebieds promotie
- Positieve wederzijdse beïnvloeding tussen recreatie & toerisme en retail en voorzieningen qua leefbaarheid
- Ondernemersfonds biedt financiële slagkracht
- Ondernemend Westerveld is sterk platform van ondernemers met organisatiekracht
- Brede welvaart in Westerveld hoger dan Drents gemiddelde (wel lager dan landelijk niveau)
- Bedrijfsleven is betrokken en pakt ook maatschappelijke rol

ZWAKTES

- Ondernemerschap veelal op 'hier en nu en vandaag de dag' georiënteerd waardoor langetermijnstrategie of innovatie achterblijft
- Kleinschaligheid van veel bedrijven beperkt kennisdeling en slim samenwerken tussen ondernemers
- Beperkt inzicht in actuele groeiambities van het mkb en huidige groeimogelijkheden in het ruimteaanbod in Westerveld
- Op korte termijn weinig mogelijkheden voor uitbreiding bedrijventerreinen
- Organisatiegraad binnen en cohesie tussen ondernemersverenigingen is wisselend
- Zorg om binden en boeien van de juiste medewerkers in bedrijven met het juiste talent
- Verschil in beleving van leef- en systeemwereld vanuit ambtelijke organisatie en ondernemersperspectief kan onnodige ruis of frustratie veroorzaken
- Aanspreekpunt ondernemers bij gemeente niet altijd duidelijk
- Bewustzijn op en mogelijkheden voor lokale inkoop door gemeente niet altijd top of mind

KANSEN

- Lokaal kopen wordt meer vanzelfsprekend door inwoners, mogelijkheden voor korte keten;
- Benutten van de gemeentebrede samenwerking om te komen naar een strategische uitvoeringsagenda, gefinancierd uit het Ondernemersfonds
- Regionale samenwerking binnen Zuidwest-Drenthe in opgaven economie, arbeidsmarkt en ruimte en subsidies, zoals Regio Deal Regio Zwolle
- Beschikbare programma's van provincie Drenthe en/of Regio Zwolle, zoals verduurzaming bedrijventerreinen en inzet ondernemersdienstverlening via o.a. IkBenDrentsOndernemer
- Van zorg naar (positieve) gezondheid: kansen rondom duurzame inzetbaarheid, technologische mogelijkheden en nieuwe concepten voor zorg en gezondheid
- Lokale, regionale en provinciale faciliteiten voor initiatieven in meer duurzaam en circulair ondernemen
- Koplopers-ondernemers die hun huidige bedrijfsvoering willen vernieuwen vanuit een integraal perspectief 'ecologisch, sociaal en economisch'
- Vrijkomende agrarische bebouwing biedt ruimte voor integrale afweging met economische invulling
- Bewustzijn van het belang van de ontwikkeling op de arbeidsmarkt
- Sterke verwevenheid Westerveld met regionale arbeidsmarkt; zowel inwoners als werkgevers in hoge mate afhankelijk van omliggende gemeenten en provincies
- Grote groep zzp'ers; biedt potentie voor groei
- Technologische ontwikkelingen, zoals robotisering en AI die steeds sneller gaan

BEDREIGINGEN

- Jongeren niet kunnen behouden door gebrek aan betaalbare woningen en werk
- Verdere vergrijzing van de arbeidsmarkt
- Netcongestie bemoeilijkt economische groei en energietransitie
- Leegstand in centra dorpen of teruglopende winkelveorzieningen
- Concurrentie van grotere plaatsen in de omgeving (Steenwijk, Meppel, Beilen)
- Verarming van openbaar vervoer, hierdoor bereikbaarheid beperkt en sterke afhankelijkheid van auto
- Besluiten die van invloed zijn op de toekomst van de landbouw liggen veelal op landelijk, provinciaal of Europees niveau en zijn nog steeds onduidelijk en onzeker
- Slechte staat van de natuur en de impact hiervan op o.a. vergunningverlening en de agrarische sector

Hoofdstuk 4 Op weg naar 2030: de focusthema's

Al doende samen op weg naar 2030, naar een leefbaar overmorgen voor iedereen. Dat is niet alleen het motto van deze economische koers; het is ook de rode draad en een breed gedeeld gevoel dat we in de contactmomenten en bijeenkomsten rondom de totstandkoming van de koers hebben geproefd. De doorontwikkeling van onze lokale economie mag bewegen naar een toekomst waarin de economische activiteiten van het mkb:

- dienend zijn aan de leefbaarheid;
- perspectief bieden aan jongeren en de toekomstige generaties die straks aan het werk gaan;
- bijdragen aan een goed woon- en leefklimaat voor inwoners;
- zorgen voor een aantrekkelijk verblijf voor toeristen.

Waar gaan we ons dan op richten om deze toekomst dichterbij te brengen? Wat is 'need to do' in plaats van 'nice to do'? Met de realiteit van vandaag de dag, de huidige staat van de economie en de SWOT-analyse komen we tot drie belangrijke inhoudelijke thema's tot 2030. Drie inhoudelijke opgaven die prioriteit verdienen. De focus ligt op:

1. Kwaliteit van ruimte om te ondernemen;
2. Een duurzame & circulaire economie;
3. Ontwikkeling van de arbeidsmarkt.

Daarna volgt automatisch de tweede vraag: Hoe geven we vanuit onze rol als gemeente invulling aan deze inhoudelijke thema's? Waar ligt onze cirkel van invloed en welke mogelijkheden liggen voor handen? Dit wordt de focus in onze manier van werken:

4. Professionaliseren van ondernemersdienstverlening;
5. Verder verstevigen van lokale samenwerking;
6. Slimmer benutten van regionale verbanden, programma's en netwerken.

4.1 Kwaliteit van ruimte om te ondernemen

Ruimte is schaars. Waar en hoe we ruimte maken voor wonen, werken, recreatie en bereikbaarheid, het opwekken van energie, landbouw en natuur is een dilemma dat zich steeds vaker zal voordoen. De toekomstige ruimtelijke inrichting is geen eenvoudige puzzel, in geen enkele gemeente. Het is dan ook van belang dat we de komende jaren investeren in een evenwichtige integrale afweging om de schaarse ruimte bewust te benutten, passend bij het profiel van Westerveld. Vanuit economisch perspectief gaat het ons dan om die bedrijfsactiviteiten die niet alleen bijdragen aan het verdienvermogen en de werkgelegenheid, maar ook een positieve en onderscheidende impact hebben op het woon-, leef en verblijfsklimaat in onze gemeente.

Ruimte en landschap zijn in Westerveld aan elkaar verbonden. Of het nu gaat om natuur, cultuurhistorie of het boerenlandschap; zowel voor inwoners als voor toeristen is het landschap een belangrijke trekker. Bij wijzigingen in grondgebruik is aandacht voor de impact op de beleving van landschap van belang. Ook bij vrijkomende agrarische bebouwing is het uitgangspunt voor

nieuwe economische activiteiten dat de huidige kwaliteit van het landschap geëvenaard of versterkt wordt.

Bedrijventerreinen spelen een bescheiden rol in de economie van Westerveld. Echter de functies die er thuishoren, zoals bouw, transport, groothandel, industrie en daarmee verbonden sectoren, zijn onmisbaar voor onze totale economie. Deze functies willen we juist níét in onze karakteristieke dorpskernen of in ons buitengebied. Daarom moeten we ruimte houden voor bedrijventerreinen en zorgen voor een duidelijke scheiding tussen wonen en werken. Dit heet in de ruimtelijke ordening: evenwichtige toedeling van functies aan locaties (EFTAL).

Omdat de bestaande bedrijventerreinen grotendeels vol zijn, betekent dit dat groei-ambities van het mkb op deze locaties niet zomaar te realiseren zijn. We beseffen ons dat vertrek van ondernemers een risico kan vormen in de komende jaren. Van belang is dat we elkaar in een vroeg stadium informeren over groeiwensen en ruimtekansen, zodat er gelegenheid is om over en weer mee te denken. Zo kunnen zich bijvoorbeeld mogelijkheden voordoen bij herinrichting van bedrijventerreinen of vrijkomende agrarische bebouwing.

Bij de toekomstbestendigheid van de zes bestaande bedrijventerreinen richten we ons op het verbeteren van kwaliteit, veiligheid en verduurzaming. Het tegengaan van ondermijning en het bevorderen van meldingen van criminaliteit zijn ook elementen die bijdragen. We willen dit bereiken door het stimuleren van een betere organisatiegraad van het bedrijfsleven op deze werklocaties en vervolgens gezamenlijk te bepalen wat specifiek nodig is en hoe we dit kunnen realiseren.

Naast bedrijventerreinen hebben de kernen van onze dorpen ook aandacht. Kijkend naar de feitelijke beperkte leegstand, is er op dit moment geen aanleiding voor een grootscheeps verbeterprogramma. Wel participeren we in een tweejarig onderzoek van de hogeschole Windesheim, Saxion en Hanze bij acht plattelandsgemeenten over de rol van een “centrumprofessional” in het versterken van het maatschappelijke verdienvermogen en de leefbaarheid in het dorpscentrum. Hier speelt een goede kennis van het netwerk van de ondernemers een belangrijke rol. Wanneer zich kansen voordoen die bijdragen aan een verbetering van de detailhandel in de kernen, dan pakken we dit op.

4.2 Een duurzame & circulaire economie

De Nederlandse duurzaamheidsdoelen zijn gericht op klimaatneutraliteit in 2050 en een economie die dan volledig circulair is. Dit is wettelijk vastgesteld en de realisatie ervan vraagt om inzet van iedereen, van consument tot producent, van ondernemer tot overheid. In het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid dat in 2026 opnieuw wordt vastgesteld, brengen we focus aan voor duurzame en circulaire activiteiten bij de periode tot 2030.

Met de inzet van de 1e Regio Deal Regio Zwolle is al een basis gelegd voor het aanjagen en stimuleren van een circulaire beweging in Westerveld. Thema's zijn: voedsel van hier, natuurlijk (ver)bouwen en opwaarderen van reststromen (gekoppeld aan voedsel en bouwen en wonen). Het is onze ambitie om dit, met de inzet van de 2e Regio Deal in samenwerking met o.a. de Versnellingshoeve 't Kiemt, te vervolgen. Met dat doel zetten we in op een bredere verankering binnen onze gemeente en meer verbinding met kennispartners in (Zuidwest-)Drenthe en Regio

Zwolle, zodat meer ondernemers met duurzame en circulaire ambities op weg geholpen worden. Inzetten op een kortere (voedsel)keten is hier een onderdeel van.

In een lokale economie die dienend is aan de leefbaarheid, is goede bereikbaarheid essentieel en is duurzame mobiliteit een kans. Initiatieven zoals deelmobiliteit kunnen bijdragen aan een flexibelere bereikbaarheid van ieders werkplek.

4.3 Investeren in de arbeidsmarkt

Voor veel bedrijven is een tekort aan geschikt personeel een actueel issue of een reële zorg bij zowel de huidige bedrijfsvoering als in de verdere groei van hun onderneming. Oude beroepen verdwijnen en nieuwe komen ervoor in de plaats. Denk aan de transities op het gebied van energie, duurzaamheid en digitalisering. We hebben zowel de kwaliteiten van scholieren, studenten als werkenden nodig. Elk talent telt. Een opgave die we zowel vanuit de (sub)regio organiseren als lokaal.

Hoewel de rol van de gemeente in het arbeidsmarkt vraagstuk relatief klein is, kunnen we wel een belangrijke bijdrage leveren. Dit doen we door ondernemers te inspireren met goede voorbeelden van bedrijven die samen optrekken met kennisinstellingen en ze waar mogelijk in contact te brengen met bestaande talentprogramma's of opleidingsinitiatieven. Vanuit het sociaal domein helpen we werkzoekende mensen richting werk.

Inspirerende voorbeelden van goede samenwerking en ondernemerskracht zijn de RegioCampus in Meppel en de Regionale Praktijk Academie in Steenwijkerland.

4.4 Professionaliseren ondernemersdienstverlening

In het professionaliseren van de ondernemersdienstverlening richten we ons op twee invalshoeken.

Enerzijds gaat het om concrete diensten die wij als gemeenten verlenen, zoals vergunningverlening, aanbesteding van opdrachten, belastingbetaling of ontheffingsverzoeken. In 2025 hebben we rondom de evenementen al verbeteringen doorgevoerd. Komend jaar krijgen we – vanuit een belevingsonderzoek – zicht op waar we nog verder kunnen verbeteren. De rol van team Economie is om ervoor te zorgen dat het voor ondernemers duidelijk is wat de gemeente voor hen doet en bij wie ze terecht kunnen met hun vragen. De adviseurs brengen de verschillende partijen in- en extern met elkaar in verbinding en stimuleren een ondernemersgerichte mindset en gedrag van de gemeentelijke organisatie. Zoals bijvoorbeeld op het gebied van inkoop bij lokale ondernemers.

Anderzijds is professionele dienstverlening gericht op het zijn van een goede gesprekspartner voor ondernemers. We zetten daarbij met name in op het ophalen van de vraag bij ondernemers en het verbinden van ondernemers aan elkaar en aan partijen die hen verder kunnen helpen. Dit met het doel om hen te faciliteren in hun toekomstbestendigheid. Ondernemers weten bij wie ze persoonlijk terecht kunnen en doen dit ook. De adviezen worden gewaardeerd en goed benut. Waarbij ondernemers uiteraard zelf verantwoordelijk zijn om vervolgens werk te maken van hun ontwikkeling en innovatie.

IkBenDrentsOndernemer en Kennispoort zijn twee partners die door provincie Drenthe en Regio Zwolle gefinancierd worden en begeleiding bieden aan ondernemers met ambitie. Thema's waarop zij ondersteunen zijn groei, innoveren, vergroenen & verduurzamen, financieren, ondernemersvaardigheden en internationalisering. Ondernemers die zich hierdoor ontwikkelen zijn inspiratiebronnen voor anderen. Deze goede voorbeelden kunnen we nog zichtbaarder maken.

Westerveld heeft relatief een grote groep zzp'ers die we als gemeente niet goed genoeg in beeld hebben. Het gaat om een gemêleerde groep ondernemers uit alle zeven kernsectoren. Een deel zal bewust zzp'er willen blijven en heeft geen behoefte aan specifieke dienstverlening. Een ander deel wil zich op langere termijn wellicht ontwikkelen naar een bedrijf met meer impact en meer personeel. Door meer inzicht te verkrijgen in de ontwikkelingswensen- of mogelijkheden van deze groep ondernemers kan mogelijk groeipotentieel ontwikkeld worden.

We doen onderzoek naar een goed werkend CRM-systeem (Customer Relationship Management) oftewel een klantrelatiebeheer systeem, waardoor we efficiënter en effectiever werken. Hiermee kunnen we bijvoorbeeld bedrijfsbezoeken beter benutten, intern beter afstemmen en afspraken nakomen.

4.5 Verder verstevigen van lokale samenwerking

Ondernemend Westerveld is er voor ondernemers. In Ondernemend Westerveld zijn de twee stichtingen Koepel Ondernemend Westerveld en Ondernemersfonds Westerveld sinds 2023 verbonden. Zij biedt ondersteuning door middel van kennis, netwerk en financiering. In de samenwerking met Ondernemend Westerveld is in de afgelopen jaren een goede basis gelegd waar wij blij mee zijn. Zij is onze primaire gesprekspartner geworden om het brede mkb te bereiken. Uiteraard niet de enige; er bestaat hierin geen exclusiviteit.

Als gemeente moedigen we initiatieven aan die zorgen voor een nog breder gezamenlijk professioneel netwerk, zodat alle sectoren in het mkb elkaar steeds gemakkelijker weten te vinden, kennis delen en gezamenlijk kansen en uitdagingen kunnen oppakken. In de professionaliseringsslag van ondernemersverenigingen is support vanuit Regio Zwolle.

Onderwerpen in de verdere samenwerking met Ondernemend Westerveld zijn:

- Heldere verdeling in het accountmanagement door Ondernemend Westerveld en door de gemeente richting ondernemers
- Op elkaar afstemmen van de nog te ontwikkelen strategische agenda van het Ondernemersfonds voor groei van gemeentebrede initiatieven, zodat fondsgelden op onderwerpniveau besteed worden en er richting wordt gegeven aan de aanvragen
- Organiseren van gezamenlijke bijeenkomsten om kennis te delen op relevante thema's, zoals AI, generaties binnen een bedrijf, bedrijfsopvolging, verduurzaming etc.
- Gemeente en Ondernemend Westerveld dragen samen het besef uit dat lokaal kopen bijdraagt aan de lokale economie
- Aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals jongeren, zzp'ers en starters
- Verkenning mogelijkheden om het lokale bedrijfsleven nadrukkelijker te laten meedoen in het aanbestedingsbeleid

- Stimuleren van een brede mkb-vertegenwoordiging, zoals ook zorg & onderwijs en landbouw om cross-overs te stimuleren en versnippering tegen te gaan

4.6 Nadrukkelijker inzetten op regionale samenwerking en netwerken

Economische ontwikkeling houdt niet op bij gemeente- of provinciegrenzen. Ondernemers en inwoners laten zich niet beperken door deze grenzen in hoe zij werken en leven. Zij bewegen zich op een voor hen natuurlijke en logische manier in de omgeving die daarbij past en maken daarbij gebruik van de voorzieningen binnen zo'n gebied. Zo'n daily urban system biedt voor ons als gemeente de mogelijkheid om de grotere opgaven in samenhang aan te pakken. Regionale netwerken lonen ook in kansen voor krachtenbundeling en het delen van capaciteit, kennis, vaardigheden, ervaring en fysieke voorzieningen.

Omdat we slim hebben om te gaan met de beperkte formatie en het beschikbare budget binnen het team Economie, betekent dit dat we ons concentreren op deze regionale partnerschappen en samenwerkingsverbanden:

- In Drents verband:
 - o In de Samenwerkingsagenda 2023-2027 van de Vereniging Drentse Gemeenten rondom de portefeuille Economische Zaken en Industrie (VDG EZ) -> gericht op afstemming over provinciaal economisch beleid
 - o Met de andere Drentse gemeenten en de provincie samen optrekken op het gebied van circulariteit rondom de thema's circulaire monitoring, circulair inkopen, voedsel & circulariteit en het opzetten van een circulair ambachtsnetwerk.
- In Regio Zwolle en Zuidwest-Drents verband:
 - o 22 gemeenten, vier provincies, onderwijs en kennisinstellingen, ondernemersorganisaties en waterschappen werken samen aan opgaven op het gebied van economie, arbeidsmarkt en ruimte vanuit de Meerjarenagenda 2024-2028. Belangrijke praktische instrumenten zijn de ontwikkelfondsen Groei Vooruit en Upgrade Yourself en het programma voor excellente ondernemersdienstverlening.
 - o We zien dat binnen Regio Zwolle de rol van subregio's verder toeneemt waardoor voor ons het bouwen aan goede relaties en gezamenlijke activiteiten met de drie buurgemeenten binnen Zuidwest-Drenthe (De Wolden, Hoogeveen en Meppel) in combinatie met provincie Drenthe vanuit het mkb-perspectief kansen biedt om samen meer waarde te genereren vanuit het lidmaatschap.
- Overige (regionale en landelijke) samenwerkingen die kansen bieden voor meer specifieke sectoren in het mkb:
 - o Stichting Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe (Meppel, De Wolden, Westerveld): Betrokken bij toeristisch/recreatieve productontwikkelingen om het gebied beter beleefbaar te maken en de promotie van de regio te organiseren. Het informeren van ondernemers en gastheren en/of -vrouwen over recreatief aanbod in de regio is hier een onderdeel van.

- o Regiocampus (gevestigd in Meppel): Professionals, start-ups en studenten komen samen om te leren, te innoveren en te ondernemen in nieuwe initiatieven die bijdragen aan een vitale omgeving om te wonen, werken en ondernemen in Zuidwest-Drenthe en Noordwest-Overijssel. Gemeente Westerveld is lid.
- o Regionale Praktijk Academie (gevestigd in Steenwijk): Jongeren worden in de praktijk opgeleid tot echte vakmensen. Gericht op vijf sectoren: Horeca, Infra, Procestechiek, Bouw en de Installatietechniek. Er zijn ook bedrijven uit Westerveld aangesloten. Gemeente Westerveld is partner.
- o Gebiedscoöperatie Zuidwest-Drenthe (gevestigd in Ruinen): als netwerkorganisatie gericht op het initiëren en aanjagen van innovatieve ontwikkelingen en het onderling verbinden van diverse partijen om daarmee de regionale economie en leefbaarheid in Zuidwest-Drenthe te versterken. De focus voor de komende jaren ligt op de thema's energie- en landbouwtransitie, om de maatschappelijke opgaven voor deze thema's te versnellen. Gemeente Westerveld is lid.
- o P10: dit is een netwerkorganisatie van de 33 grootste plattelandsgemeenten van Nederland met allemaal één grotere stad of dorp en veel kleine kernen en een groot buitengebied daaromheen. In P10-verband worden plattelandsthema's en de opgave om de leefbaarheid op peil te houden onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek gebracht. Gemeente Westerveld is lid.

In 2026 onderzoeken we wat de meerwaarde van de lopende partnerschappen en netwerkrelaties met de Eems Dollard Regio, mkb Noord en SNN.

Hoofdstuk 5 De eerste aanzet naar de uitvoering

In dit hoofdstuk maken we een doorkijkje naar het vervolgproces, de beschikbare middelen en de formatie. Uitwerking hiervan zal in de op te stellen Uitvoeringsagenda plaatsvinden.

5.1 Opstellen tweejaarlijkse uitvoeringsagenda

De Economische Koers vormt het vertrekpunt voor een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda met concrete doelen en activiteiten per focusthema. De planning voor deze uitvoeringsagenda is:

- Uitvoeringsagenda 2026-2027 (opgesteld uiterlijk juni 2026)
- Uitvoeringsagenda 2028-2029 (opgesteld uiterlijk februari 2028)
- Actualisatie Economische Koers voor periode 2030 en verder (opgesteld uiterlijk februari 2030)

Zowel in de totstandkoming van deze agenda als in de uitvoering werken we samen met Ondernemend Westerveld.

5.2 Wat doen we al en zetten we voort?

Deze bestaande activiteiten integreren we in de uitvoeringsagenda.

- Dag van de Ondernemer (november)
- Bedrijfsbezoeken door het college (gemiddeld één keer per maand)
- Ondernemersfair (november)
- Subsidie Ondernemersfonds (jaarlijks) en evaluatie (elke vier jaar, halverwege een collegeperiode)
- Gezamenlijke nieuwsbrief Ondernemend Westerveld (elke twee maanden)
- Bezoek netwerken en ondernemersevents
- Organiseren van netwerkbijeenkomsten om kennis te delen op verschillende thema's, zoals AI, generaties binnen een bedrijf, bedrijfsopvolging, verduurzaming etc.
- In samenwerking met Regio Zwolle: periodieke belrondes gericht op actualiteiten in ondernemersdienstverlening, (twee keer per jaar)
- Verbinden met en leren van andere accountmanagers binnen Regio Zwolle
- Koppeling met uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
- Vergroten bekendheid en inzet van IkBenDrentsOndernemer (IBDO), Kennispoort Regio Zwolle
- Samenwerken met regionaal werkcentrum in Steenwijkerland
- Versterken van de ondernemersdienstverlening, deelname aan accountsbijeenkomsten, kennisuitwisseling vanuit lidmaatschap Regio Zwolle Meerjarenprogramma Economie:
- Afstemmen ontwikkelingen bedrijventerreinen met gemeente De Wolden en gemeente Meppel inzake Programmeringsafspraken Zuidwest-Drenthe.

5.3 Financieel kader

De insteek voor de Economische Koers is een aanpak die past binnen de bestaande begroting van Programma 3 Economie. Daarbij houden we rekening met de beperkte financiële middelen in de huidige meerjarenbegroting van de gemeente.

Naast het gemeentelijk budget van Economie maken we gebruik van het lopende lidmaatschap van Regio Zwolle waarmee we samen met alle andere gemeentelijke en provinciale partners investeren in de gemeenschappelijke opgaven in Economie, Arbeidsmarkt en Ruimte. Hierdoor hebben onze ondernemers en werknemers toegang tot de ondernemersdienstverlening en de programma's gericht op een leven lang ontwikkelen.

Een derde route die bijdraagt aan financiële slagkracht is het benutten van subsidies voor het stimuleren van economische activiteiten. Een concreet voorbeeld is het gebiedsarrangement 'Gedeeld geluk als kompas voor Zuidwest-Drenthe' als onderdeel van de Regio Deal Regio Zwolle. Deze subsidie biedt naast de inzet op leefbaarheid ook mogelijkheden voor economische initiatieven op het vlak van duurzaamheid, circulariteit en toekomstbestendige landbouw. Wanneer zich andere subsidiekansen voordoen, dan zoeken we wederom samenwerkingspartners om gezamenlijk tot een goede projectaanvraag te komen. Daar waar zich multiplier-kansen waardoor we met een geringe gemeentelijke cofinanciering uiteindelijk een grotere projectfinanciering kunnen realiseren, wordt dit in een apart college- en raadsvoorstel voorgelegd.

Het Uitvoeringsprogramma Economie wordt in 2026 opgesteld en te zijner tijd ter besluitvorming aan het college voorgelegd.

Indien bij het nog op te stellen uitvoeringsprogramma blijkt dat voor de realisatie van specifieke activiteiten extra middelen benodigd zijn, dan volgt op dat moment een bijbehorend college- en raadsvoorstel.

5.4 Formatie

We kunnen onze koers alleen maar waarmaken in samenwerking met de andere afdelingen en domeinen. Denk aan vergunningen, handhaving en toezicht, duurzaamheid, ruimtelijke ordening, vitale vakantieparken, cultuur, natuur en landbouw, sociaal domein, mobiliteit, etc. Dit vraagt om intensieve samenwerking en frequente afstemming. Het vraagt ook om een ondernemersgerichte houding en vaardigheden. Het proces van de totstandkoming van deze economische koers is een succesvolle eerste aanzet in het vergroten van het bewustzijn en een mindset dat een goed draaiende lokale economie en een aantrekkelijk ondernemersklimaat belangrijke elementen zijn voor een gezond woon- en leefklimaat voor onze inwoners en een aantrekkelijk verblijf voor onze toeristen.

Met deze Economische Koers is de keuze gemaakt om in de uitvoering van de ondernemersdienstverlening vanuit Economie en Recreatie & Toerisme meer in samenhang te benaderen. Door werkzaamheden slimmer te combineren en verdelen, kunnen beide teams Economie en Recreatie & Toerisme samen investeren in de ondernemersdienstverlening aan het gehele mkb. Met de recent in gang gezette formatie-uitbreiding vanuit het uitvoeringsprogramma van recreatie & toerisme is deze stap naar meer samenhang inmiddels in gang gezet.

Bijlage: Uitgebreide analyse van de huidige staat van de lokale economie

Inhoudsopgave

Algemene economische informatie	27
Banen gemeente Westerveld	30
Vestigingen gemeente Westerveld	36
Bedrijventerreinen Westerveld	43
Bedrijfsgrootte bedrijven Westerveld	50
Detailhandel	57
Landbouw	58
Productiewaarde	65
Toegevoegde waarde	72
ZZP'ers	79

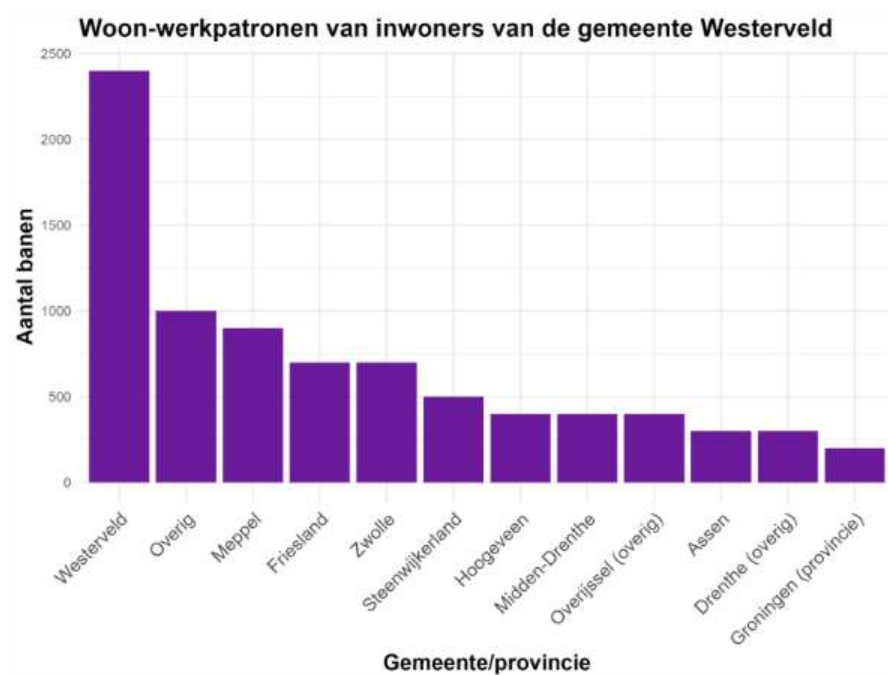
Algemene economische informatie

De grafieken in deze bijlage zijn opgesteld op basis van gegevens uit het Provinciaal Werkgelegenheidsregister (PWR) Drenthe, dat als hoofdbron dient voor de analyses. Het PWR biedt gedetailleerde informatie op vestigingsniveau en maakt het mogelijk om zowel de situatie binnen de gemeente Westerveld te analyseren als vergelijkingen te maken met het gemiddelde en de ontwikkeling in de provincie Drenthe.

Aanvullend zijn gegevens gebruikt uit het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het LISA-register en enkele andere openbare databronnen. Deze aanvullende bronnen zijn ingezet voor landelijke vergelijkingen en indicatoren die niet in het PWR beschikbaar zijn.

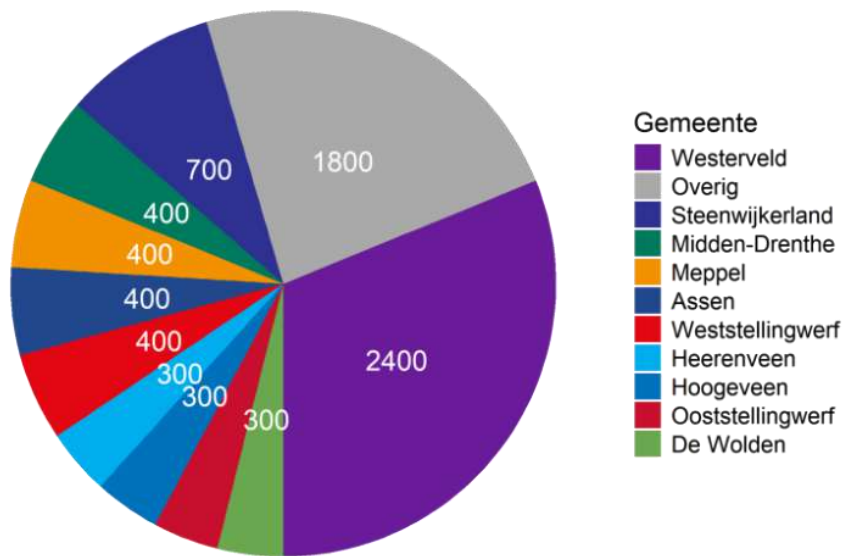
Bij de interpretatie van de cijfers is het van belang rekening te houden met verschillen in meetmomenten, definities, registratiemethoden en sectorindelingen tussen de verschillende databronnen. Gegevens zijn waar nodig geharmoniseerd en opgeschoond om trends en vergelijkingen op een consistente wijze te kunnen weergeven.

Hoewel de grootst mogelijke zorgvuldigheid is betracht in de verwerking en visualisatie van alle gegevens, kunnen kleine afrondingsverschillen, registratie-onzekerheden of actualiteitsverschillen optreden. De gepresenteerde figuren zijn bedoeld als onderbouwde duiding en niet als officiële statistische verantwoording.

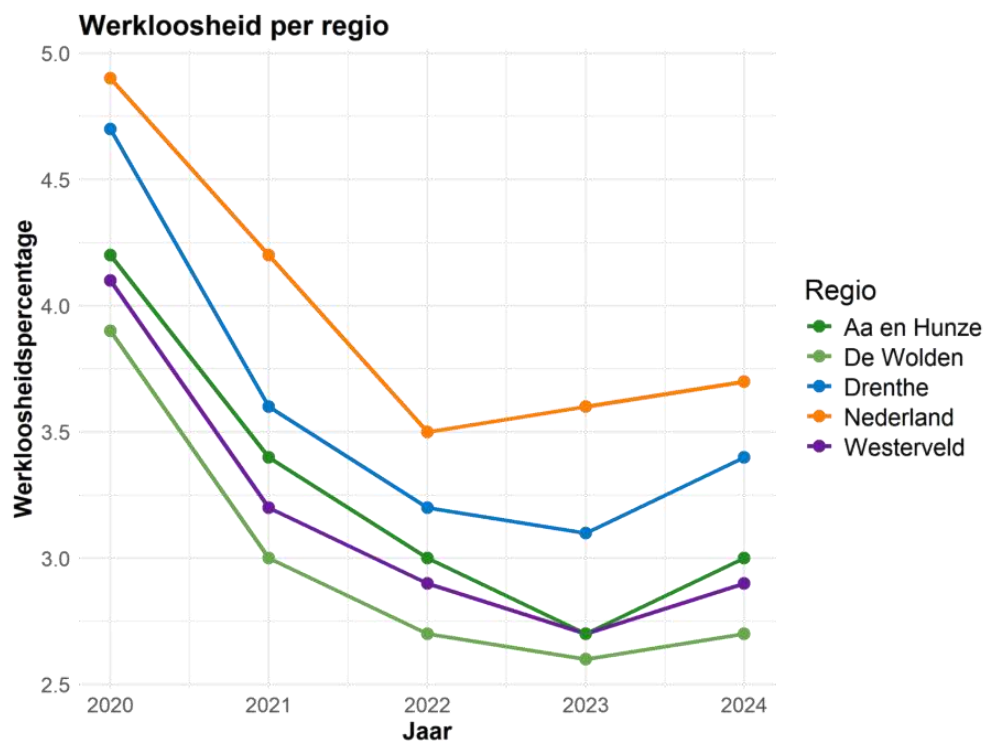

Figuur 1: Woon-werkpatronen van inwoners van de gemeente Westerveld in 2023. Bron: CBS, Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio.

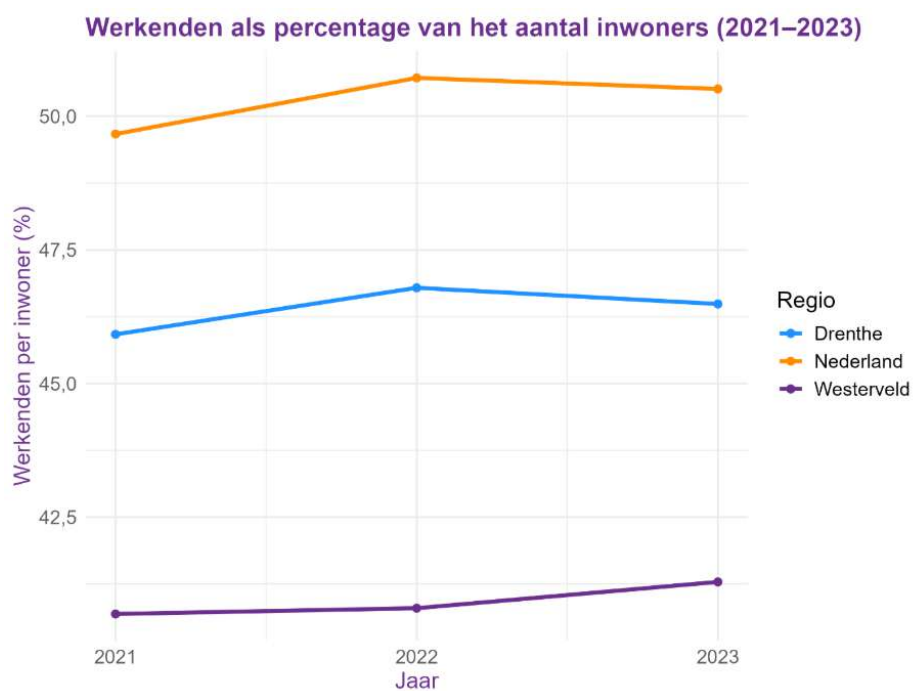
In welke gemeenten wonen de werknemers van Westerveld?

Figuur 2: Woon-werkpatronen van werkenden in de gemeente Westerveld in de periode 2023. Bron: CBS, Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio.

Bron: Waarstaatjegemeente, Werk en inkomen

Bronnen: CBS, Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio; Alle cijfers

Het aantal werkenden als percentage van het totaal aantal inwoners is relatief laag in de gemeente Westerveld als dit wordt vergeleken met de provincie Drenthe en Nederland als geheel. Aangezien de werkloosheid wel relatief laag is, betekent dit vooral dat er een grote groep in de gemeente woont die niet tot de beroepsbevolking behoort. Het aantal 65+ inwoners is namelijk bijna 31%. In 2021 telde de gemeente 8.000 werkenden, in 2022 8.100 en in 2023 8.200.

[StatLine - Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio](#)
[Provincie Drenthe in cijfers en grafieken | AlleCijfers.nl](#)

Banen gemeente Westerveld

Samenvatting

De werkgelegenheid in Westerveld, rond de 10.000 banen in 2024, wordt vooral gedragen door drie sectoren: het openbaar bestuur en de overheid, de gezondheids- en welzijnszorg en de logies-, maaltijd- en drankverstrekking. Samen vormen zij de kern van de lokale economie, aangevuld met de handel en landbouw. Dit sluit aan bij het recreatieve en landelijke profiel van de gemeente.

Tussen 2015 en 2024 laten overheid en zorg een stabiel beeld zien, terwijl de toeristische sector gestaag is gegroeid. Ook de bouw en zakelijke dienstverlening namen na 2020 in omvang toe, terwijl de industrie relatief klein bleef. Opvallend is dat Westerveld bovengemiddeld groeit in sectoren als onderwijs, vervoer en opslag en cultuur, sport en recreatie, terwijl de detailhandel en landbouw nauwelijks meer toenemen.

In vergelijking met Drenthe heeft Westerveld een hoger aandeel banen in overheid, landbouw en toerisme, maar een kleinere vertegenwoordiging in industrie, logistiek, financiële instellingen en detailhandel. De totale werkgelegenheid groeit op lange termijn mee met het provinciale tempo, al waren er rond de coronaperiode sterke schommelingen zichtbaar.

Binnen de gemeente zijn Dwingeloo en Darp de belangrijkste werkgelegenheidskernen, gevolgd door Havelte en Diever. Kleinere dorpen als Vledder, Uffelte en Wapse laten eveneens een lichte maar stabiele groei zien.

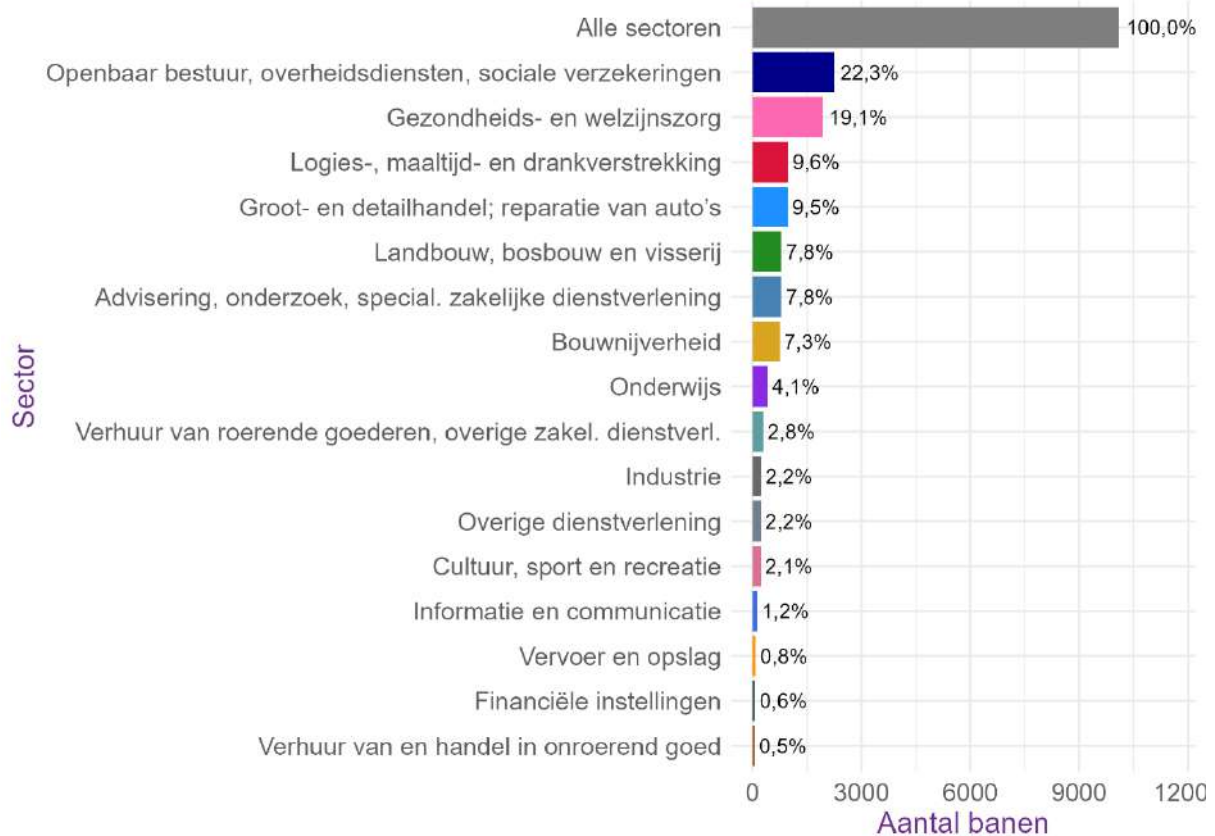
Conclusie

De economie van Westerveld leunt sterk op de overheid, zorg en toerisme/horeca, aangevuld met landbouw. Er is de laatste jaren groei te zien in sectoren als onderwijs, bouw en zakelijke dienstverlening, terwijl traditionele sectoren zoals detailhandel en landbouw stabiliseren. De werkgelegenheid is relatief geconcentreerd in enkele grotere dorpen, maar ook de kleinere kernen dragen bij met een lichte groei. In vergelijking met Drenthe onderscheidt Westerveld zich vooral door haar sterke toeristische en agrarische profiel en het bovengemiddelde aandeel overheid.

Banen

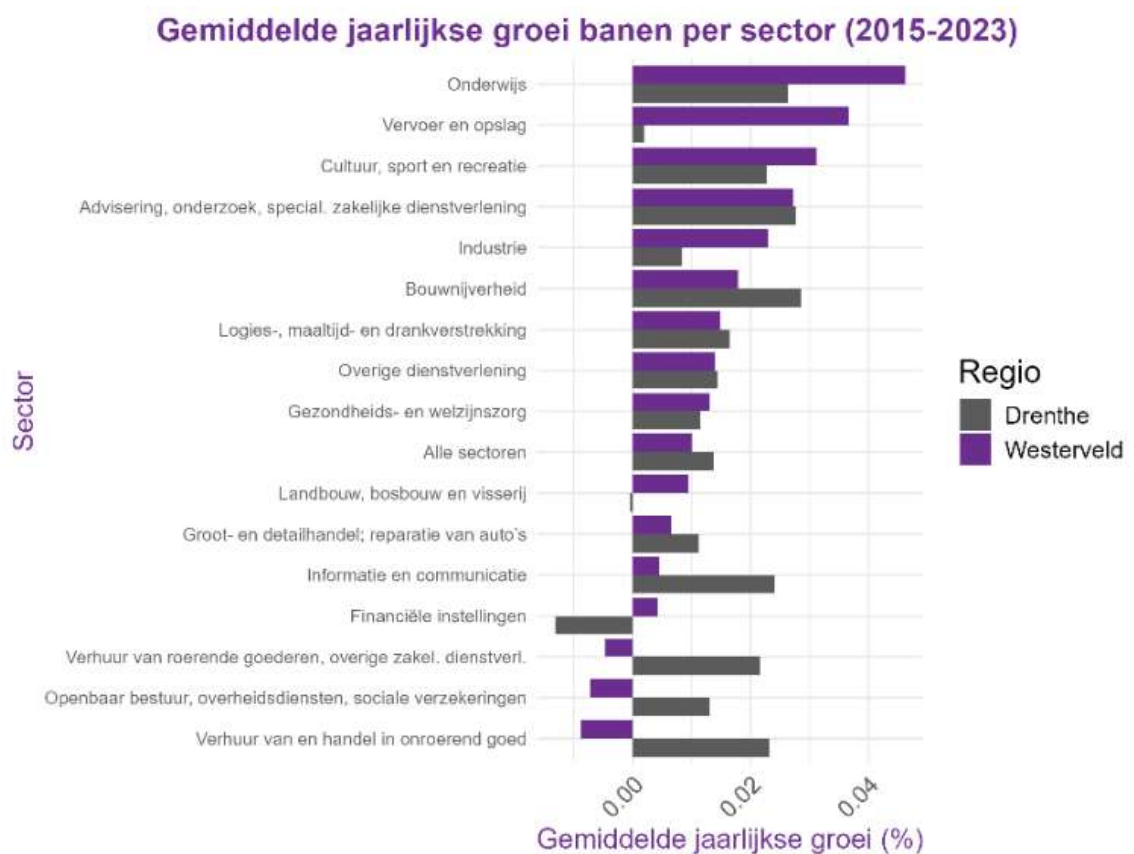
In 2024 telt de gemeente Westerveld iets meer dan 10.000 banen. Vooral de sectoren Openbaar bestuur (2.205) en Gezondheids- en welzijnszorg (1.895) tellen relatief veel banen. Daarnaast tellen de belangrijke sectoren horeca en landbouw respectievelijk 935 en 790 banen. De sector openbaar bestuur heeft voornamelijk veel banen door defensie als werkgever waar 1840 mensen werkzaam zijn.

Aantal banen per sector in de gemeente Westerveld (2024)

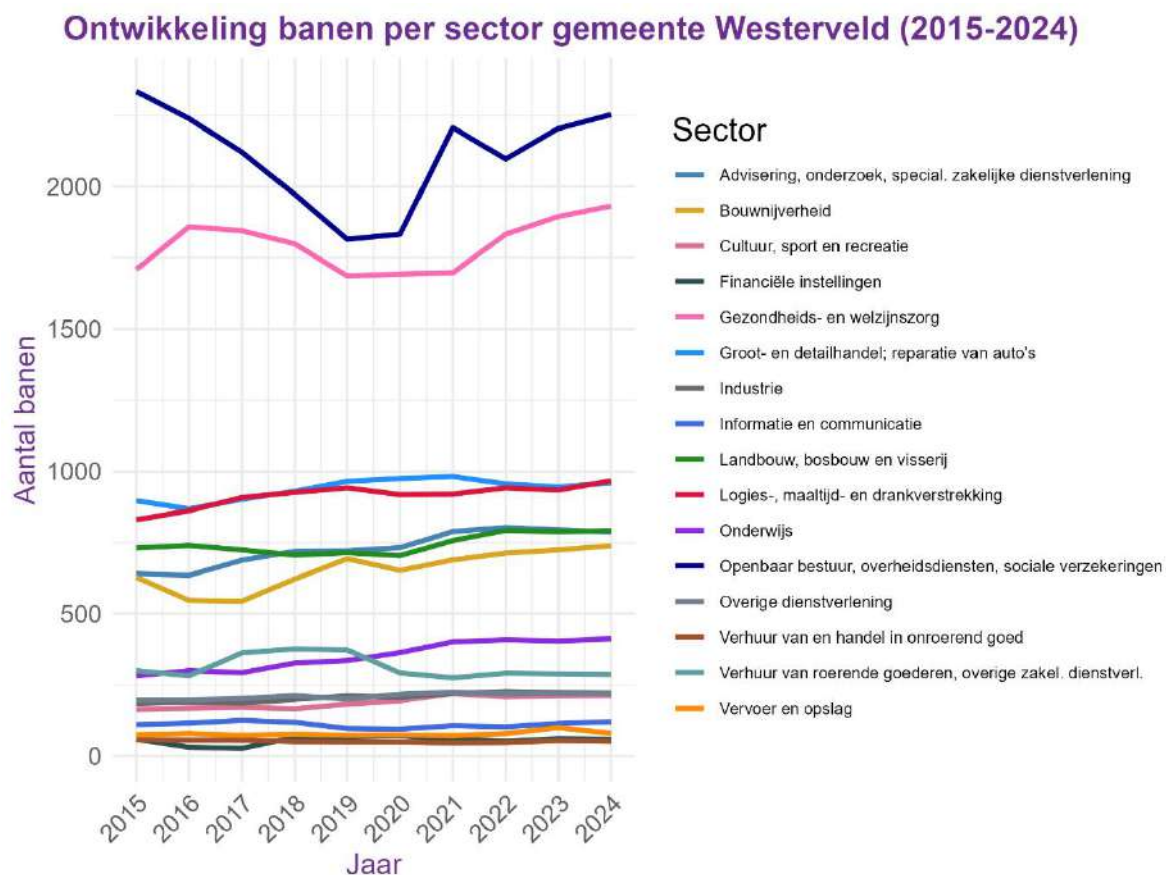

Figuur 5: Aantal banen per sector in 2024. Bron: PWR Drenthe.

In de twee grafieken hieronder is de ontwikkeling van het aantal banen per sector in de gemeente Westerveld tussen 2015 en 2024 te zien en de gemiddelde jaarlijkse groei per sector tussen 2015 en 2023 vergeleken met Drenthe. Als we kijken naar de gemiddelde jaarlijkse groei per sector dan zien we dat onderwijs (4,5%), vervoer en opslag (3,8%) en cultuur, sport en recreatie (3,2%) de grootste groei laten zien. Aan de andere kant laten de sectoren overige zakelijke dienstverlening, openbaar bestuur en verhuur en handel in onroerend goed juist een gemiddelde daling per jaar zien van het aantal banen. Vergeleken met Drenthe valt vooral een aanzienlijk hogere groei op in de sectoren vervoer en opslag, de industrie en de landbouw. Daartegenover staat een lagere groei in de sectoren bouwnijverheid, informatie en communicatie en de drie eerder benoemde sectoren die een daling liet zien.

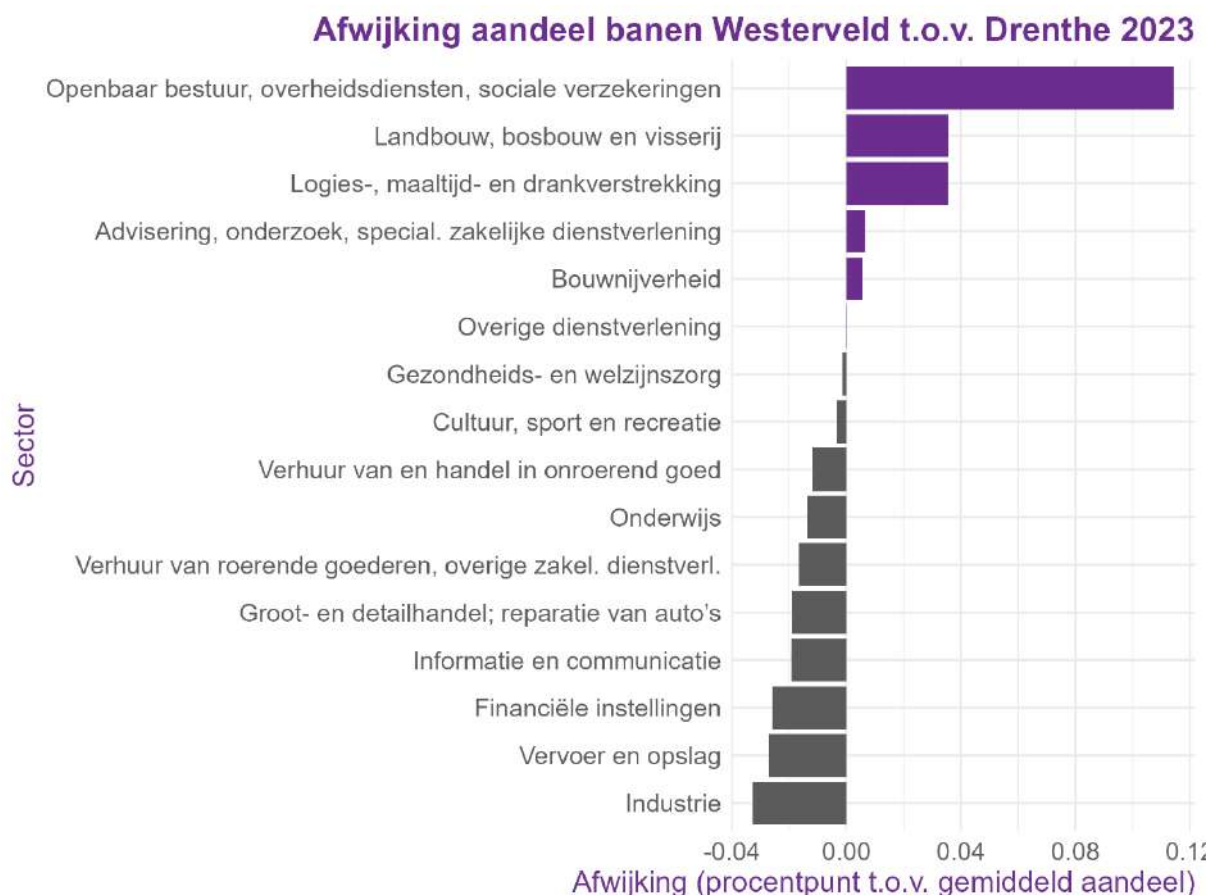

Figuur 6: Gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen per sector in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

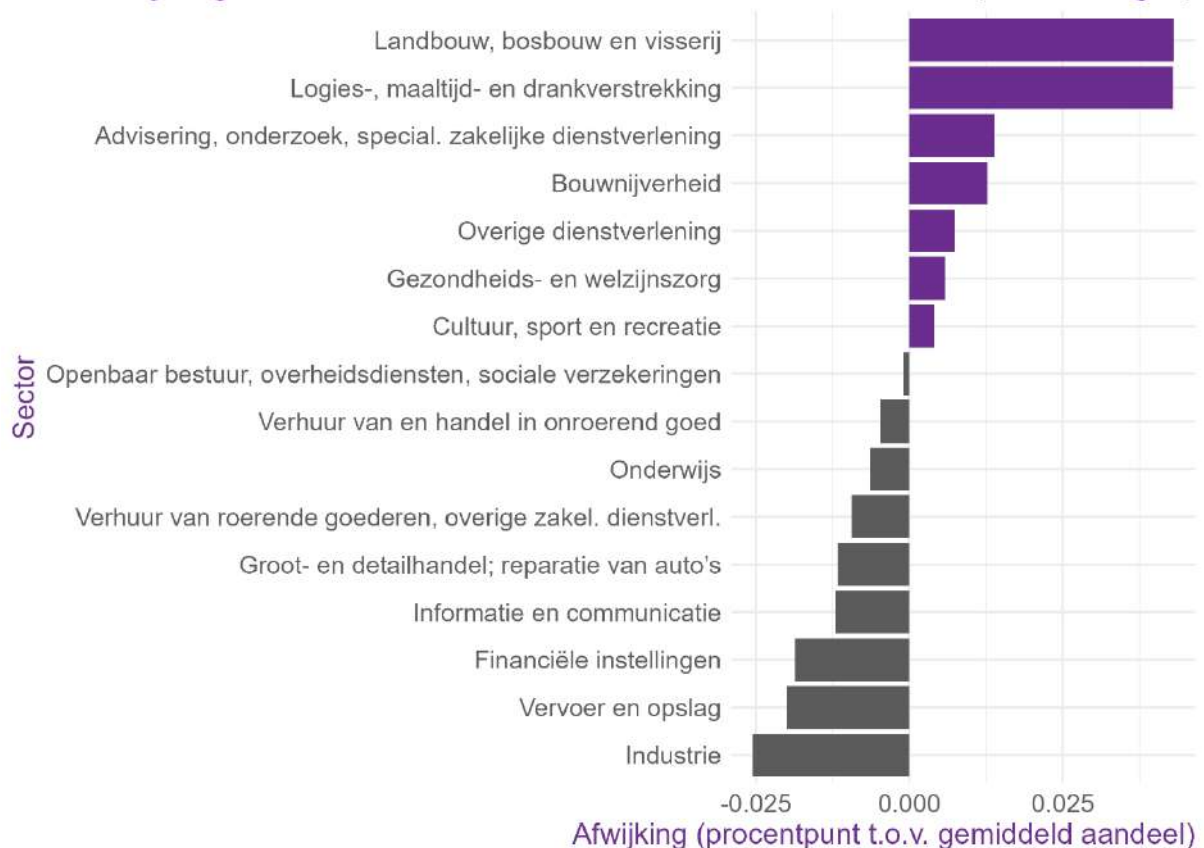
Figuur 7: Ontwikkeling van het aantal banen per sector in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

In de grafieken hieronder is de afwijking te zien van het aandeel banen in de gemeente Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Van het totaal aantal banen in de provincie Drenthe bevindt 4,2% zich in de gemeente Westerveld. De afwijking geeft dus aan welke sectoren gemiddeld veel banen hebben in de gemeente Westerveld en welke sectoren juist minder banen hebben. Bovenaan staat de sector openbaar bestuur dat bijna 12 procentpunten boven het gemiddelde aandeel banen staat. Dit wil zeggen dat van het totaal aantal banen in de sector openbaar bestuur in de provincie Drenthe, 16,2% in de gemeente Westerveld zijn (4,2% + 12%). Daarnaast is te zien dat de sectoren landbouw en horeca ongeveer 4 procentpunten boven het gemiddelde liggen. Dus deze sectoren bieden ook relatief veel werkgelegenheid in de gemeente Westerveld ten opzichte van de provincie Drenthe. Sectoren die ondervetegenwoordigd zijn in het aantal banen zijn de industrie, vervoer en opslag en groot- en detailhandel.

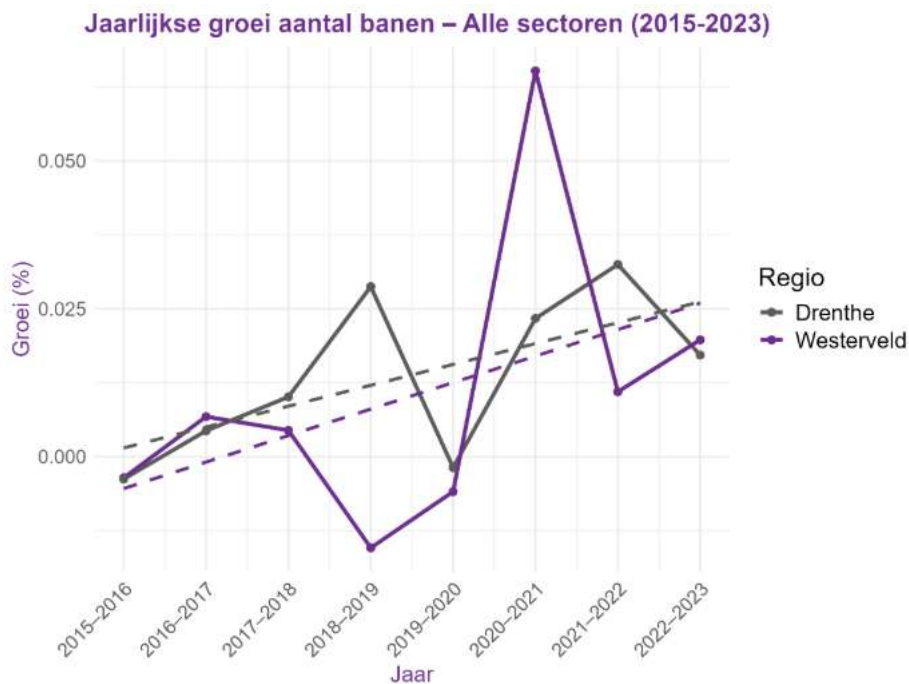
Figuur 8: Afwijking van het aandeel banen per sector in Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Bron: PWR Drenthe.

Afwijking aandeel banen Westerveld t.o.v. Drenthe 2023 (zonder leger)

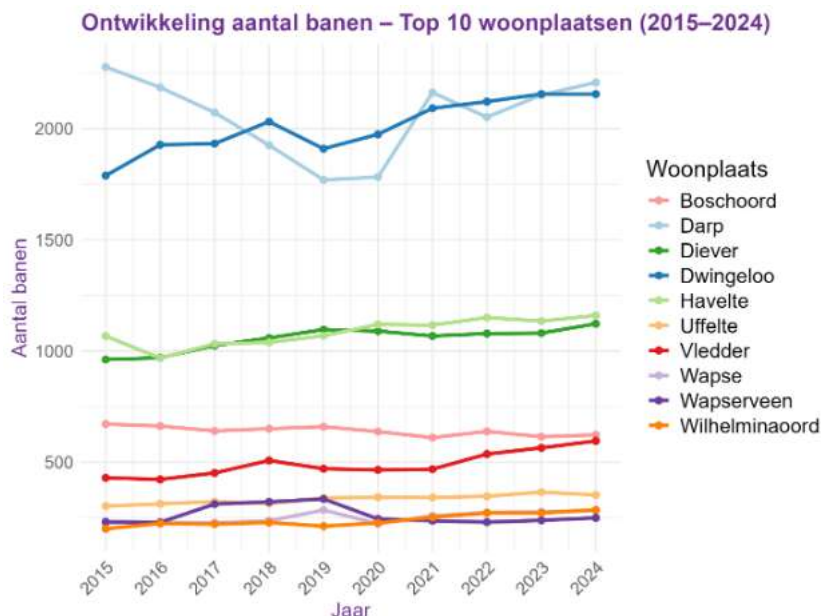
Figuur 9: Afwijking van het aandeel banen per sector exclusief leger in Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de jaarlijkse groei van het aantal banen tussen 2015 en 2023 te zien voor de gemeente Westerveld en de provincie Drenthe. Het aantal banen in de gemeente Westerveld is van 9.200 in 2015 naar 10.100 in 2024 toegenomen. Dit komt neer op een gemiddelde groei van 1,0% per jaar tegenover een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,4% in de provincie Drenthe tussen 2015 en 2023. In Nederland is dit gemiddeld 1,8% in dezelfde periode. In de grafiek is ook nog de trendlijn te zien die de gemiddelde groei over de jaren weergeeft. De trendlijn laat zien dat de groei van het aantal banen in zowel de provincie Drenthe als in de gemeente Westerveld aan het toenemen is.

Figuur 10: Jaarlijkse groei van het aantal banen in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het aantal banen tussen 2015 en 2024 te zien voor de 10 plaatsen met het meest aantal banen in 2024. De grootste groei van het totaal aantal banen is te zien in Wilhelminaoord (42%), Vledder (38%), Dwingeloo en Wapse (20,5%). Daarentegen is het totaal aantal banen in Boschoord (7%) en Darp (3%) licht afgenomen.

Figuur 11: Ontwikkeling aantal banen in de 10 grootste woonplaatsen qua banen in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

Vestigingen gemeente Westerveld

Samenvatting

Het aantal vestigingen in Westerveld (ca. 2.700) wordt in 2024 vooral gedragen door de sectoren advisering, onderzoek en zakelijke dienstverlening, de gezondheids- en welzijnszorg, de landbouw en de detailhandel. Samen zijn dit de belangrijkste pijlers van het ondernemingslandschap in de gemeente.

Kijken we naar de ontwikkeling tussen 2015 en 2024, dan valt op dat het aantal vestigingen vrijwel overal is toegenomen. Vooral de zakelijke dienstverlening, de zorg, het onderwijs en de bouw laten een sterke groei zien. Ook toerisme en horeca zijn toegenomen, wat aansluit bij het recreatieve profiel van de regio. De landbouw blijft stabiel in aantal, terwijl de industrie nauwelijks groeit.

De gemiddelde jaarlijkse groei tussen 2015 en 2023 is in Westerveld bovengemiddeld in sectoren als onderwijs, zorg, vervoer en opslag en cultuur, sport en recreatie. Opvallend is dat de zakelijke dienstverlening en ICT eveneens gestaag groeien. Daarentegen stagneren sectoren als detailhandel, landbouw en financiële instellingen.

In vergelijking met Drenthe heeft Westerveld relatief veel vestigingen in energieproductie en -handel, toerisme en horeca en landbouw, en bovengemiddeld veel overheidsgerelateerde vestigingen. Minder sterk vertegenwoordigd zijn de detailhandel, industrie, logistiek en financiële instellingen.

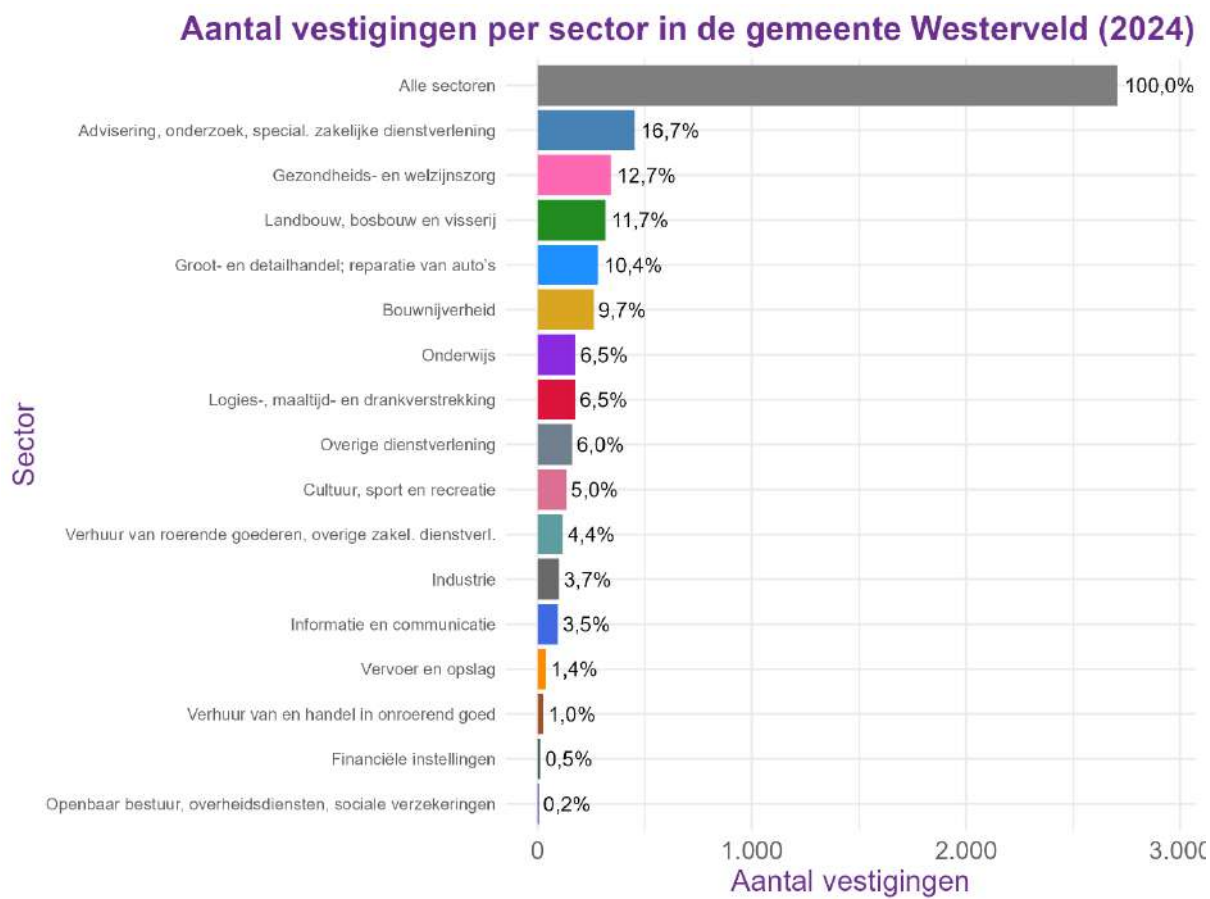
Op totaalniveau groeide het aantal vestigingen in Westerveld tussen 2015 en 2023 gestaag, met een tempo dat vergelijkbaar is met de rest van Drenthe, al is de groei sinds 2022 wat afgevlakt. Binnen de gemeente zijn Dwingeloo en Havelte de belangrijkste kernen voor vestigingen, gevolgd door Diever. Kleinere dorpen zoals Uffelte, Vledder en Wapse laten een gestage toename zien.

Conclusie

De economie van Westerveld laat een duidelijk ondernemend karakter zien, met sterke groei in het aantal vestigingen in de zakelijke dienstverlening, zorg en toerisme. Het vestigingsklimaat wordt gekenmerkt door een relatief groot aandeel kleinschalige bedrijven in recreatie en landbouw, gecombineerd met een sterke basis in maatschappelijke sectoren zoals zorg en onderwijs. In vergelijking met Drenthe onderscheidt Westerveld zich vooral door bovengemiddeld veel vestigingen in toerisme en landbouw, maar kent het een kleinere aanwezigheid van detailhandel, industrie en financiële instellingen. De groei is breed gedragen en zichtbaar in vrijwel alle kernen, waarbij Dwingeloo en Havelte de motoren zijn.

Vestigingen

In 2024 telde de gemeente Westerveld ongeveer 2.700 vestigingen. De sectoren met de meeste vestigingen zijn advisering, onderzoek en speciaal zakelijke dienstverlening (455), gezondheids- en welzijnszorg (345) en landbouw (320).

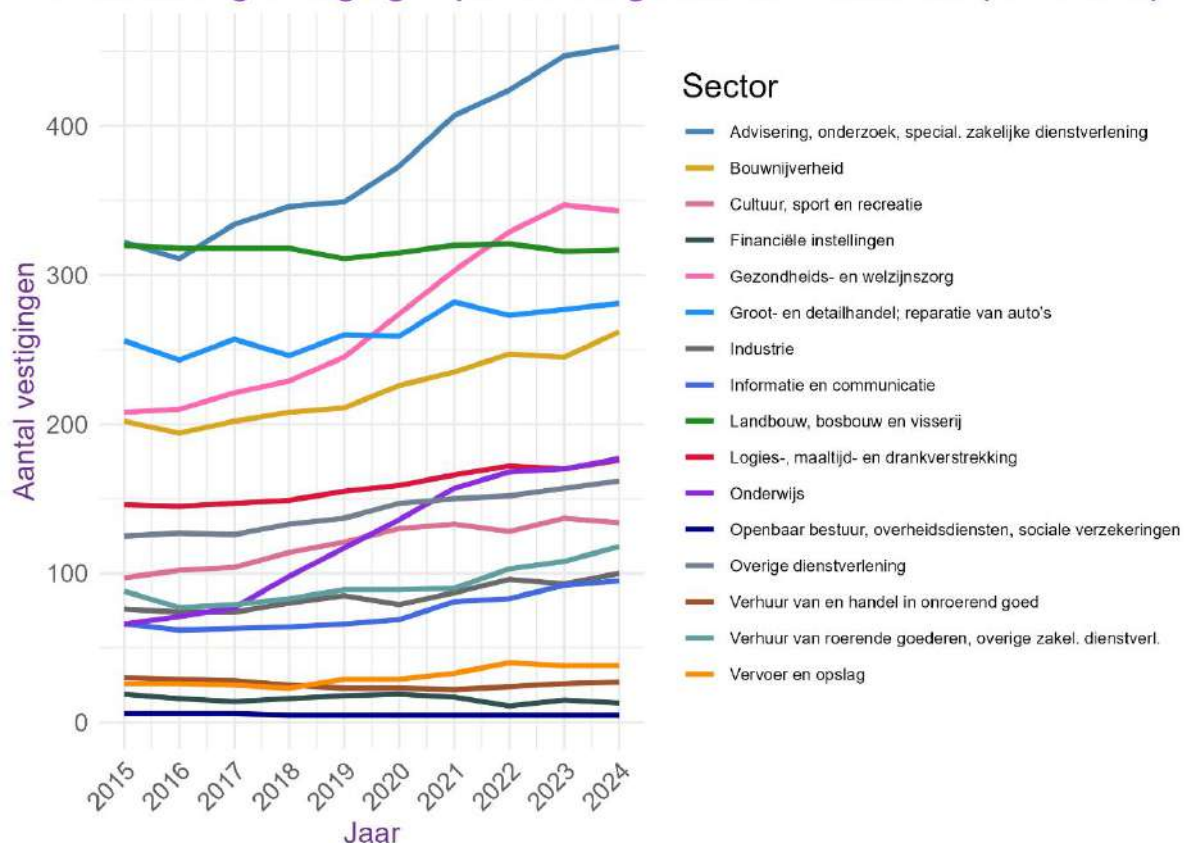
Figuur 12: Aantal vestigingen per sector in 2024. Bron: PWR Drenthe.

In de grafieken hieronder is de ontwikkeling van het aantal vestigingen per sector voor de gemeente Westerveld gegeven tussen 2015 en 2024 en de gemiddelde jaarlijkse groei per sector vergeleken met de provincie Drenthe tussen 2015 en 2023. Er is vooral een grote stijging te zien in de sectoren onderwijs, gezondheids- en welzijnszorg, advisering, onderzoek en speciaal zakelijke dienstverlening en vervoer en opslag. Als dit wordt vergeleken met de provincie Drenthe is te zien dat de sectoren onderwijs en vervoer en opslag sterker zijn gegroeid in de gemeente Westerveld. In de sectoren industrie, bouwnijverheid en verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening blijft de groei achter ten opzichte van Drenthe. Daarnaast laten een paar andere sectoren waaronder openbaar bestuur en landbouw een daling zien in het totaal aantal vestigingen.

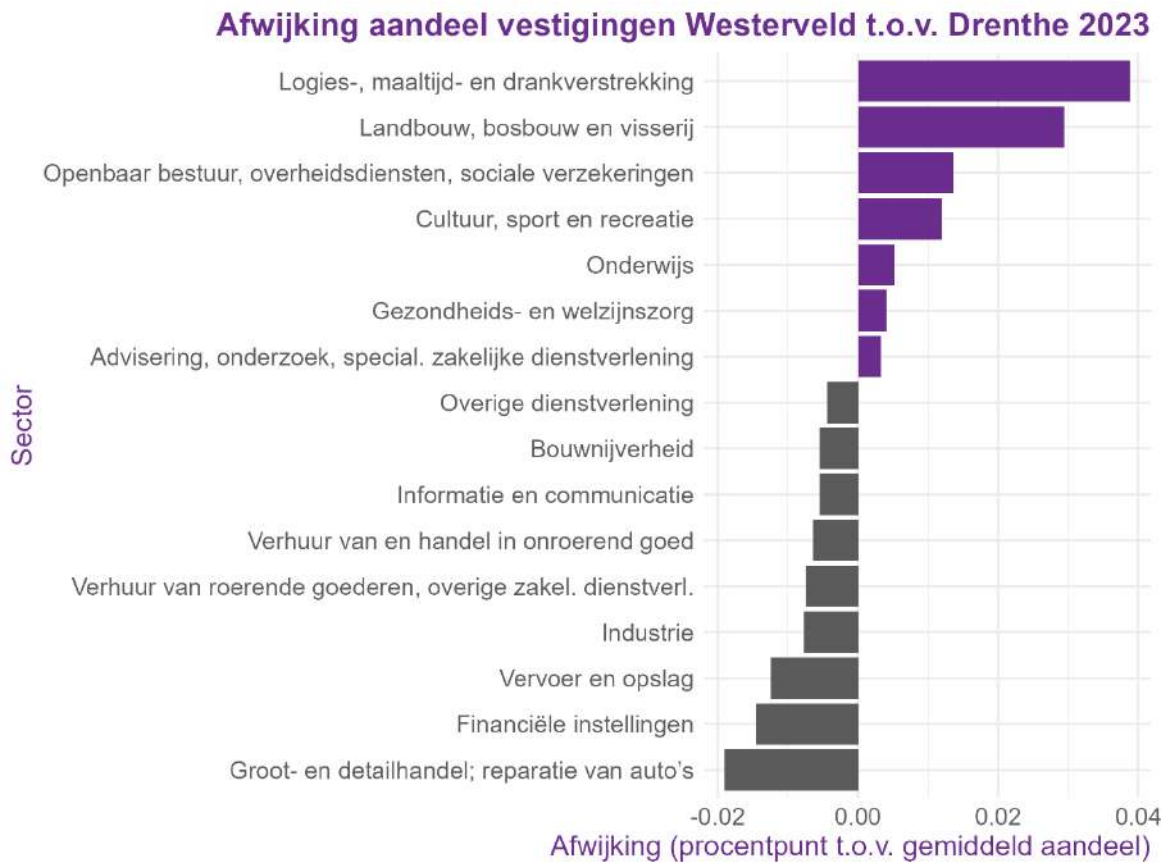
Figuur 13: Gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal vestigingen per sector in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

Ontwikkeling vestigingen per sector gemeente Westerveld (2015-2024)

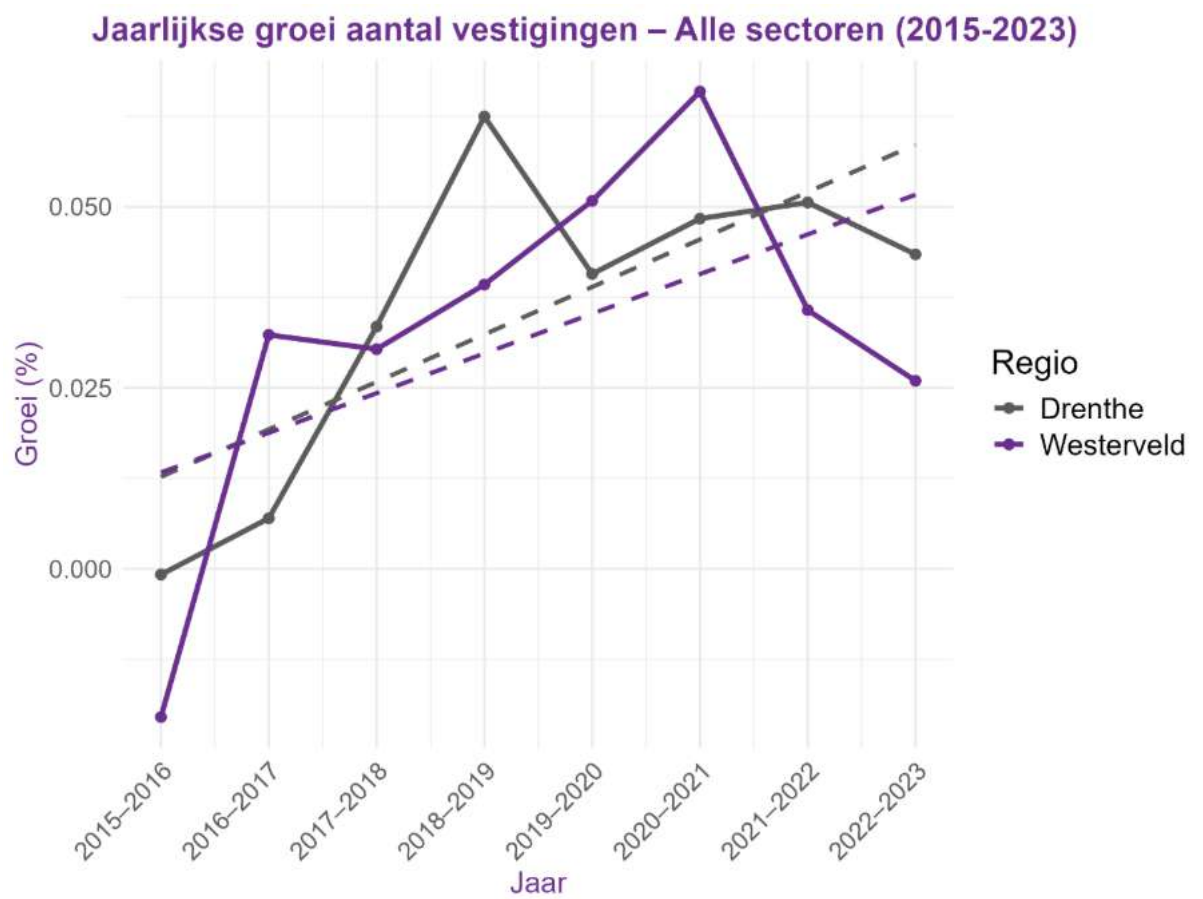
Figuur 14: Ontwikkeling van het aantal vestigingen per sector in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de afwijking te zien van het aandeel vestigingen in de gemeente Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Van het totaal aantal vestigingen in de provincie Drenthe bevindt 5,0% zich in de gemeente Westerveld. De afwijking geeft dus aan welke sectoren gemiddeld veel vestigingen hebben in de gemeente Westerveld en welke sectoren juist minder vestigingen hebben. Bovenaan staat de sector productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas maar dit is maar een relatief kleine sector. Daarnaast is te zien dat de sectoren horeca en landbouw respectievelijke ongeveer 4 en 3 procentpunten boven het gemiddelde liggen. Dat wil zeggen dat 9% van het totaal aantal vestigingen in de sector horeca in de provincie Drenthe in de gemeente Westerveld gevestigd is. Dus deze sectoren bieden relatief veel werkgelegenheid in de gemeente Westerveld ten opzichte van de provincie Drenthe. Sectoren die ondervertegenwoordigd zijn in het aantal banen zijn de groot- en detailhandel, financiële instellingen en vervoer en opslag

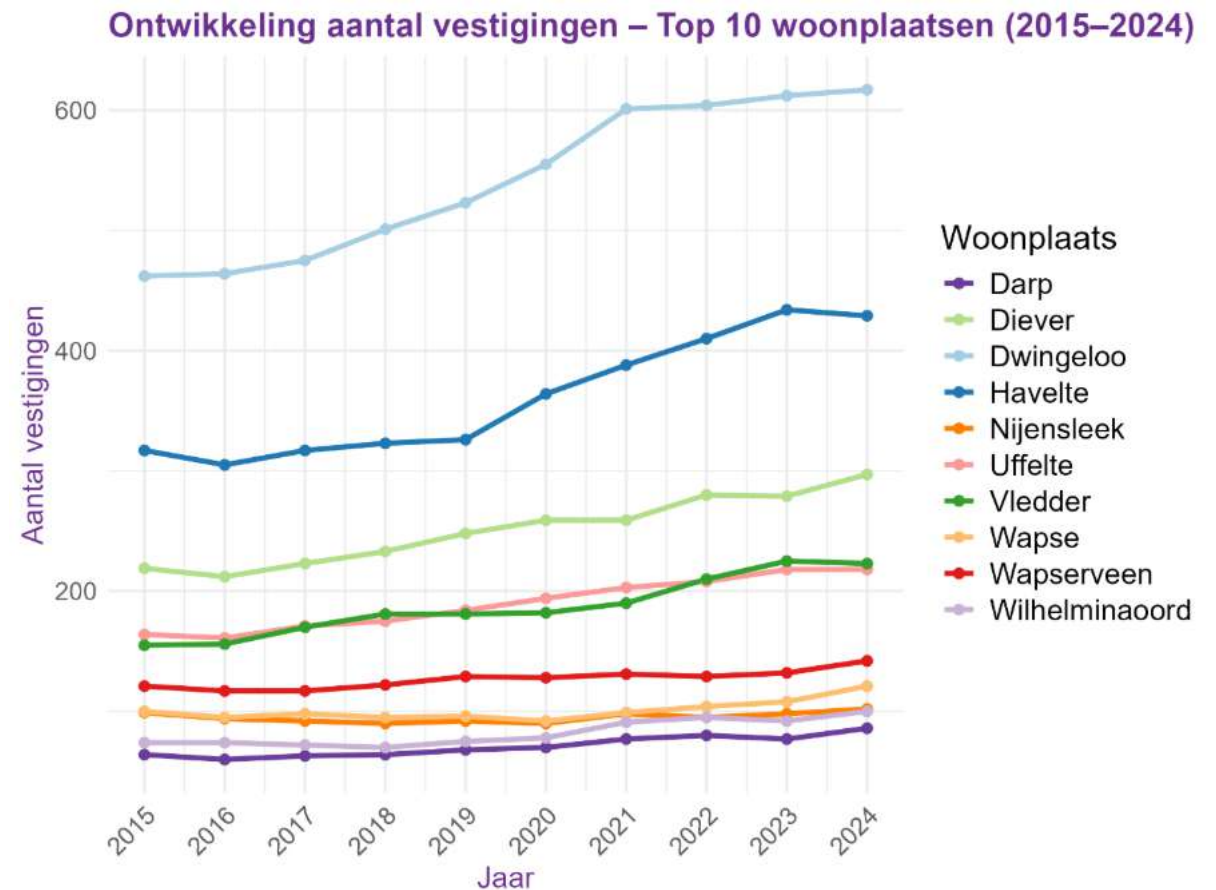
Figuur 15: Afwijking van het aandeel vestigingen per sector in Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal vestigingen tussen 2015 en 2023 voor de gemeente Westerveld en de provincie Drenthe te zien. Het aantal vestigingen is van 2.055 in 2015 toegenomen tot 2.710 in 2024. Dit komt neer op een groei van 3,2% per jaar tegenover een gemiddelde jaarlijkse groei van 3,5% in de provincie Drenthe tussen 2015 en 2023. In Nederland was dit 4,9% over dezelfde periode. In de grafiek is ook nog de trendlijn te zien die de gemiddelde groei over de jaren weergeeft. De trendlijn laat zien dat de groei van het aantal vestigingen in zowel de provincie Drenthe als in de gemeente Westerveld aan het toenemen is.

Figuur 16: Jaarlijkse groei van het aantal vestigingen in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het totaal aantal vestigingen te zien tussen 2015 en 2024 voor de tien woonplaatsen met de meeste vestigingen in 2024. Het aantal vestigingen is in alle plaatsen toegenomen. De grootste groei is te zien in Vledder (44%) gevolgd door Diever, Havelte, Wilhelminaoord, Darp, Dwingeloo en Uffelte (35%-33%)

Figuur 17: Ontwikkeling aantal vestigingen in de 10 grootste woonplaatsen qua banen in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

Bedrijventerreinen Westerveld

Samenvatting

Westerveld telt zes bedrijventerreinen: De Valderse, De Valderse II, Dieverbrug, Dieverbrug II, Nijensleek en Oeveraseweg. Samen herbergen zij in 2024 ongeveer 80 vestigingen en 430 banen.

Het aantal vestigingen op de terreinen is in de periode 2015–2024 licht gegroeid, maar blijft beperkt in omvang. Vooral Dieverbrug II en Oeveraseweg laten de grootste concentratie zien. De Valderse en De Valderse II zijn kleiner, maar hebben wel een stabiel aantal bedrijven. Het terrein in Dieverbrug is nauwelijks meer in gebruik. Nijensleek blijft eveneens kleinschalig, met rond de 15 vestigingen.

De werkgelegenheid op de bedrijventerreinen is relatief beperkt en vertoont een dalende trend. Waar er in 2015 nog bijna 500 banen op de terreinen waren, is dat in 2024 gedaald tot circa 430. Daarmee neemt het aandeel bedrijventerreinen in de totale werkgelegenheid van Westerveld af: van ruim 5% in 2015 tot ongeveer 4% in 2024.

Qua sectoren zijn de bedrijventerreinen sterk gericht op de detailhandel en reparatie van auto's (42%), gevolgd door bouw (14%) en industrie (10%). Vergeleken met 2015 is het aandeel detailhandel toegenomen, terwijl de bouw sterk is afgenomen.

Alle bedrijventerreinen in Westerveld zijn vrijwel volledig uitgegeven qua oppervlakte. Het Oeveraseweg-terrein is het grootste terrein en heeft nog de meeste ruimte die momenteel ook uitgegeven wordt, terwijl de andere terreinen nagenoeg vol zijn. De netto/bruto-verhouding ligt gemiddeld iets boven het Drentse gemiddelde, met Oeveraseweg als grootste percentage.

Conclusie

De bedrijventerreinen in Westerveld spelen een relatief bescheiden rol in de lokale economie. Het aantal vestigingen is de afgelopen jaren licht toegenomen, maar het aantal banen neemt af. De terreinen zijn sterk gericht op traditionele sectoren zoals detailhandel, bouw en industrie, terwijl kennisintensieve en opkomende sectoren nauwelijks vertegenwoordigd zijn. Oeveraseweg en Dieverbrug II zijn de belangrijkste terreinen qua omvang, terwijl De Valderse, De Valderse II en Nijensleek vooral kleinschalige bedrijvigheid herbergen. Op Dieverbrug I (Vossenland) zijn slechts enkele bedrijven gevestigd.

Het feit dat de terreinen grotendeels vol zijn en slechts beperkt bijdragen aan de werkgelegenheid, roept de vraag op of herstructurering, verduurzaming of functiemenging gewenst is. Voor economische groei en innovatie lijkt de gemeente vooral afhankelijk van vestigingen buiten de terreinen, in de dorpen en de sectoren zorg, toerisme en zakelijke dienstverlening.

Algemene analyse

-De bedrijventerreinen zijn relatief klein en bijna alle beschikbare ruimte is uitgegeven.

-De netto/bruto verhouding van bedrijventerreinen is gemiddeld genomen iets hoger dan in Drenthe en Nederland maar is behoorlijk verschillend voor de verschillende terreinen. (De netto-brutoverhouding van een bedrijventerrein geeft aan welk deel van het totale (bruto) terreinoppervlak daadwerkelijk beschikbaar is voor bedrijfspercelen (netto), na aftrek van infrastructuur, groen en overige voorzieningen)

Analyse vestigingen & banen (afgeronde getallen)

-Het aantal vestigingen op bedrijventerreinen is licht toegenomen van 75 in 2015 naar 80 in 2024. In dezelfde periode is het aantal banen juist afgenomen van 485 naar 430. Kortom, de vestigingen op bedrijventerreinen hebben steeds minder mensen in dienst.

-Het aandeel vestigingen op bedrijventerreinen ten opzichte van het totaal aantal vestigingen in de gemeente Westerveld is afgenomen van 3,6% in 2015 naar 2,9% 2024.

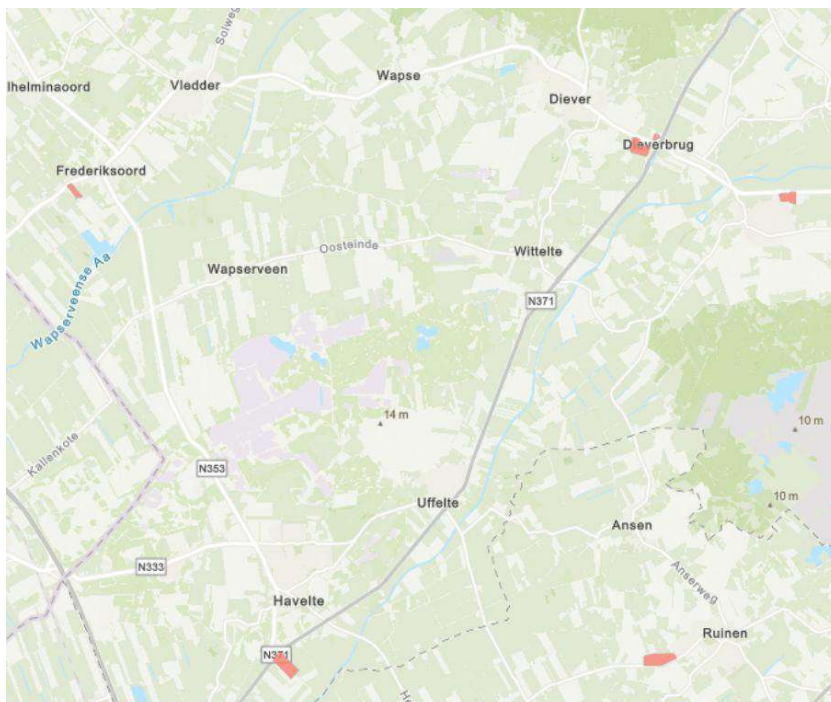
[Werk op bedrijventerreinen - Ipsos I&O Publiek](#)

Hetzelfde geldt voor het aandeel banen op bedrijventerreinen ten opzichte van het totaal aantal banen in de gemeente Westerveld (5,3% in 2015 naar 4,2% in 2024). Relatief zijn er dus steeds minder vestigingen en banen aanwezig op bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld.

-Op bedrijventerreinen zijn in 2024 vooral vestigingen in de sector Groot-en detailhandel; reparatie van auto's aanwezig (42,3%). Andere iets grotere sectoren zijn de bouwnijverheid (14,1%) en de industrie (10,3%). Vergeleken met 2015 is de grootste verschuiving het aandeel vestigingen in de bouwnijverheid. Deze was in 2015 nog 26% en is dus bijna gehalveerd in 2024 naar 14,1%.

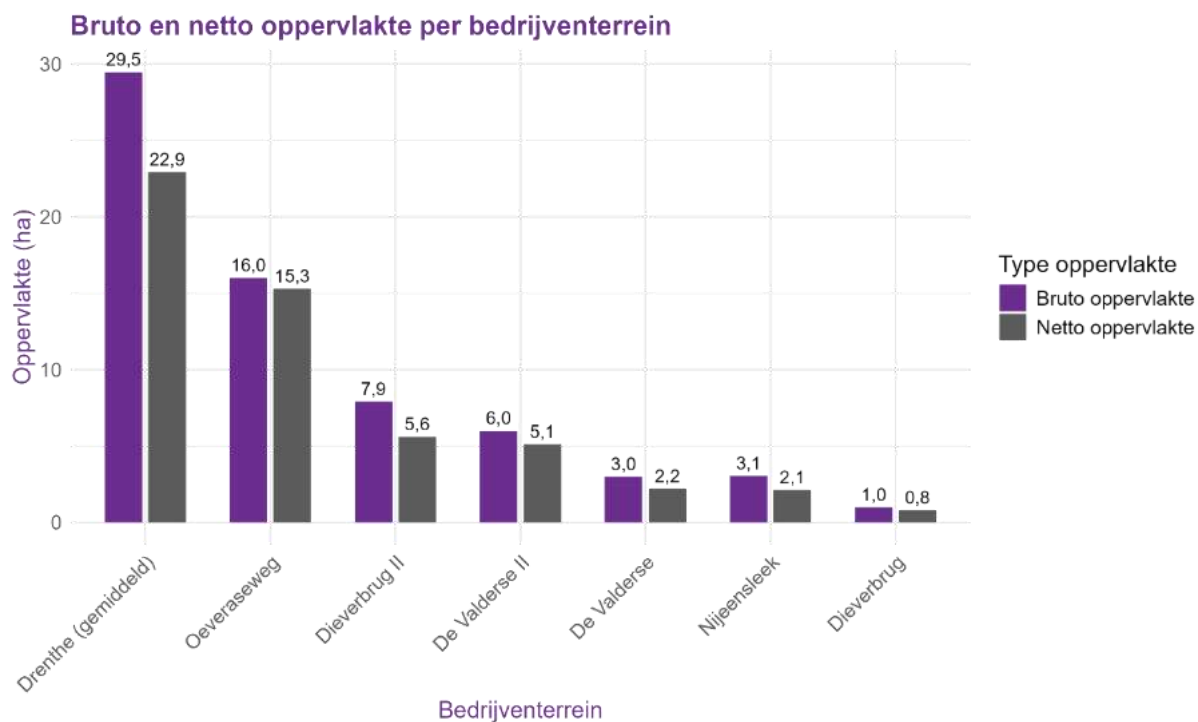
-In de onderste grafiek is het aantal mutaties van vestigingen per sector per jaar voor alle bedrijventerreinen gezamenlijk te zien. In 2021 zijn de meeste mutaties te zien (19) wat op een totaal van 73 vestigingen in 2020 toch wel het benoemen waard is.

-Eventuele leegstand is lastig te achterhalen uit de PWR-data.

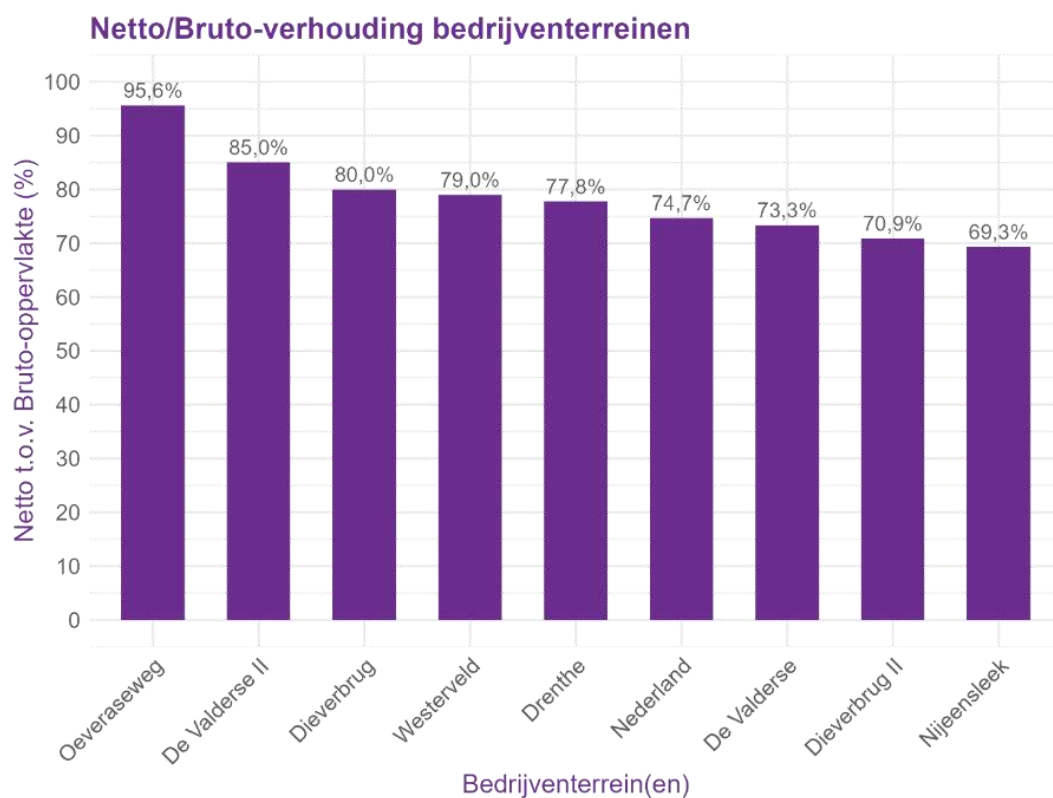

Kaart bedrijventerreinen (oranje vakken)

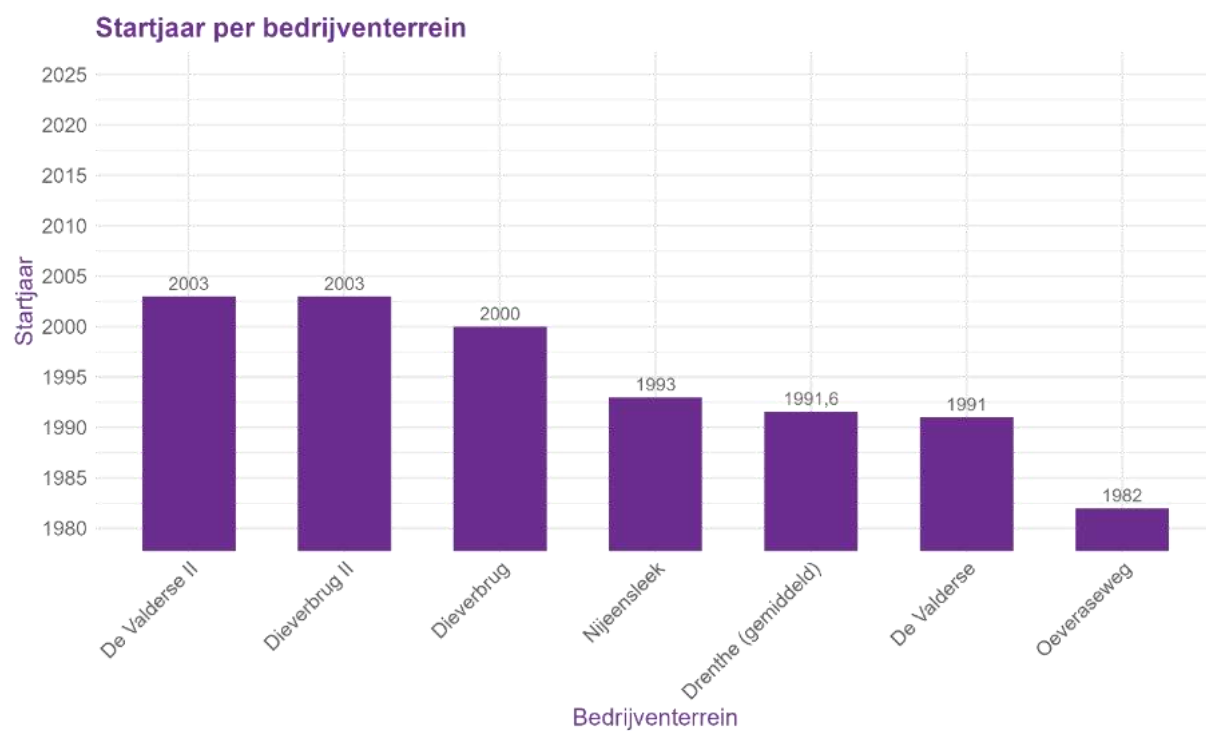
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

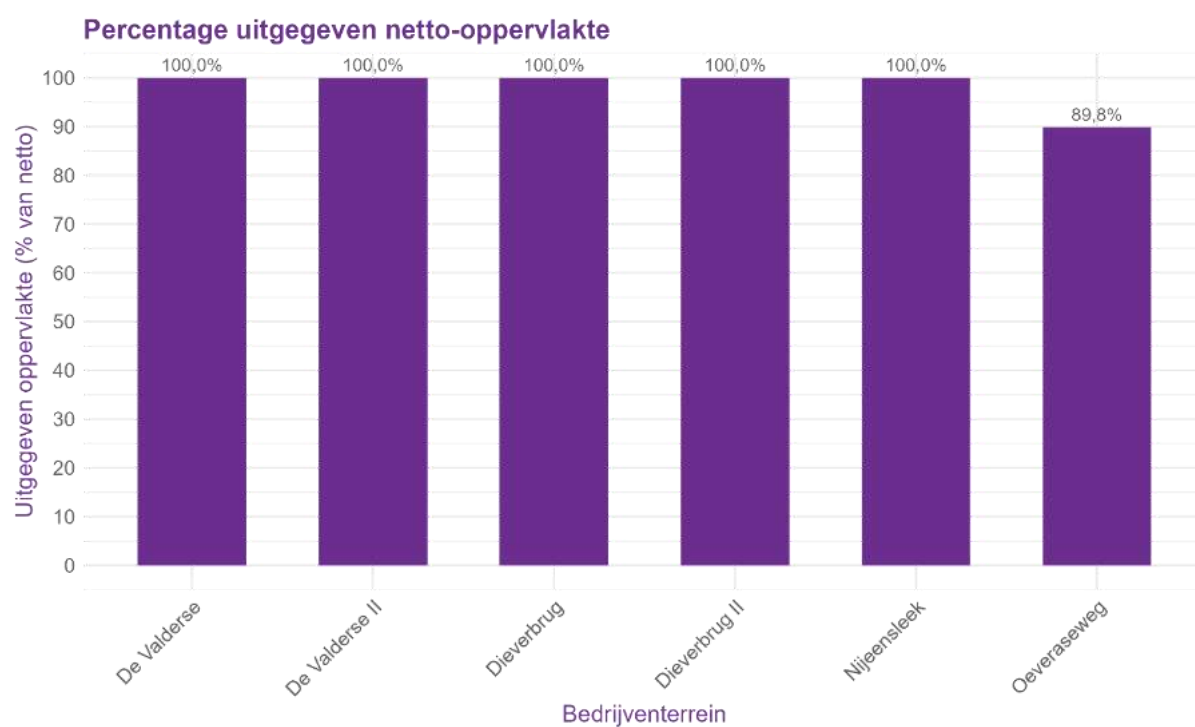
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

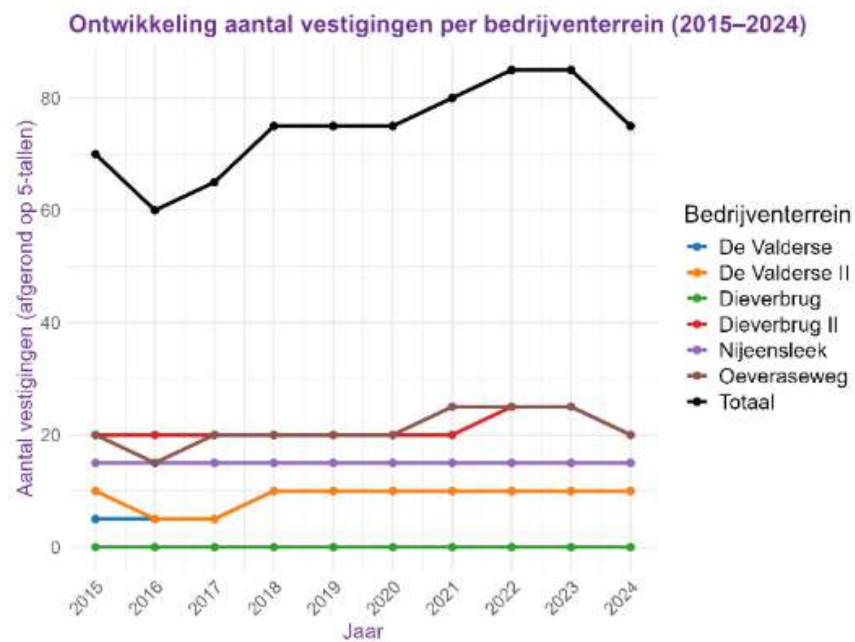
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

Bron: IBIS Bedrijventerreinen

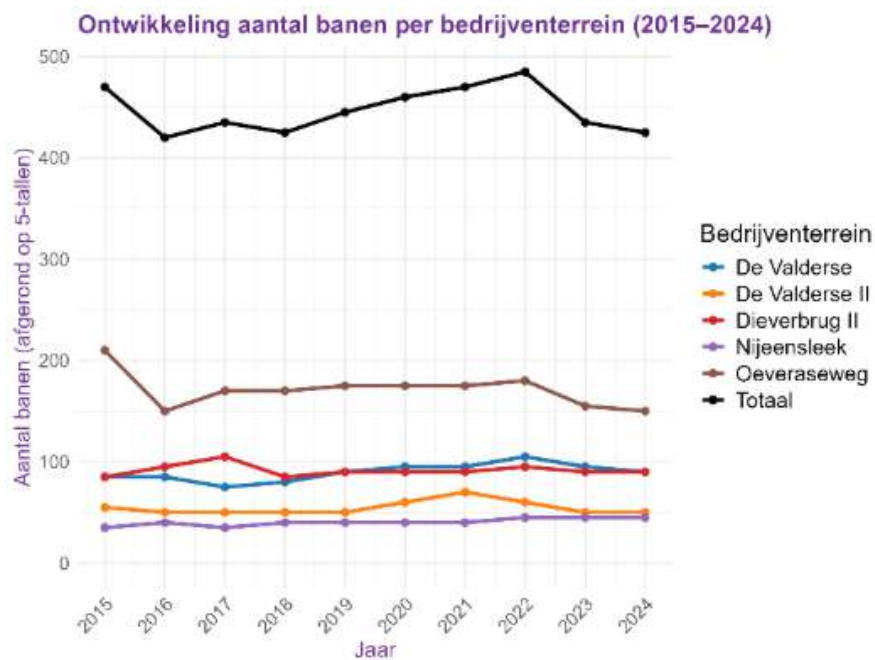
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

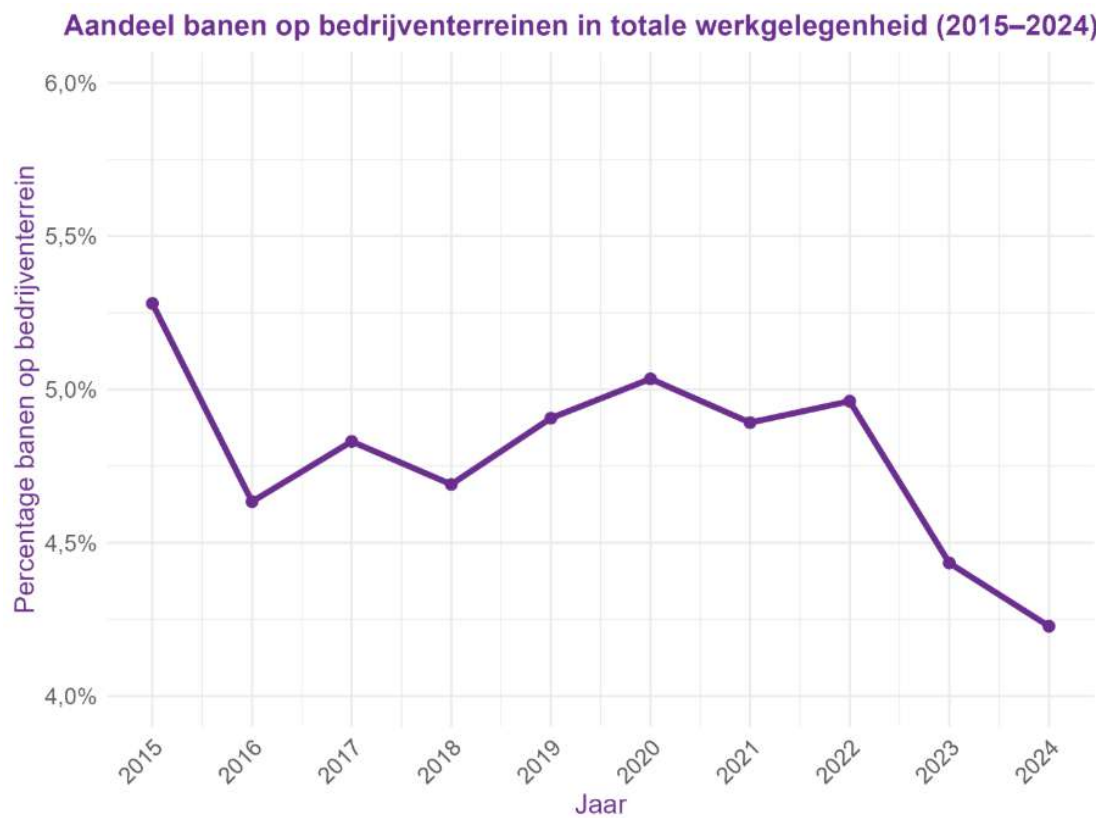
Figuur 23: Ontwikkeling aantal vestigingen per bedrijventerrein in de periode 2015-2024 (afgerond op 5-tallen). Bron: PWR Drenthe.

Bron: PWR Drenthe

Figuur 24: Ontwikkeling aantal banen per bedrijventerrein in de periode 2015-2024 (afgerond op 5-tallen). Aangezien het aantal banen op Dieverbrug gebaseerd is op minder dan 5 vestigingen mogen deze niet gepubliceerd worden. Bron: PWR Drenthe.

Bron: PWR Drenthe

Sectorverdeling van vestigingen op bedrijventerreinen (2015)

Bron: PWR Drenthe

Sectorverdeling van vestigingen op bedrijventerreinen (2024)

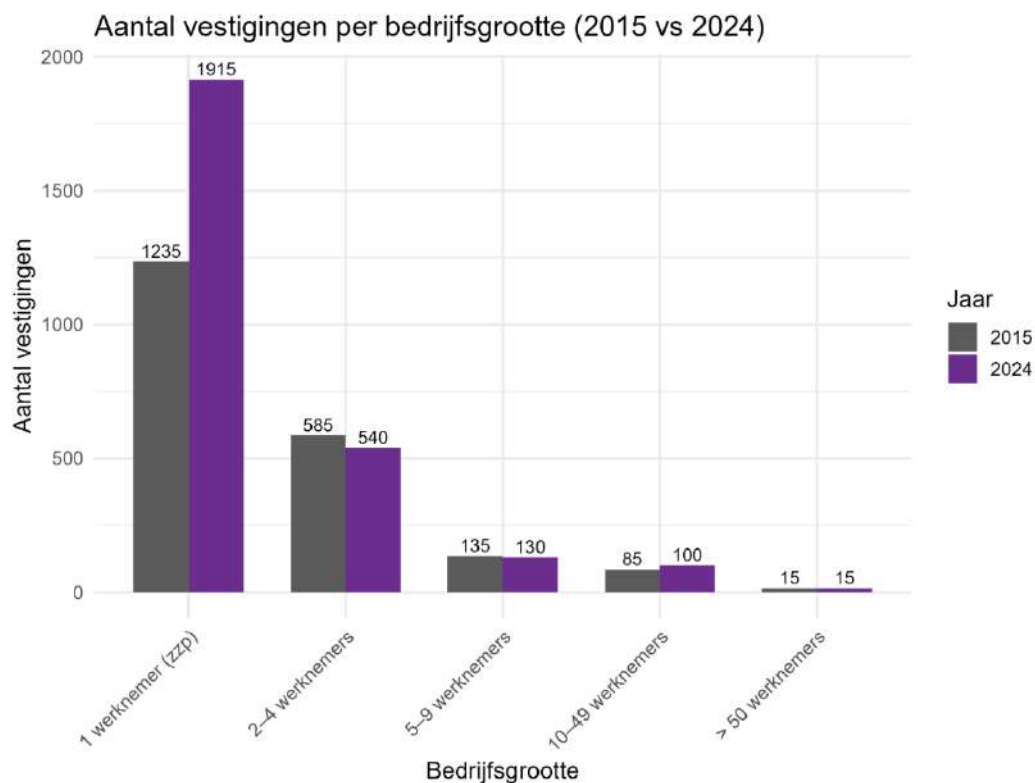

Bron: PWR Drenthe

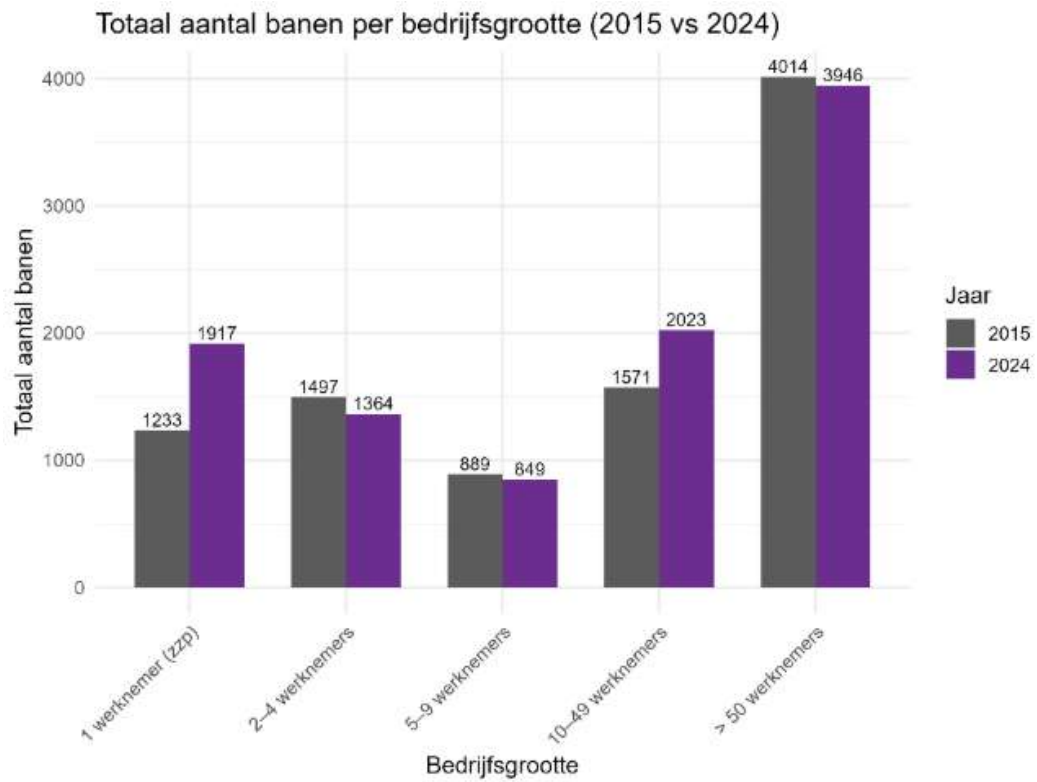
Bedrijfsgrootte bedrijven Westerveld

Bron: PWR Drenthe

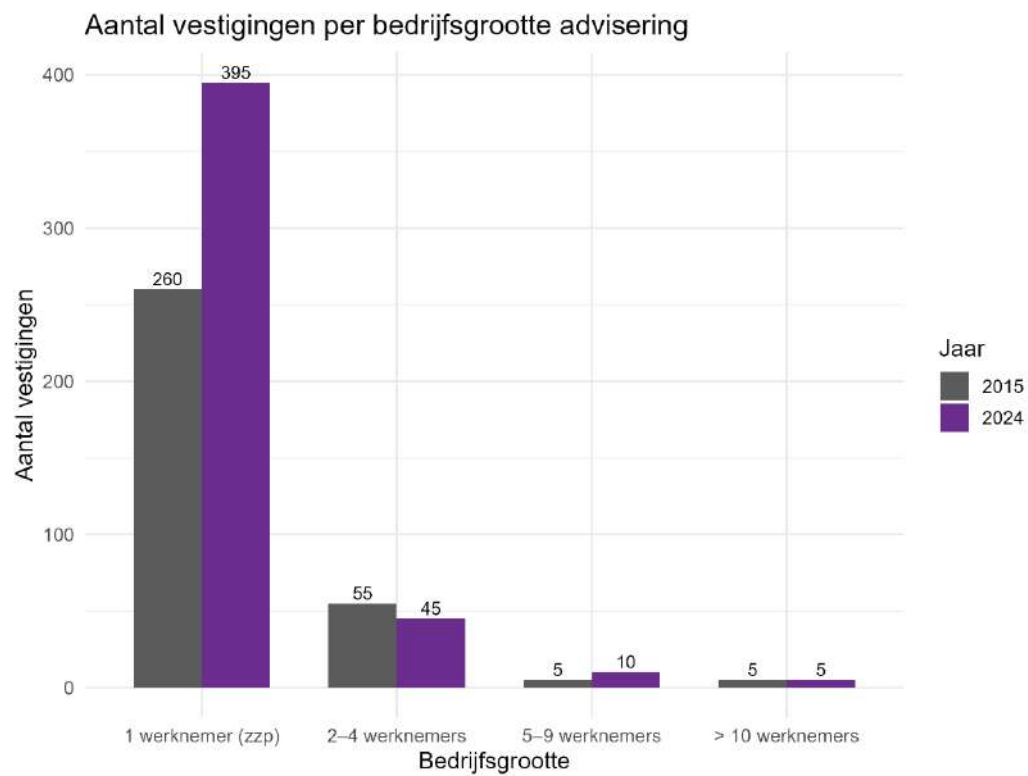
Qua bedrijfsgroottes van de bedrijven in Westerveld is een verschuiving te zien van het kleinbedrijf (2-9 werknemers) naar zzp'ers of het middelbedrijf (10-49 werknemers). Het aantal vestigingen met meer dan 50 werknemers blijft redelijk stabiel. Per sector is een vergelijkbaar beeld te zien waarbij het aantal bedrijven met 2-4 werknemers afneemt en er een toename bij het aantal zzp'ers en 5-9 of grotere bedrijven te zien is. Alleen de onderwijs sector is hier een echte uitzondering op.

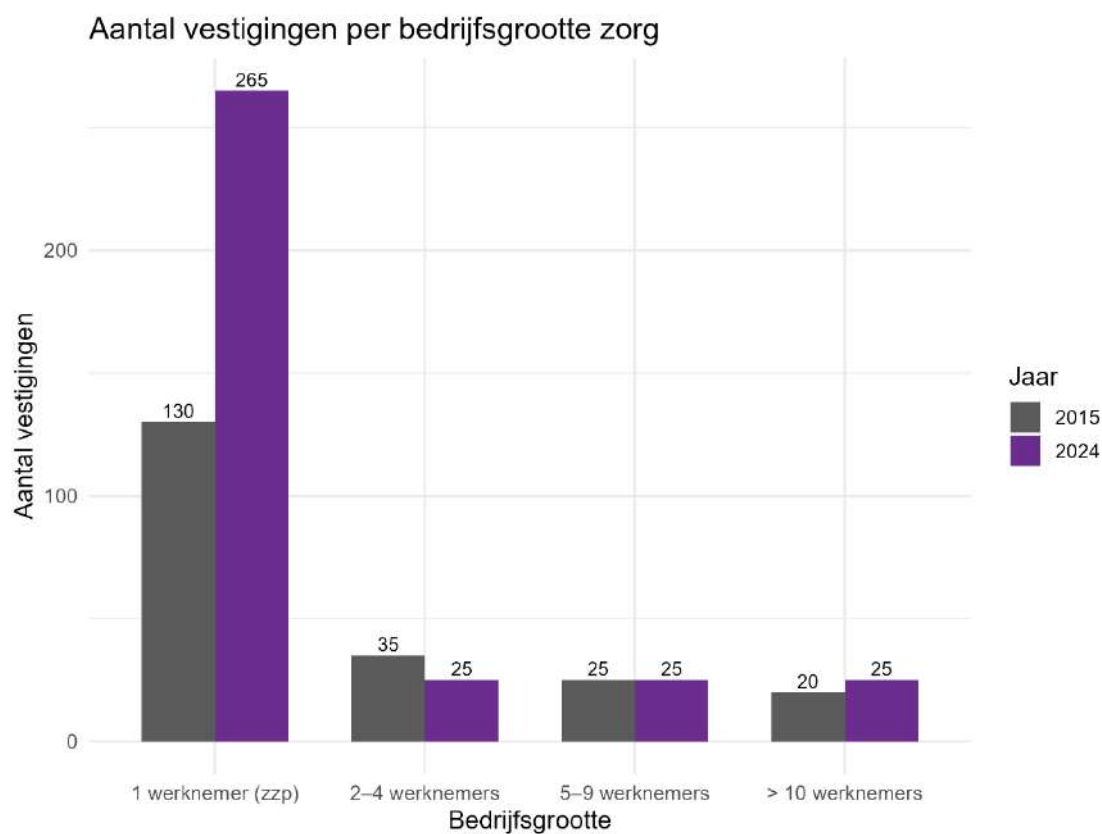
Bron: PWR Drenthe

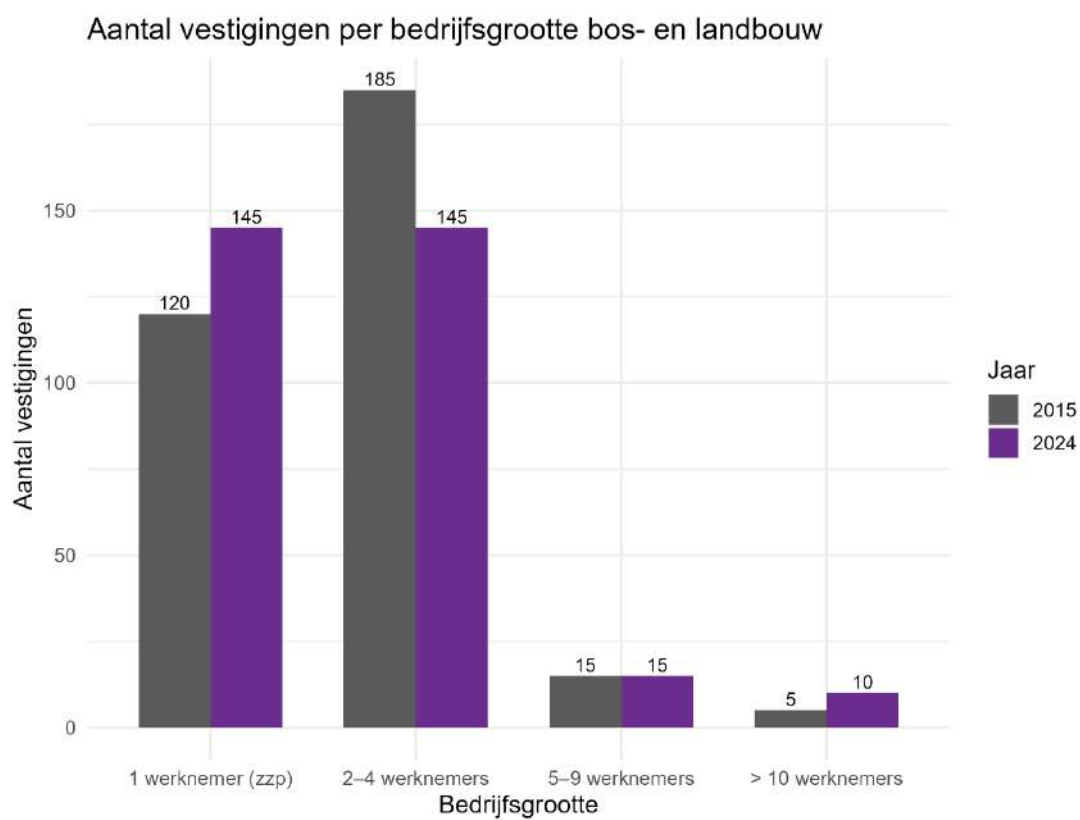
Bron: PWR Drenthe

Bron: PWR Drenthe

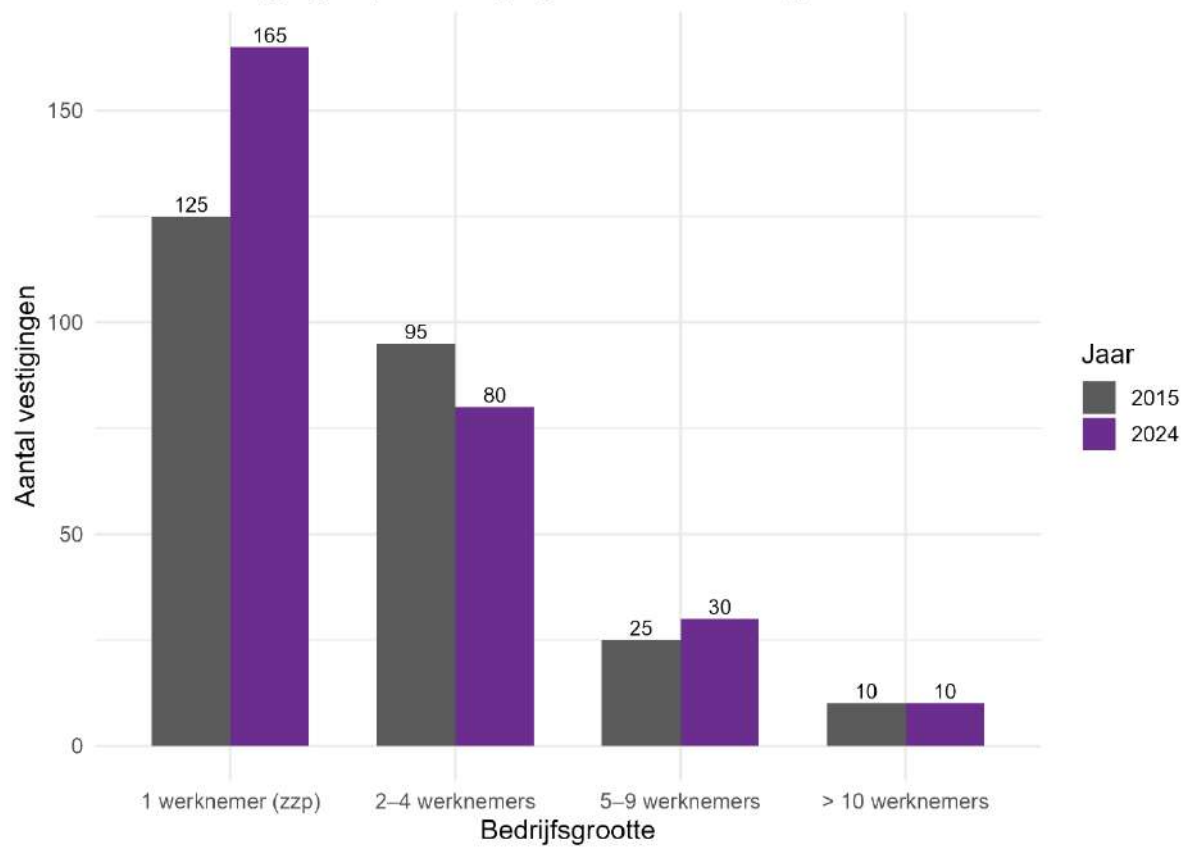

Bron: PWR Drenthe

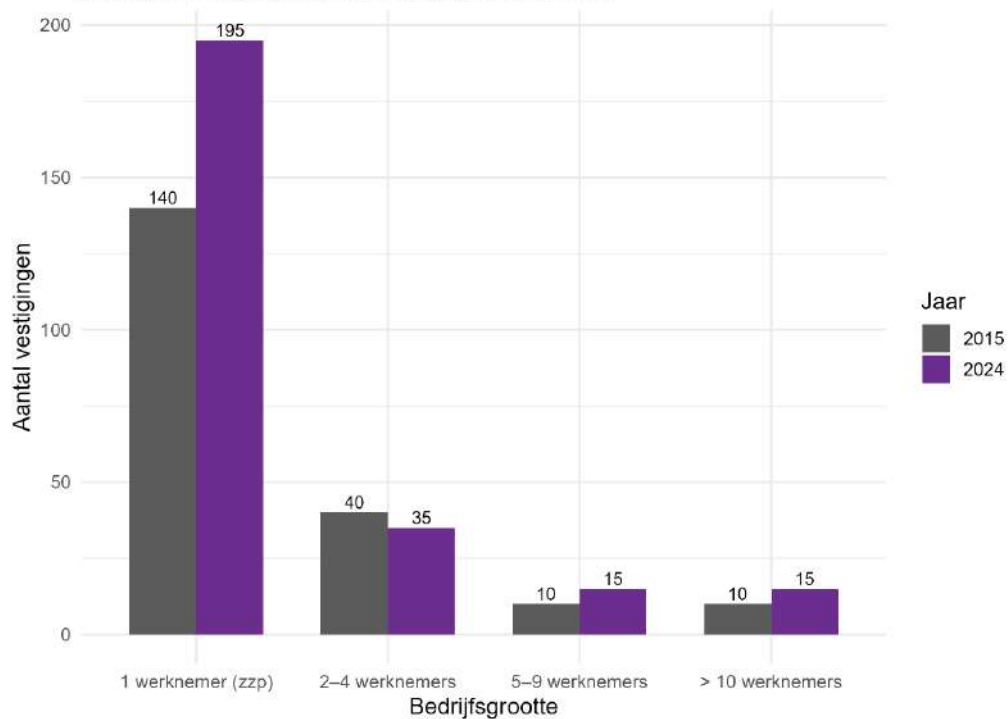
Bron: PWR Drenthe

Aantal vestigingen per bedrijfsgrootte detail- en groothandel

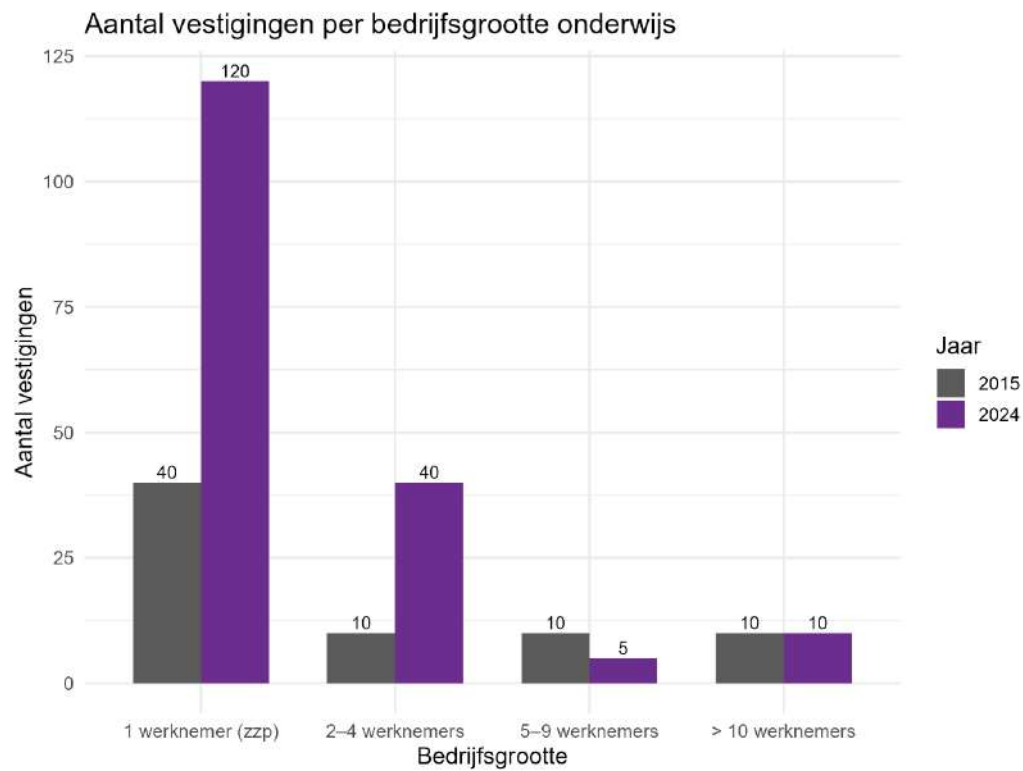

Bron: PWR Drenthe

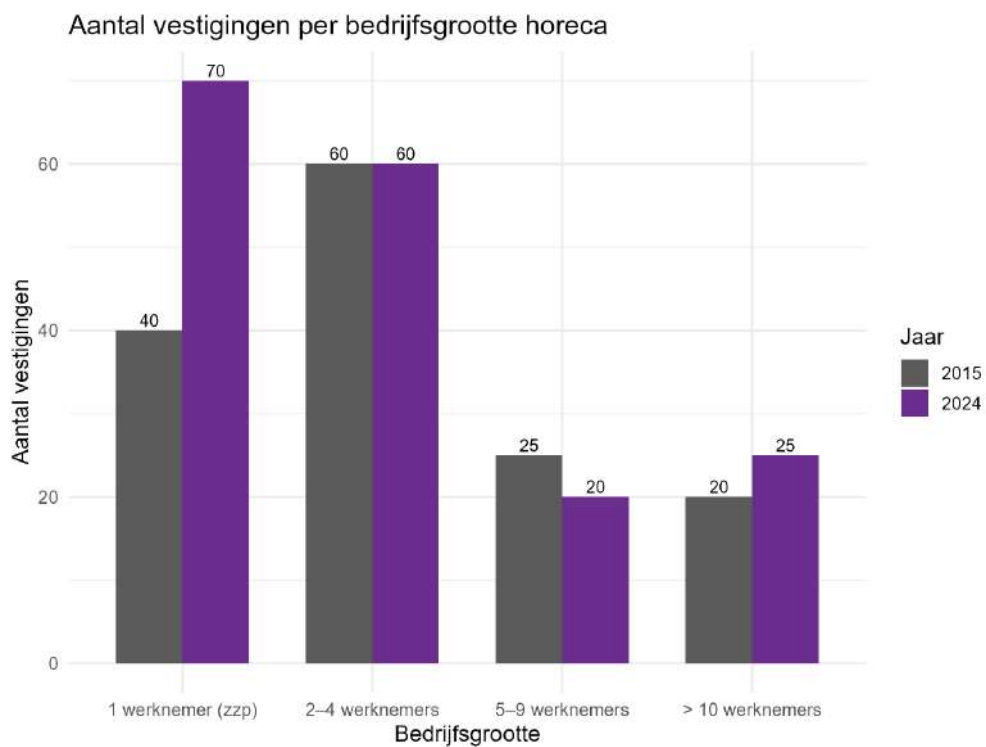
Aantal vestigingen per bedrijfsgrootte bouw

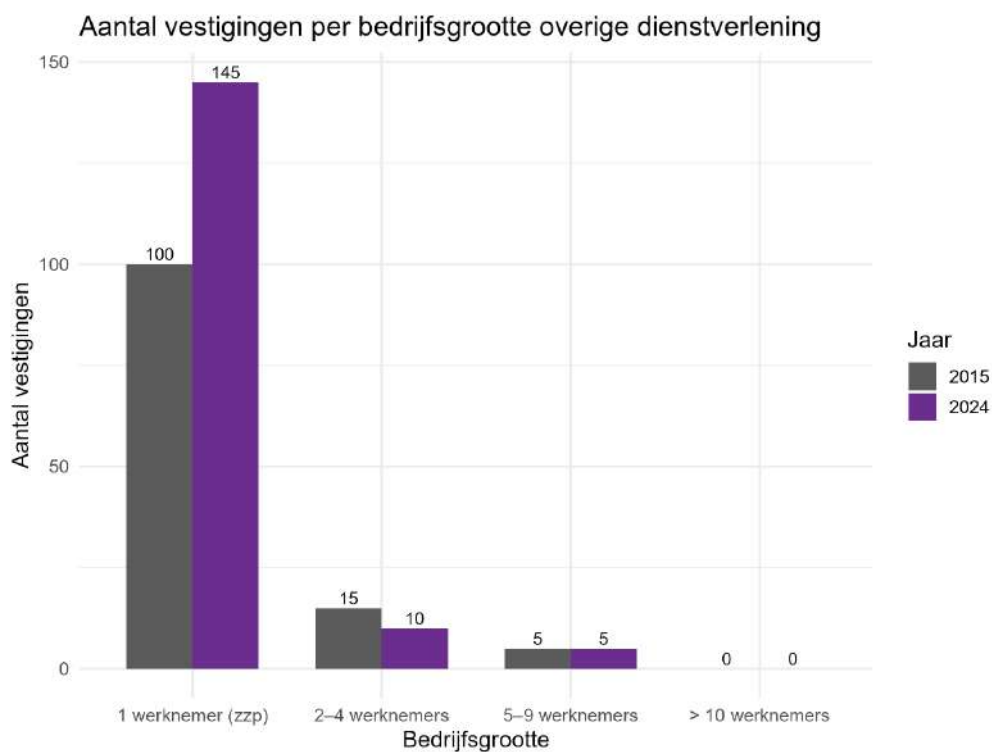
Bron: PWR Drenthe

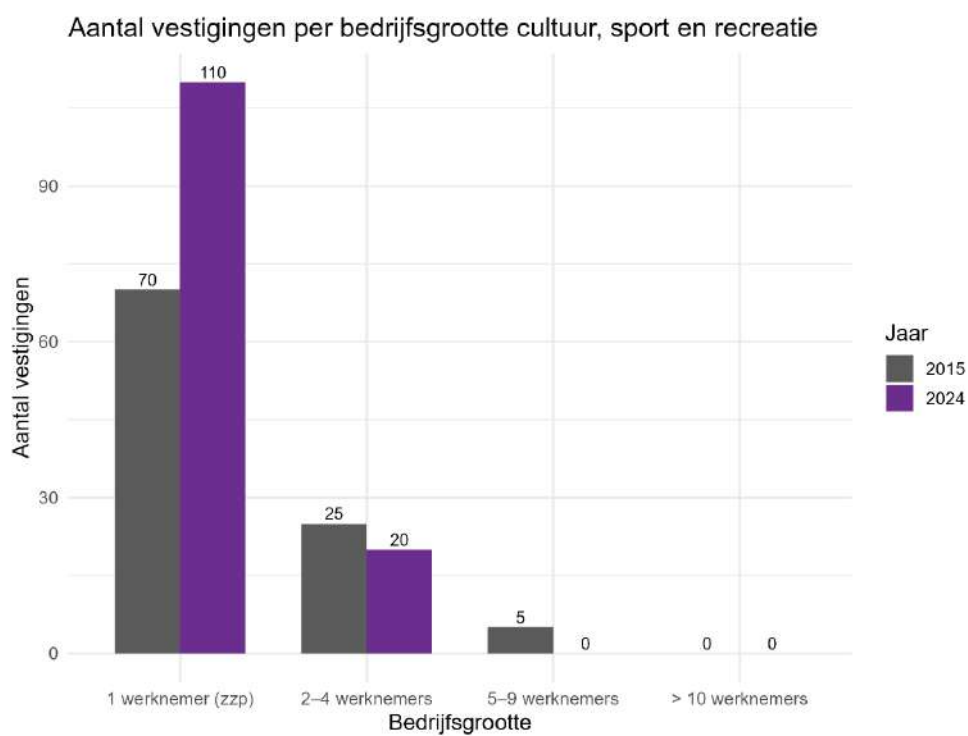
Bron: PWR Drenthe

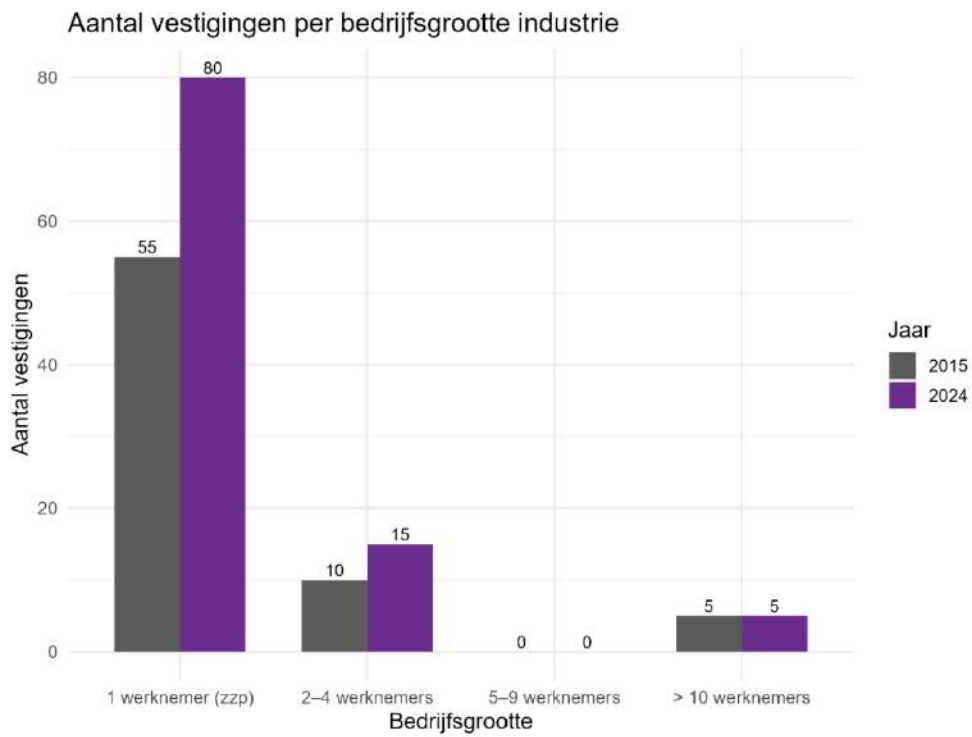
Bron: PWR Drenthe

Bron: PWR Drenthe

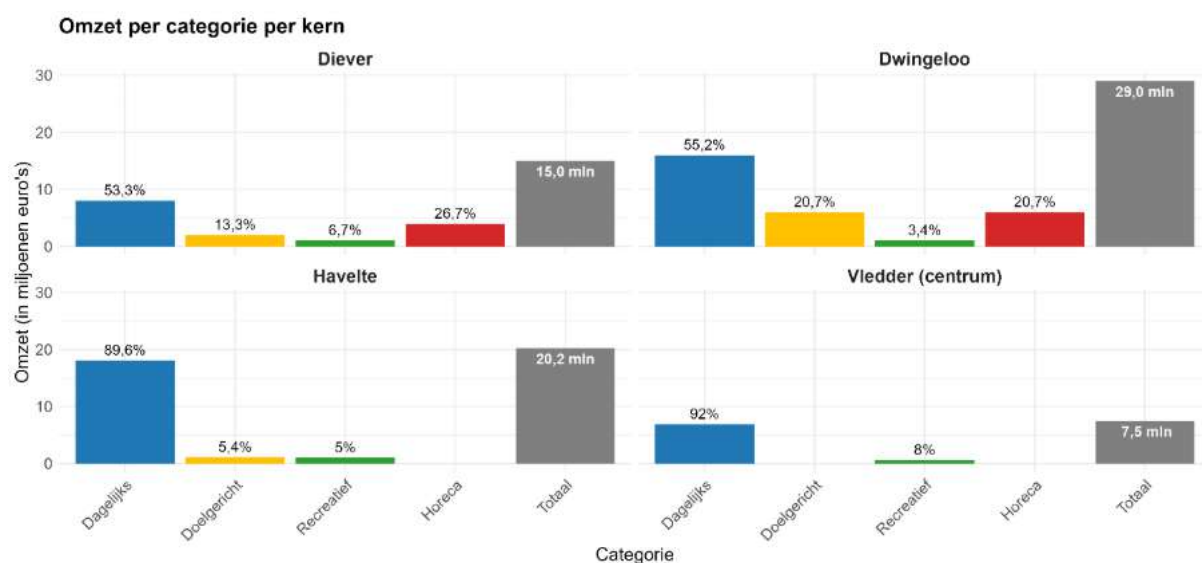

Bron: PWR Drenthe

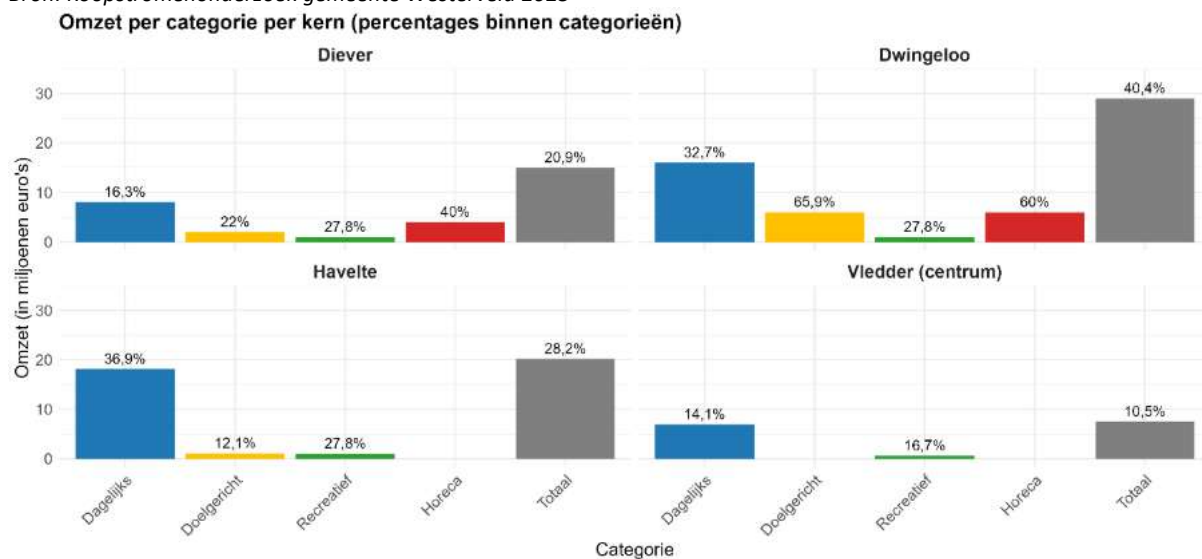

Bron: PWR Drenthe

Detailhandel

Bron: Koopstromenonderzoek gemeente Westerveld 2023

Bron: Koopstromenonderzoek gemeente Westerveld 2023

Volgens het koopstromenonderzoek zijn er in de gemeente 7 leegstaande verkooppunten (800m²) op een totaal van 220. De leegstand is vergeleken met 2015 licht afgenomen van 4% naar dus 3%. De leegstand van 3% is vergelijkbaar met benchmark gemeenten van dezelfde grote. De grafiek hieronder heeft een iets andere benaming voor leegstand telt ook niet verkooppunten mee.

Landbouw

Bron: PWR Drenthe

Samenvatting

De landbouw, bosbouw en visserijsector in Westerveld telt de afgelopen tien jaar vrij stabiel rond de 315 vestigingen. Het aantal banen schommelt sterker: tussen 2015 en 2019 daalde het van circa 740 naar 700, waarna vanaf 2020 herstel volgde richting bijna 800 banen in 2024. Daarmee blijft de werkgelegenheid in deze sector op peil, ondanks het lichte teruglopen van het aantal bedrijven.

Binnen de subsectoren is een duidelijke verschuiving zichtbaar. Het aantal melkvee- en rundveebedrijven daalt gestaag, zowel in vestigingen als in banen. Daartegenover staat groei in dienstverlening aan de landbouw en in mindere mate in tuinbouw & sierteelt en schapen- en geitenhouderij. De akkerbouw, pluimveehouderij en gemengde landbouwbedrijven blijven relatief stabiel maar klein in omvang.

Vergeleken met Drenthe en Nederland heeft Westerveld een bovengemiddeld groot aandeel landbouw. In 2024 maken landbouwvestigingen bijna 12% van alle vestigingen in de gemeente uit, terwijl dat in Drenthe rond de 8% ligt en landelijk slechts 3 à 4%. Ook in termen van werkgelegenheid is het aandeel in Westerveld ruim twee keer zo groot als het provinciale gemiddelde.

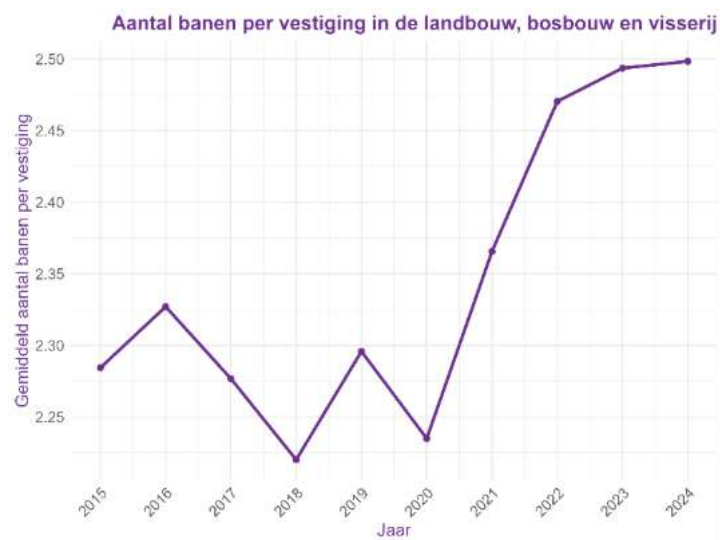
De jaarlijkse groeicijfers laten zien dat de sector in Westerveld gevoeliger is voor schommelingen dan in Drenthe of Nederland. Vooral in de periode 2018–2020 was sprake van krimp, gevolgd door herstel in 2021–2022.

Conclusie

De landbouw blijft een belangrijke pijler van de economie in Westerveld, met een relatief groot aandeel in zowel vestigingen als banen ten opzichte van Drenthe en Nederland. Het totaal aantal bedrijven blijft stabiel, maar er vindt een structurele verschuiving plaats van traditionele melkveehouderij naar ondersteunende dienstverlening en nichesectoren zoals tuinbouw en geitenhouderij. Hoewel de werkgelegenheid in de landbouw de laatste jaren weer is gegroeid, staat de sector onder druk door schaalvergroting en krimp in de veehouderij. Voor Westerveld betekent dit dat de landbouw een onderscheidende factor blijft, maar dat de nadruk verschuift van omvang naar specialisatie en verbreding.

Ontwikkeling banen en vestigingen (totaal en per subsector) Westerveld

In de grafiek hieronder is het aantal vestigingen in de landbouw, bosbouw en visserij tussen 2015 en 2024 gegeven. Te zien is dat het aantal vestigingen nagenoeg gelijk is gebleven in deze periode (circa 320 in 2015 en in 2024). Daarentegen is het aantal banen in deze sector ligt gestegen van 730 in 2015 naar 795 in 2024 wat neerkomt op een stijging van in totaal 8,3% over deze periode (0,9% per jaar). Dit betekent tegelijk dat het aantal banen per vestiging is gestegen zoals te zien is in de derde grafiek hieronder. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat er een groei is te zien in het aantal dienstverlenende bedrijven in deze sector terwijl het aantal melkveebedrijven gedaald is wat vaker bedrijven zijn met maar 1 werknemer.

In de grafiek hieronder is de sector landbouw, bosbouw en visserij verdeeld in 11 subsectoren die voorkomen in de gemeente Westerveld. Hierin is te zien dat verreweg de grootste subsector die is van melkvee & rundvee. Daarna komen sectoren als dienstverlening, akkerbouw & voedergewassen en schapen-, geiten- & overige dierenhouderij. Hoewel het aantal vestigingen in totaal in deze sector dus gelijk is gebleven, is te zien dat binnen er deze sector per subsector wel duidelijke verschillen te zien zijn. Zo is het aantal melkvee & rundvee bedrijven gedaald (1,5% per jaar) terwijl het aantal bedrijven in de dienstverlening en schapen-, geiten-, & overige dierenhouderijen juist gestegen is.

Ontwikkeling aantal banen per subsector (2015–2024)

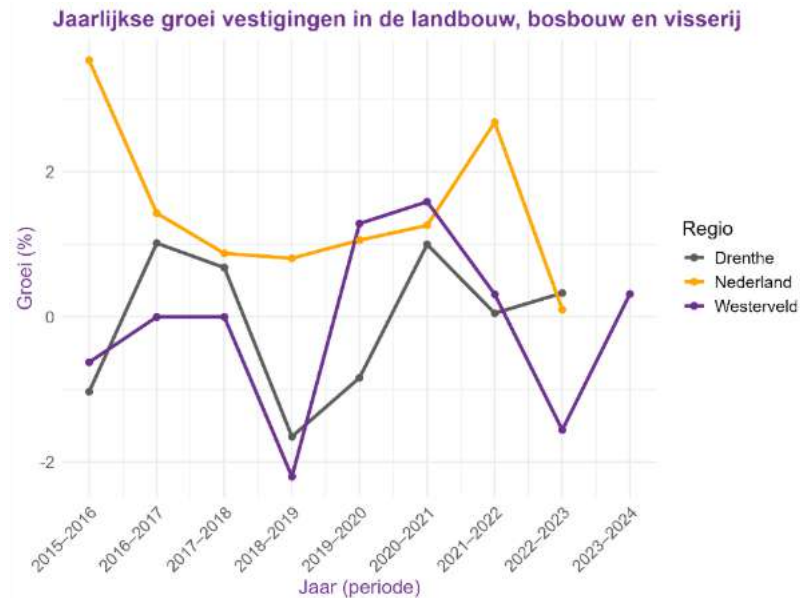
The chart illustrates the job market trends in the agricultural sector from 2015 to 2024. The 'Melkvee & rundvee' subsector consistently has the highest number of jobs, starting above 400 and ending around 380. 'Dienstverlening' and 'Tuinbouw & sierteelt (volle grond & glas)' show significant growth, with 'Tuinbouw' rising from around 80 to over 100 jobs. Most other subsectors maintain a relatively stable number of jobs, mostly below 50.

Jaar	Akkerbouw & voedergewassen	Bosbouw	Dienstverlening	Fruitteelt & wijnbouw	Gemengde landbouwbedrijven	Melkvee & rundvee	Paardenhouderij	Pluimveehouderij	Schapen-, geiten- & overige dierenhouderij	Tuinbouw & sierteelt (volle grond & glas)	Varkenshouderij
2015	45	20	85	10	10	410	30	10	40	80	10
2016	40	20	85	10	10	405	30	10	40	90	10
2017	35	20	80	10	10	408	30	10	35	90	10
2018	50	20	80	10	20	390	30	10	40	65	10
2019	45	20	85	10	20	390	30	10	40	60	10
2020	40	20	95	10	20	375	30	10	40	60	10
2021	40	30	95	10	20	380	30	10	45	105	10
2022	40	30	110	10	20	380	30	10	45	115	10
2023	40	30	110	10	20	390	30	10	45	105	10
2024	40	30	110	10	20	375	30	10	45	115	10

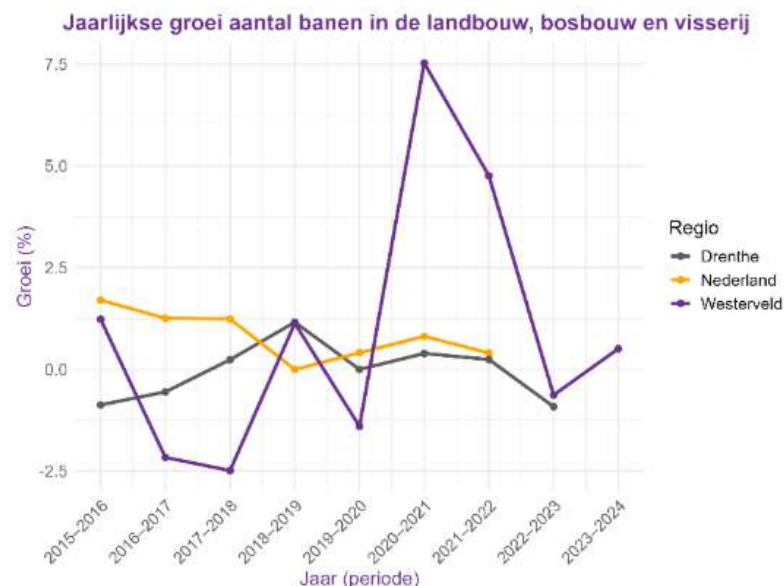

Vergelijking ontwikkeling banen en vestigingen met Drenthe en Nederland

In de grafiek hieronder is de jaarlijkse groei van het aantal vestigingen in de landbouw, bosbouw en visserij te zien voor de gemeente Westerveld, de provincie Drenthe en Nederland als geheel. Te zien is dat de gemiddelde jaarlijkse groei in Westerveld en Drenthe redelijke dezelfde tred houden (gemiddelde daling van 0,1% en 0,06% respectievelijk). Dit terwijl in Nederland deze sector met ongeveer 1.5% groeit.

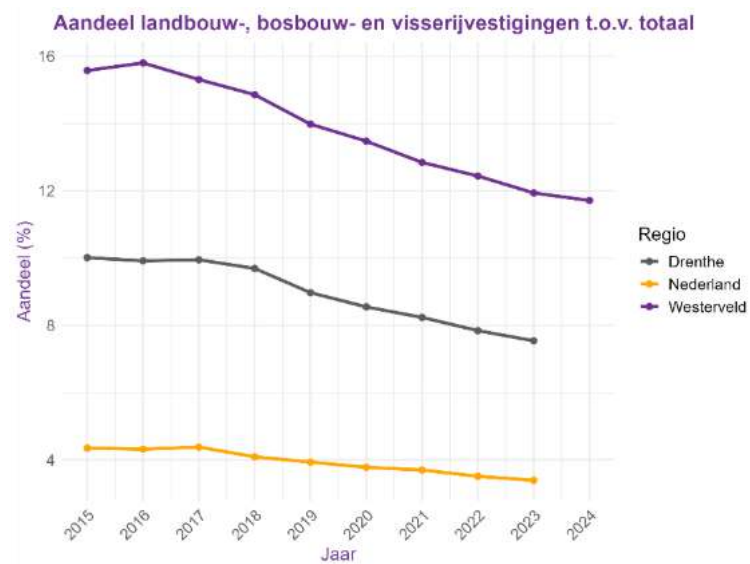

In de grafiek hieronder is de jaarlijkse groei van het aantal banen in de landbouw, bosbouw en visserij weergegeven voor Westerveld, Drenthe en Nederland. De gemiddelde jaarlijkse groei is in Westerveld 0,9%, in Drenthe -0,04% en in Nederland 0,8%. Dus qua groei in het aantal banen ligt Westerveld boven het landelijke gemiddelde.

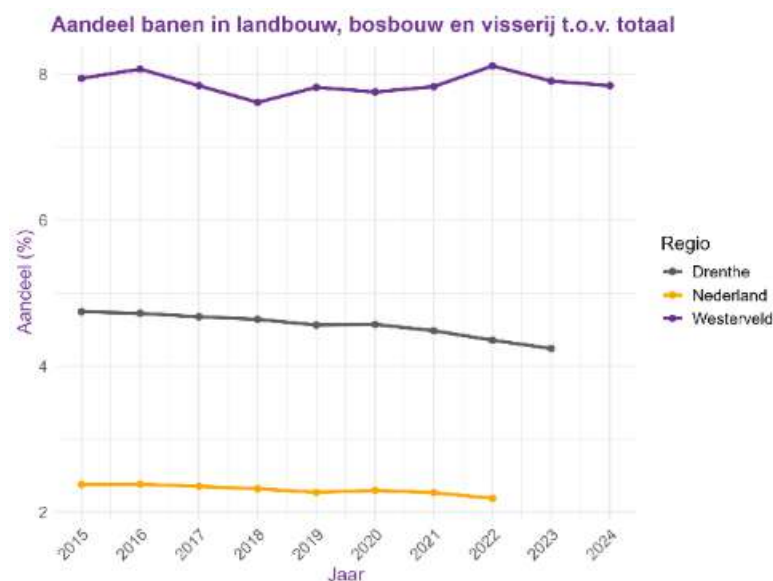

In de grafiek hieronder is het percentage landbouw-, bosbouw- en visserijbedrijven ten opzichte van het totaal aantal bedrijven in Westerveld, Drenthe en Nederland weergegeven. Uit de grafiek blijkt dat de sector landbouw, al dan niet verwacht, een grotere rol speelt in

de gemeente Westerveld dan in Drenthe en Nederland als geheel. Ook is te zien dat in alle gebieden een neerwaartse trend te zien is. In Westerveld is de gemiddelde jaarlijkse daling van het aantal vestigingen als percentage van het totaal aantal vestigingen 3,1%, in Drenthe 3,5% en in Nederland ook 3,1%. Westerveld volgt hier dus een vergelijkbare trend als in de rest van Nederland. Wel betekent dit dat het aantal bedrijven in de landbouw, bosbouw- en visserijsectoren een steeds kleiner deel uitmaakt van het totaal aantal bedrijven.

In de grafiek hieronder is het aandeel banen in de landbouw, bosbouw en visserij weergegeven als percentage van het totaal aantal banen in Westerveld, Drenthe en Nederland. Ook hier is weer te zien dat deze sector een belangrijke rol speelt in de gemeente Westerveld ten opzichte van Drenthe en Nederland. Terwijl In Drenthe en Nederland een lichte daling per jaar te zien is (respectievelijk daling van 1,4% en 1,2%), blijft het aantal banen in Westerveld relatief gelijk (daling van 0,1% per jaar).

Conclusie

In de gemeente Westerveld blijft het aantal vestigingen in de sector landbouw, bosbouw en visserij relatief gelijk terwijl het aantal banen tegelijkertijd toeneemt tussen 2015 en 2024. Binnen de subsectoren is wel te zien dat het aantal melk- en rundvee bedrijven gedaald is wat gecompenseerd wordt door een toename in het aantal dienstverlenende vestigingen binnen deze sector.

De groei van het aantal vestigingen blijft wel wat achter bij het landelijk gemiddelde maar is vergelijkbaar met Drenthe. De groei van het aantal banen ligt juist boven het landelijk gemiddelde en ook ruim boven dat van Drenthe.

Daarnaast speelt de sector landbouw, bosbouw en visserij zowel qua vestigingen als banen een grotere rol dan in Drenthe en Nederland. Wel is de afgelopen 10 jaar het aandeel vestigingen in deze sector ten opzichte van het totaal aantal vestigingen sterk gedaald met eenzelfde soort daling als in Drenthe en Nederland. Daarentegen is het aandeel banen in deze sector ten opzichte van het totaal ongeveer gelijk gebleven terwijl dit in de twee andere gebieden is afgenomen.

Bron: PWR Drenthe + CBS, Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, Nederland

Productiewaarde

Bron: LISA Productiewaarde/toegevoegde waarde gemeente Westerveld

Samenvatting

Dit document geeft een overzicht van de economische ontwikkeling in de gemeente Westerveld op basis van de productiewaarde per sector en per vestiging over de periode 2015–2023. De analyses laten zien dat de overheidssector een dominante rol speelt in de lokale economie, terwijl commerciële sectoren zoals bouwnijverheid, gezondheidszorg en landbouw ook een belangrijke bijdrage leveren. De gemiddelde jaarlijkse groei per vestiging verschilt sterk per sector, met opvallende stijgers zoals waterbeheer en financiële instellingen, en dalers zoals onderwijs en gezondheidszorg. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de productiewaarde op bedrijventerreinen, waar een gestage groei zichtbaar is tot 2022, gevolgd door een sterke daling in 2023. Het geheel biedt een helder beeld van de economische structuur en dynamiek binnen Westerveld.

Productiewaarde per sector in Westerveld (2023)

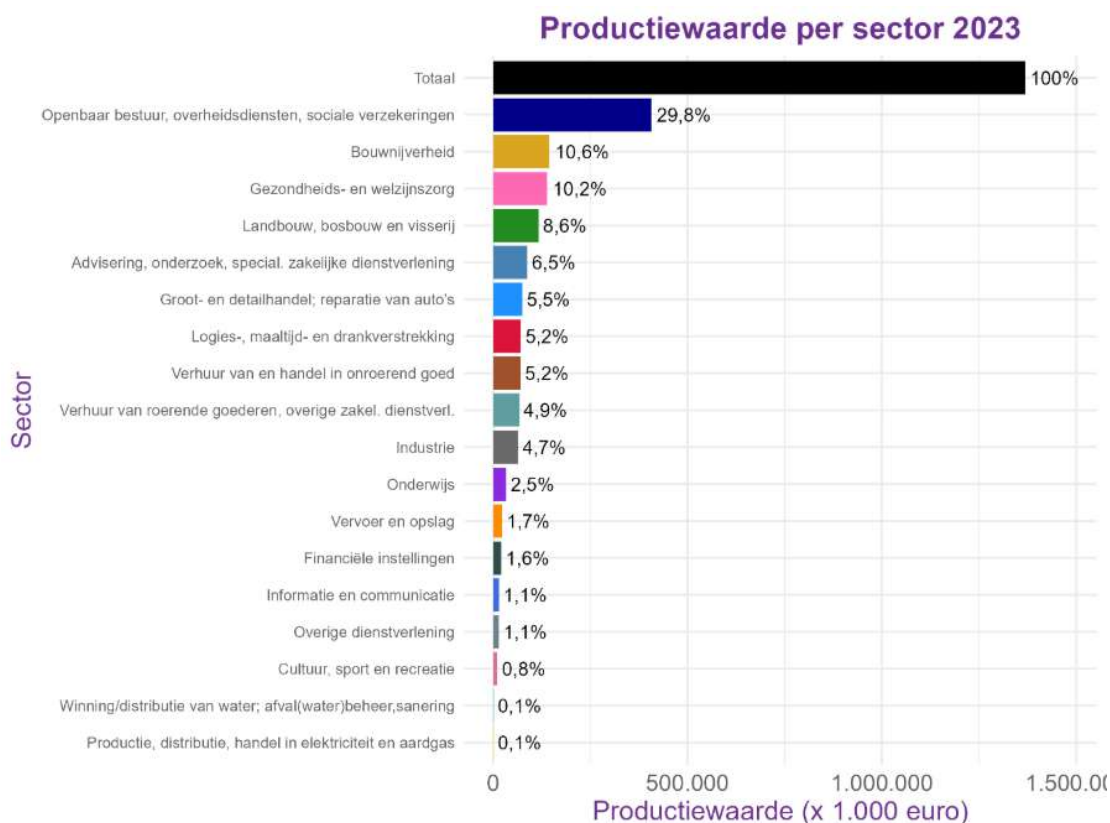
De grafiek hieronder geeft een overzicht van de verdeling van de totale productiewaarde tegen lopende prijzen over verschillende sectoren in de gemeente Westerveld in het jaar 2023. De totale productiewaarde is ongeveer 1.350 miljoen euro. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen neemt met 29,8% het grootste aandeel voor zijn rekening. Ook Bouwnijverheid (10,6%), Gezondheids- en welzijnszorg (10,2%), Landbouw, bosbouw en visserij (8,6%) en zakelijke dienstverlening (6,5%) leveren substantiële bijdragen aan de lokale economie.

Aan de andere kant zijn er sectoren met een zeer beperkt aandeel, zoals Productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas en Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering, die elk slechts 0,1% van de totale productiewaarde vertegenwoordigen. De sector Logies-, maaltijd- en drankverstrekking (5,2%) speelt een minder grote rol in de totale productiewaarde.

Deze verdeling laat zien dat de publieke sector, bouw en zorg een dominante rol spelen in de economische structuur van Westerveld, terwijl nutsvoorzieningen en milieubeheer relatief klein zijn in termen van productiewaarde.

Ontwikkeling productiewaarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De eerste grafiek toont de ontwikkeling van de productiewaarde tegen constante prijzen (dus gecorrigeerd voor inflatie) per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015 tot en met 2023, uitgedrukt in duizenden euro's. De sector Openbaar bestuur domineert qua omvang, wat zichtbaar is in de hoge lijn op de grafiek. Andere sectoren zoals gezondheidszorg en landbouw vertonen een meer gematigde groei of fluctuatie. De grafiek biedt een breed overzicht van de economische prestaties per sector en laat zien hoe de economische structuur van Westerveld zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Ontwikkeling productiewaarde per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid

Deze tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de sector Openbaar bestuur uit. Door deze uitsluiting en de aangepaste schaalverdeling op de y-as wordt beter ingezoomd op de kleinere sectoren. Hierdoor zijn trends en fluctuaties in sectoren zoals Logies-, maaltijd- en drankverstrekking, Advisering en zakelijke dienstverlening, Bouwnijverheid en Detailhandel duidelijker zichtbaar. De grafiek biedt daarmee een scherper beeld van de commerciële dynamiek binnen Westerveld, los van de invloed van de overheidssector.

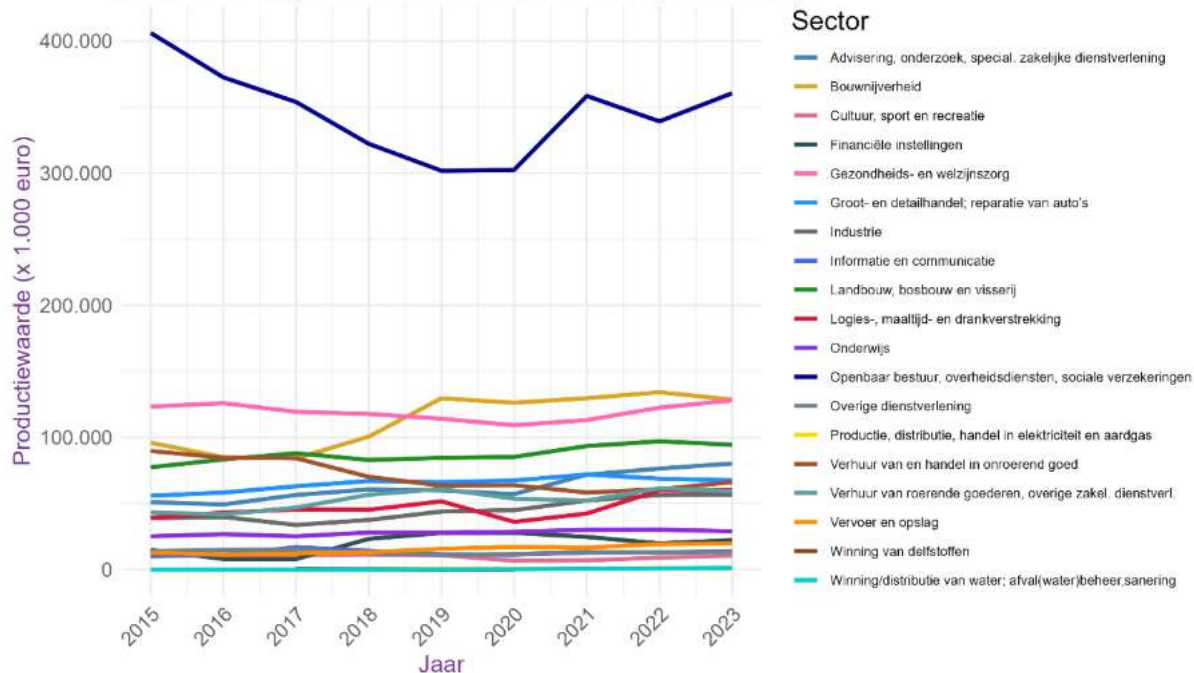
Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de productiewaarde per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015–2023. De totale gemiddelde groei over alle sectoren bedraagt 1,1% per jaar.

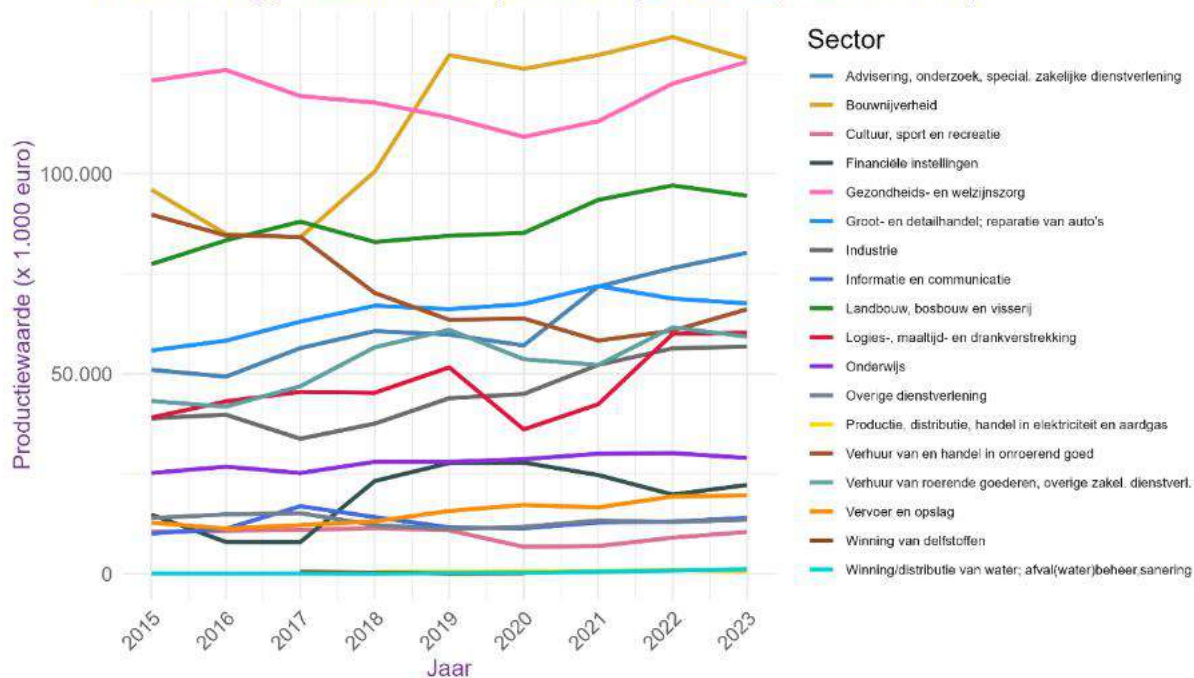
De sterkste groei is zichtbaar in de sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering met maar liefst 30% per jaar, gevolgd door Zakelijke dienstverlening (5,8%) en horeca (5,6%). Ook sectoren als Vervoer en opslag en financiële instellingen laten bovengemiddelde groei zien.

Aan de andere kant zijn er sectoren die een negatieve groei hebben doorgemaakt, zoals Verhuur en handel in onroerend goed (-3,7%), Openbaar bestuur en sociale verzekeringen (-1,5%) en Overige dienstverlening (-0,4%). De sector Cultuur, sport en recreatie laat een nulgroei zien over deze periode.

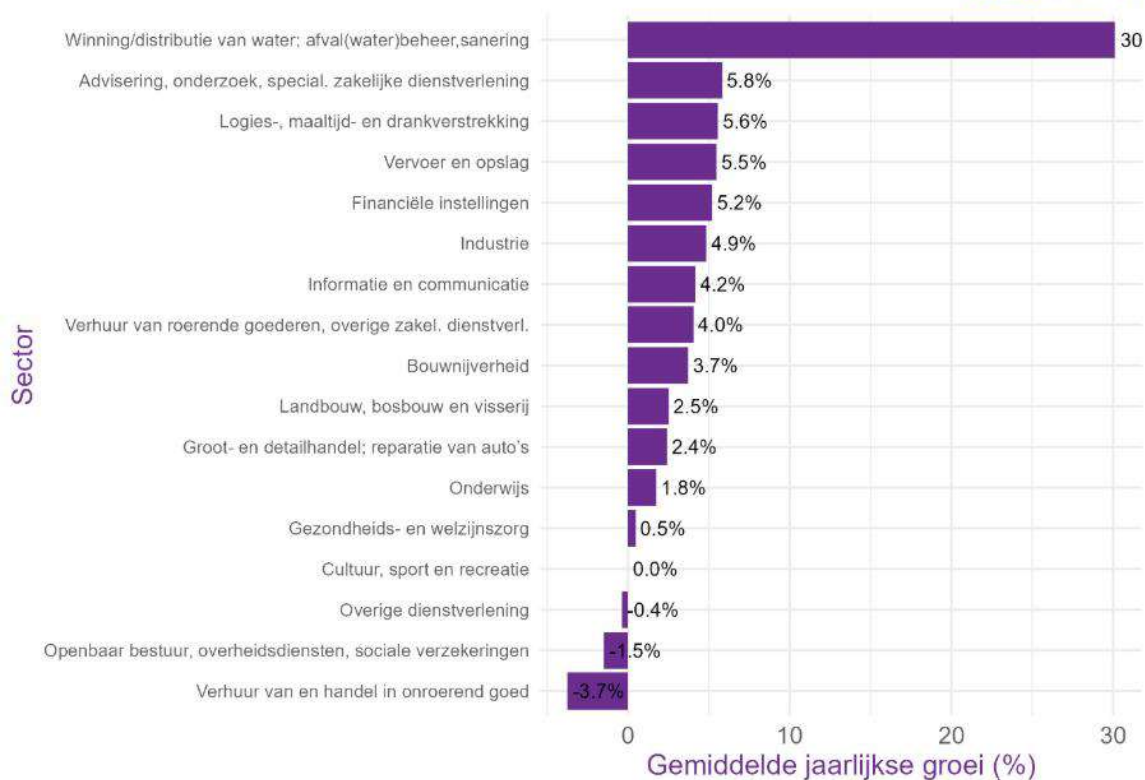
Ontwikkeling productiewaarde per sector (2015–2023)

Ontwikkeling productiewaarde per sector (2015–2023, excl. overheid)

Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per sector (2015–2023) Totaal: 1.1%

Gemiddelde productiewaarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de gemiddelde productiewaarde tegen constante prijzen per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen springt er met een productiewaarde van ongeveer 70 miljoen euro per vestiging ver bovenuit. Dit komt natuurlijk doordat er slechts een klein aantal vestigingen in deze sector zijn waarbij het leger en de gemeente Westerveld een hele hoge productiewaarde hebben.

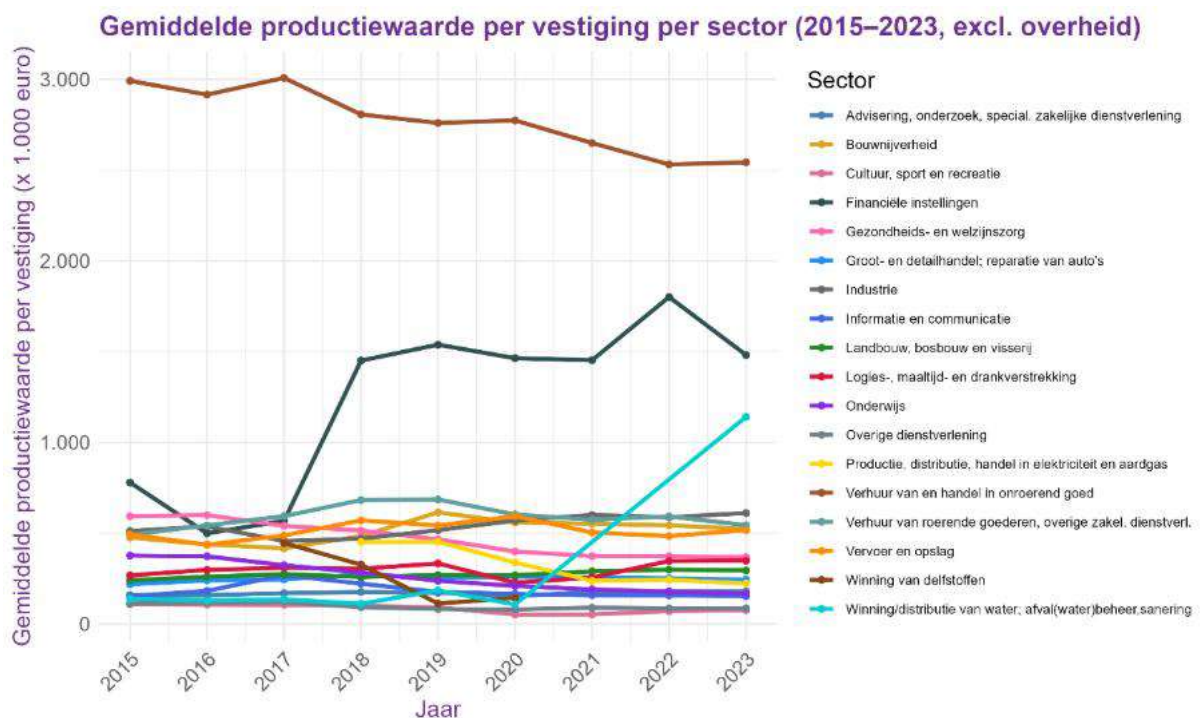
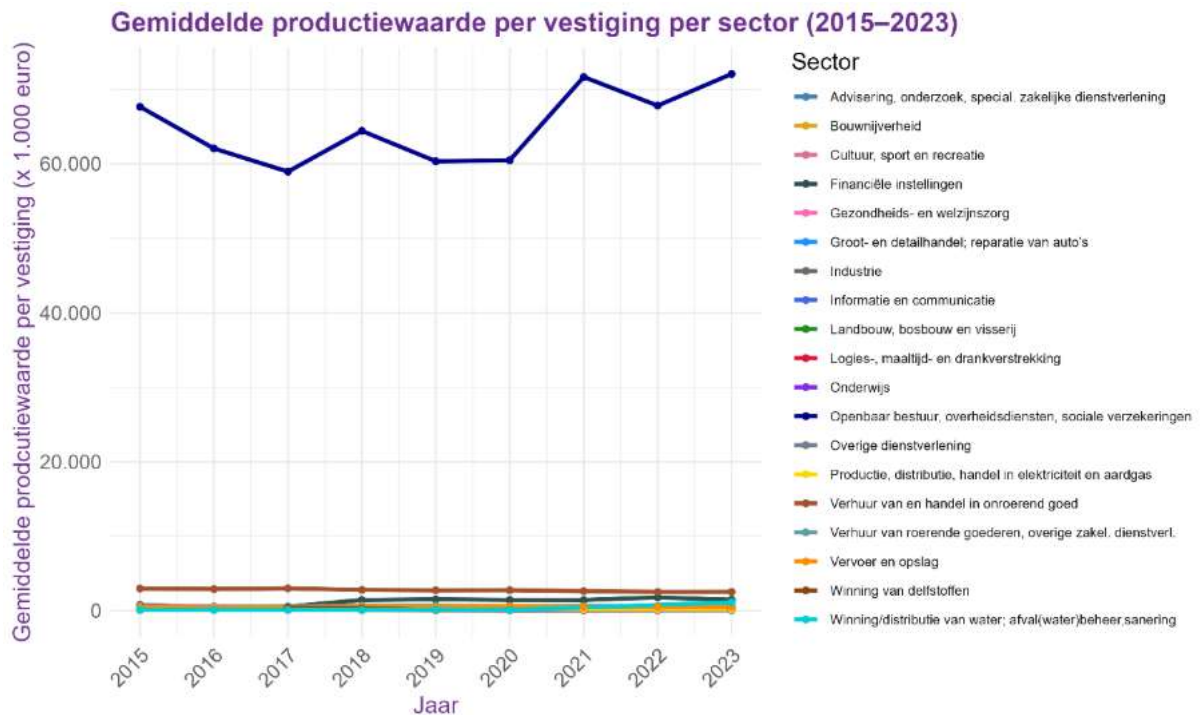
Gemiddelde productiewaarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid

De tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de overheid uit en gebruikt een aangepaste schaalverdeling op de y-as (tot 3,0 miljoen euro). Hierdoor wordt beter ingezoomd op de commerciële sectoren met lagere gemiddelde waarden per vestiging. Sectoren zoals Financiële instellingen, Detailhandel en Vervoer en opslag worden hierdoor beter zichtbaar en vergelijkbaar. Dit maakt het eenvoudiger om trends en verschillen tussen commerciële sectoren te analyseren.

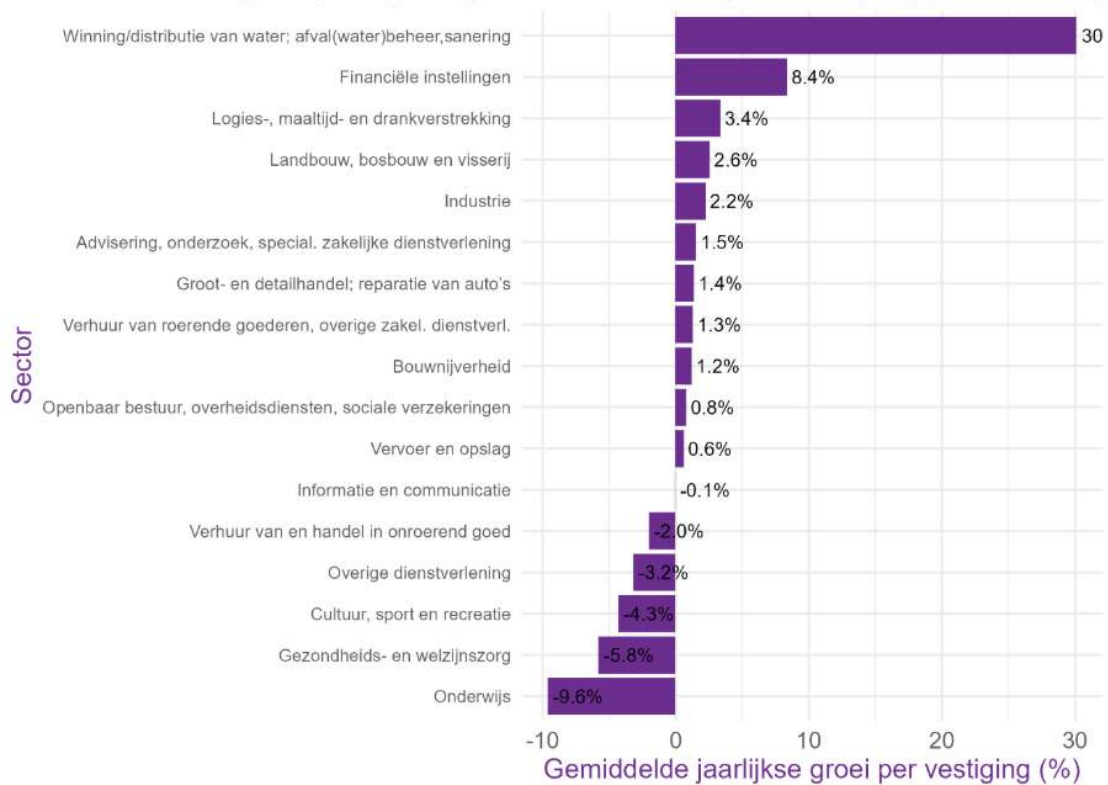
Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de productiewaarde per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering springt eruit met een indrukwekkende groei van 30% per jaar, gevolgd door Financiële instellingen (8,4%). Ook Logies-, maaltijd- en drankverstrekking en Landbouw laten positieve groeicijfers zien.

Daarentegen zijn er sectoren die een negatieve groei per vestiging hebben doorgemaakt, zoals Onderwijs (-9,6%), Gezondheidszorg (-5,8%), Cultuur, sport en recreatie (-4,3%) en Overige dienstverlening (-3,2%). Voor onderwijs en gezondheidszorg is dit voornamelijk te verklaren doordat er in deze sectoren veel zzp'ers bijgekomen zijn waardoor de gemiddelde productiewaarde per vestiging is afgenomen. Deze cijfers geven een duidelijk beeld van de economische dynamiek op vestigingsniveau.

Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per vestiging (2015–2023)

Ontwikkeling van de productiewaarde op bedrijventerreinen in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de totale productiewaarde op bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld tussen 2015 en 2023. In 2015 lag de waarde rond de €67.500.000, waarna een sterke daling volgde in 2016. Vanaf 2017 is een gestage stijging zichtbaar, met een piek in 2022 van ongeveer €70.000.000. In 2023 is er echter sprake van een daling ten opzichte van het voorgaande jaar. De ontwikkeling van de productiewaarde is erg vergelijkbaar met de ontwikkeling van het aantal banen en vestigingen op bedrijventerreinen. Voor 2024 is hierin te zien dat de grafieken voor het aantal banen en vestigingen verder naar beneden is gegaan dus aangenomen kan worden dat dit ook voor de productiewaarde is gebeurd. In 2015 vindt ongeveer 6% van de totale productiewaarde in de gemeente Westerveld plaats op bedrijventerreinen en in 2023 is dit gedaald tot 5,3%. Dit aandeel ligt iets boven het aandeel banen en vestigingen maar laat ook een negatieve trend zien.

Toegevoegde waarde

Samenvatting

Dit document geeft een overzicht van de economische ontwikkeling in de gemeente Westerveld op basis van de toegevoegde waarde per sector en per vestiging over de periode 2015–2023. De analyses laten zien dat de publieke sector en zorg een dominante rol spelen in de lokale economie, terwijl commerciële sectoren zoals industrie, zakelijke dienstverlening en horeca ook een belangrijke bijdrage leveren. De gemiddelde jaarlijkse groei per vestiging verschilt sterk per sector, met opvallende stijgers zoals waterbeheer en industrie, en dalers zoals onderwijs en gezondheidszorg. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de toegevoegde waarde op bedrijventerreinen, waar een gestage groei zichtbaar is tot 2022, gevolgd door een sterke daling in 2023. Het geheel biedt een helder beeld van de economische structuur en dynamiek binnen Westerveld.

Toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2023)

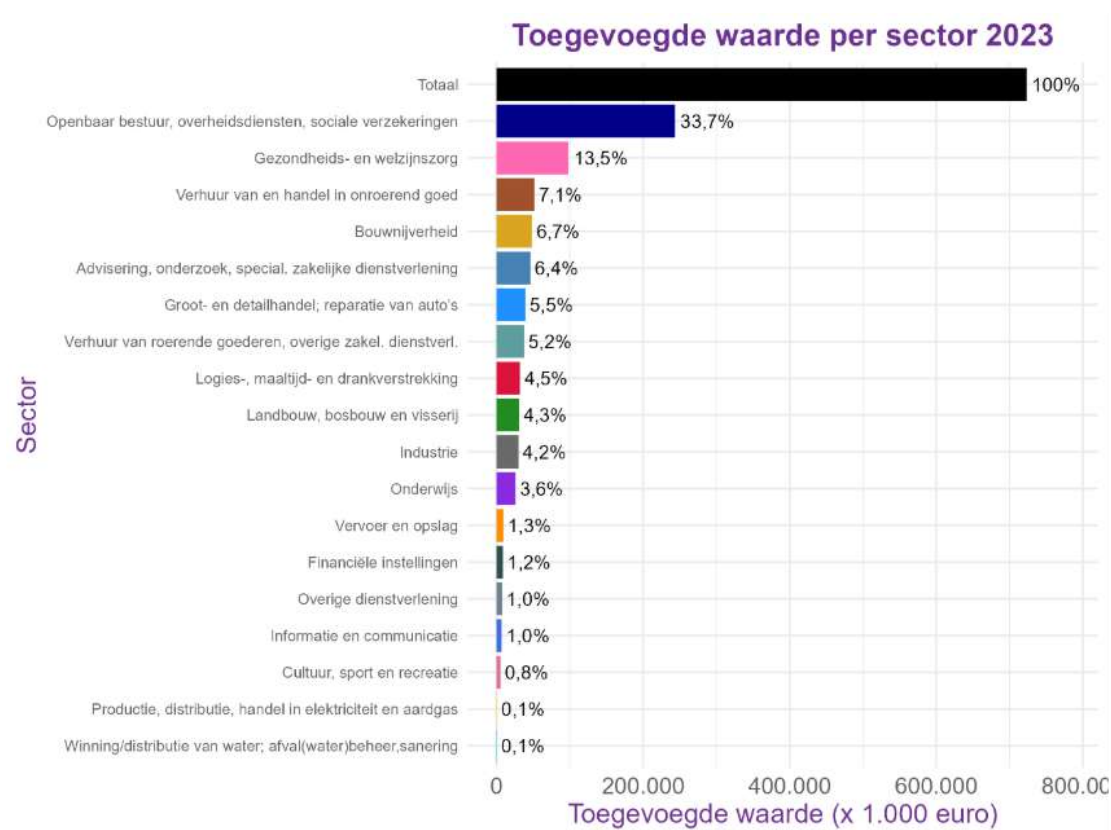
De grafiek hieronder geeft een overzicht van de verdeling van de totale toegevoegde waarde tegen lopende prijzen over verschillende sectoren in de gemeente Westerveld in het jaar 2023. De totale toegevoegde waarde is ongeveer 720 miljoen euro. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen neemt met 33,7% het grootste aandeel voor zijn rekening. Ook Gezondheids- en welzijnszorg (13,5%), Verhuur van en handel in onroerend goed (7,1%) en Bouwnijverheid (6,7%) leveren substantiële bijdragen aan de lokale economie.

Aan de andere kant zijn er sectoren met een zeer beperkt aandeel, zoals Productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas en Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering, die elk slechts 0,1% van de totale toegevoegde waarde vertegenwoordigen. Ook de sectoren Logies-, maaltijd- en drankverstrekking (4,5%) en Landbouw, bosbouw en visserij (4,3%) spelen een beperkte rol in de totale toegevoegde waarde.

Deze verdeling laat zien dat de publieke sector en zorg een dominante rol spelen in de economische structuur van Westerveld, terwijl nutsvoorzieningen en milieubeheer relatief klein zijn in termen van toegevoegde waarde.

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De eerste grafiek toont de ontwikkeling van de toegevoegde waarde tegen constante prijzen (dus gecorrigeerd voor inflatie) per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015 tot en met 2023, uitgedrukt in duizenden euro's. De sectoren Openbaar bestuur en Gezondheidszorg domineren qua omvang, wat zichtbaar is in de hoge lijnen op de grafiek. Andere sectoren zoals Industrie, Bouwnijverheid en Zakelijke dienstverlening vertonen een meer gematigde groei of fluctuatie. De grafiek biedt een breed overzicht van de economische prestaties per sector en laat zien hoe de economische structuur van Westerveld zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid en zorg

Deze tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de sectoren Openbaar bestuur en Gezondheidszorg uit. Door deze uitsluiting en de aangepaste schaalverdeling op de y-as wordt beter ingezoomd op de kleinere sectoren. Hierdoor zijn trends en fluctuaties in sectoren zoals Logies-, maaltijd- en drankverstrekking, Advisering en zakelijke dienstverlening, Bouwnijverheid en Detailhandel duidelijker zichtbaar. De grafiek biedt daarmee een scherper beeld van de commerciële dynamiek binnen Westerveld, los van de invloed van publieke sectoren.

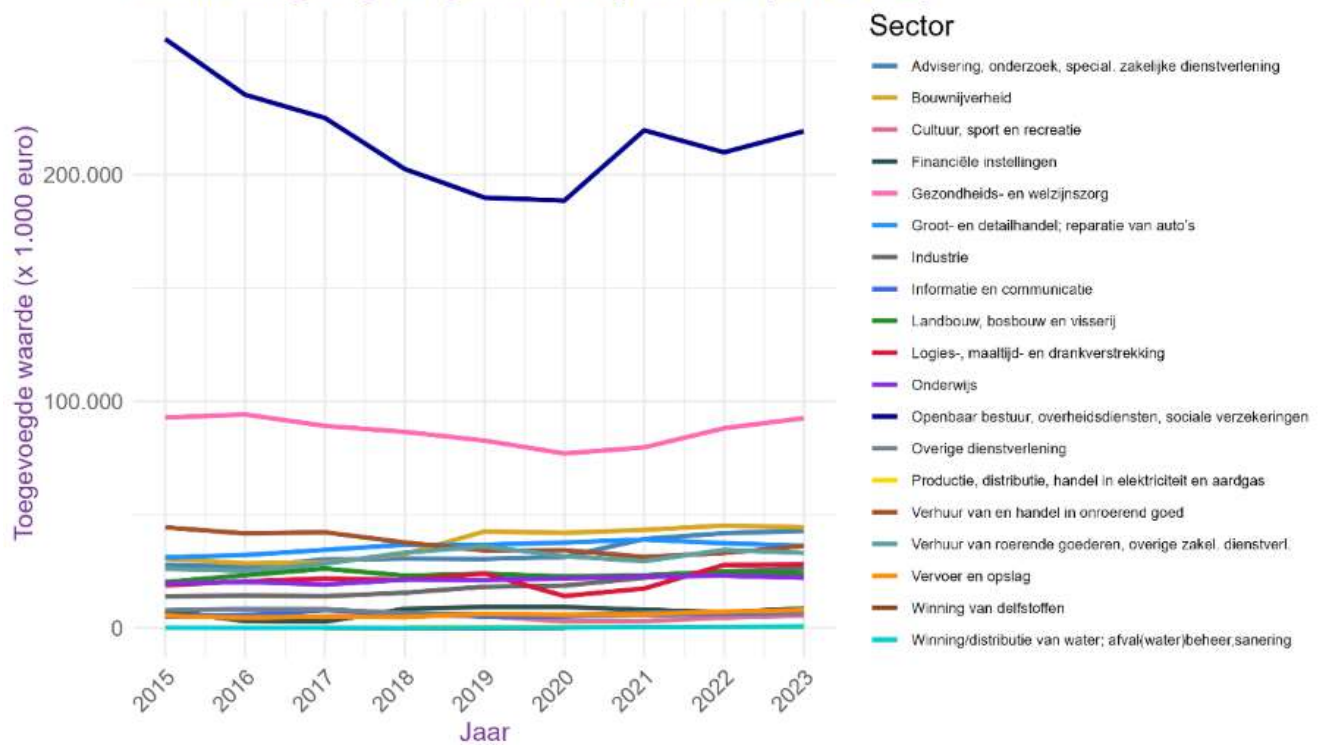
Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015–2023. De totale gemiddelde groei over alle sectoren bedraagt 0,5% per jaar.

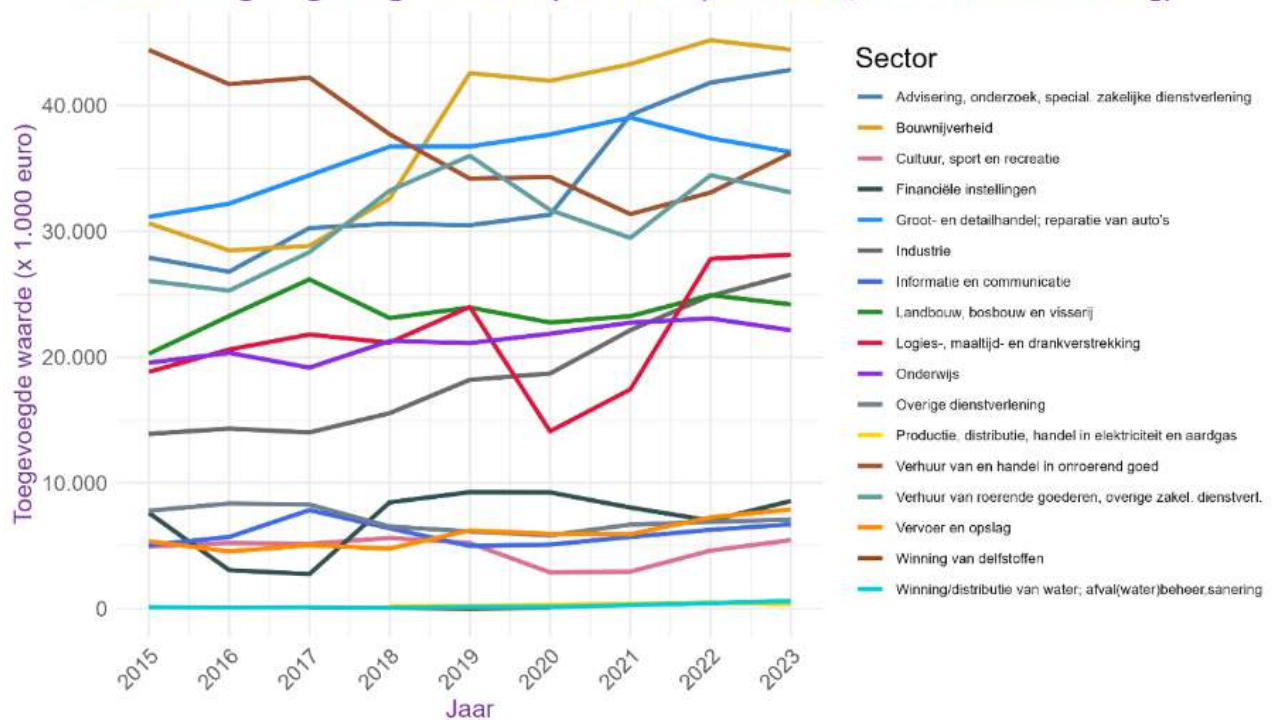
De sterkste groei is zichtbaar in de sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering met maar liefst 22% per jaar, gevolgd door Industrie (8,4%) en Zakelijke dienstverlening (5,5%). Ook sectoren als Logies-, maaltijd- en drankverstrekking en Vervoer en opslag laten bovengemiddelde groei zien.

Aan de andere kant zijn er sectoren die een negatieve groei hebben doorgemaakt, zoals Verhuur en handel in onroerend goed (-2,5%), Openbaar bestuur en sociale verzekeringen (-2,1%) en Overige dienstverlening (-1,2%). De sector Gezondheidszorg laat een nulgroei zien over deze periode.

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector (2015–2023)

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector (2015–2023, excl. overheid en zorg)

Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per sector (2015–2023) Totaal: 0.5%

Gemiddelde toegevoegde waarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de gemiddelde toegevoegde waarde tegen constante prijzen per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen springt er met een toegevoegde waarde van ongeveer 44 miljoen euro per vestiging ver bovenuit. Dit komt natuurlijk doordat er slechts een klein aantal vestigingen in deze sector zijn waarbij het leger en de gemeente Westerveld een hele hoge toegevoegde waarde hebben.

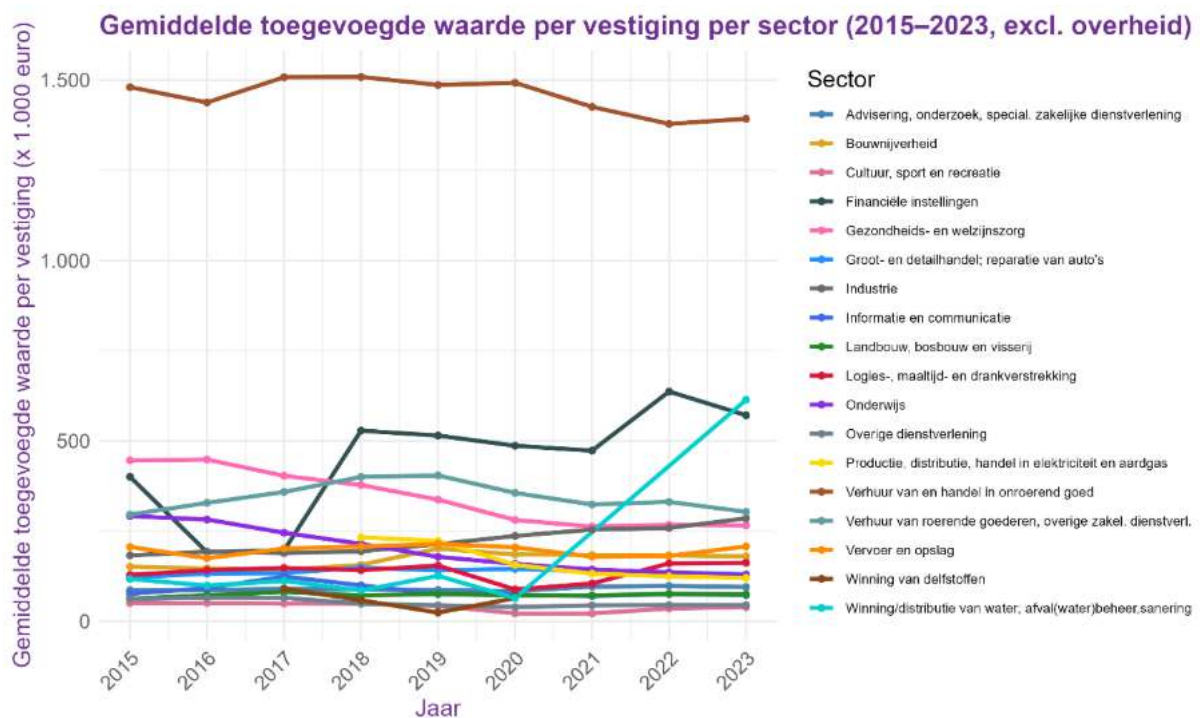
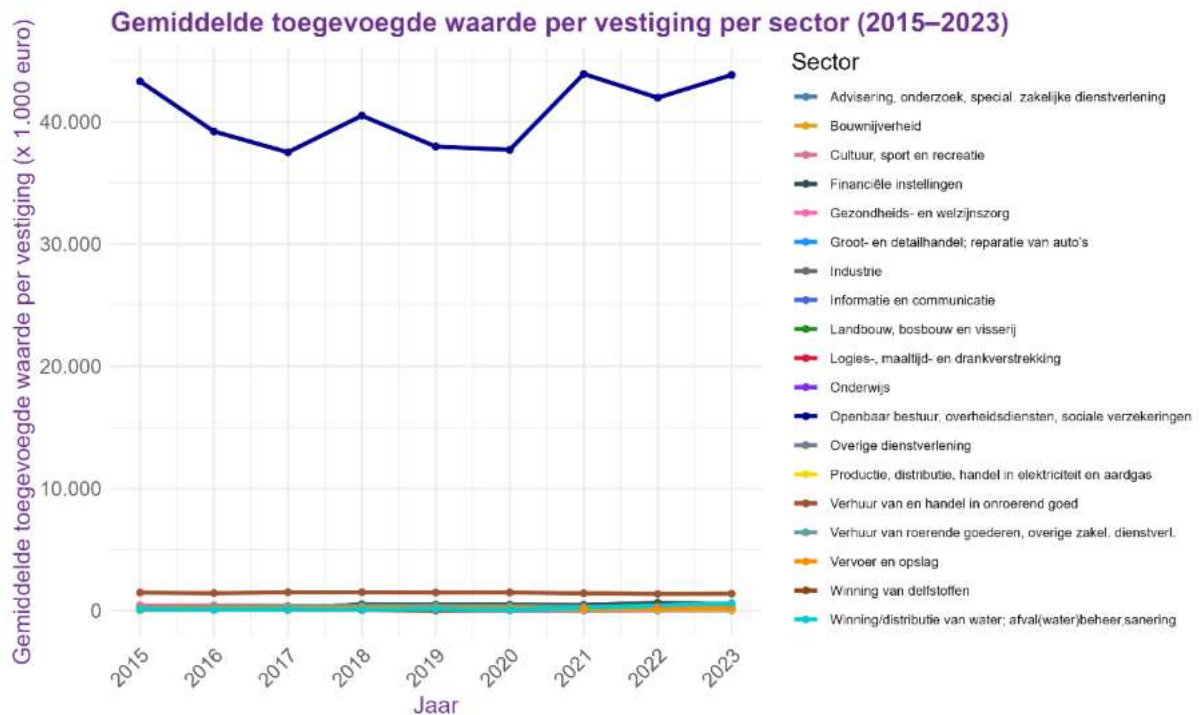
Gemiddelde toegevoegde waarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid

De tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de overheid uit en gebruikt een aangepaste schaalverdeling op de y-as (tot 1,5 miljoen euro). Hierdoor wordt beter ingezoomd op de commerciële sectoren met lagere gemiddelde waarden per vestiging. Sectoren zoals Logies-, maaltijd- en drankverstrekking, Detailhandel en Vervoer en opslag worden hierdoor beter zichtbaar en vergelijkbaar. Dit maakt het eenvoudiger om trends en verschillen tussen commerciële sectoren te analyseren.

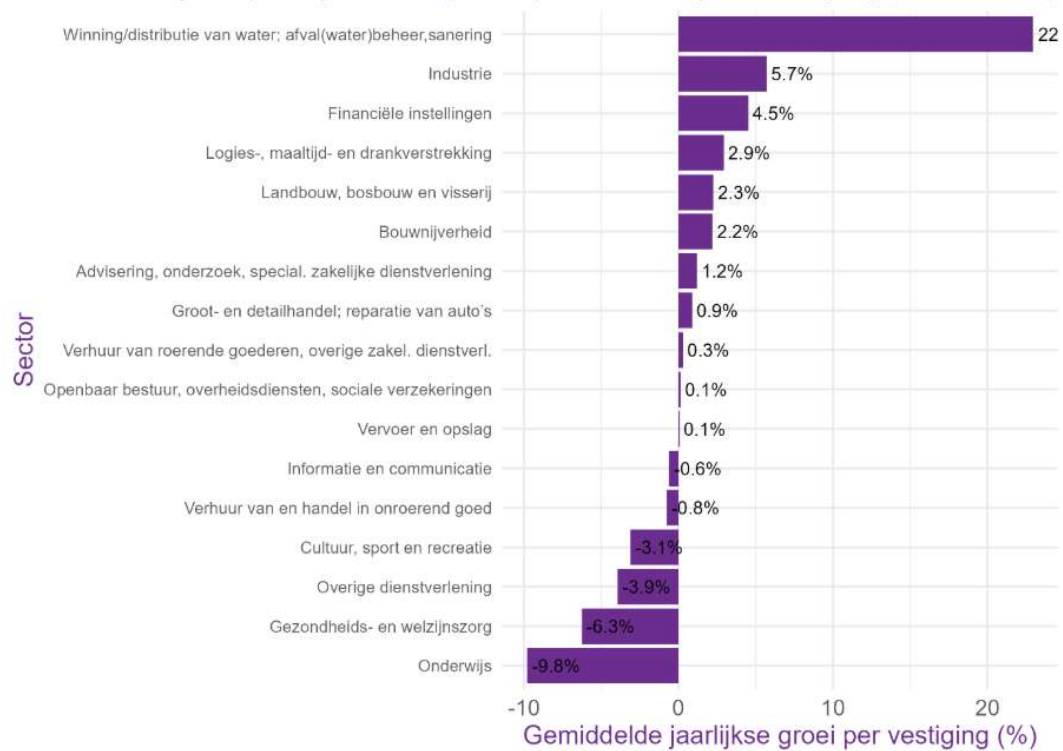
Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering springt eruit met een indrukwekkende groei van 22% per jaar, gevolgd door Industrie (5,7%) en Financiële instellingen (4,5%). Ook Logies-, maaltijd- en drankverstrekking en Landbouw laten positieve groeicijfers zien.

Daarentegen zijn er sectoren die een negatieve groei per vestiging hebben doorgemaakt, zoals Onderwijs (-9,8%), Gezondheidszorg (-6,3%), Overige dienstverlening (-3,9%) en Cultuur, sport en recreatie (-3,1%). Voor onderwijs en gezondheidszorg is dit voornamelijk te verklaren doordat er in deze sectoren veel zzp'ers bijgekomen zijn waardoor de gemiddelde toegevoegde waarde per vestiging is afgenomen. Deze cijfers geven een duidelijk beeld van de economische dynamiek op vestigingsniveau.

Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per vestiging (2015–2023)

Ontwikkeling van de toegevoegde waarde op bedrijventerreinen in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de totale toegevoegde waarde op bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld tussen 2015 en 2023. In 2015 lag de waarde rond de €27.500.000, waarna een lichte daling volgde in 2016. Vanaf 2017 is een gestage stijging zichtbaar, met een piek in 2022 van ongeveer €31.500.000. In 2023 is er echter sprake van een daling ten opzichte van het voorgaande jaar. De ontwikkeling van de toegevoegde waarde is erg vergelijkbaar met de ontwikkeling van het aantal banen en vestigingen op bedrijventerreinen. Voor 2024 is hierin te zien dat de grafieken voor het aantal banen en vestigingen verder naar beneden is gegaan dus aangenomen kan worden dat dit ook voor de toegevoegde waarde is gebeurd. Zowel in 2015 als in 2023 vindt ongeveer 4,5% van de totale toegevoegde waarde in de gemeente Westerveld plaats op bedrijventerreinen. Dit aandeel is vergelijkbaar met het aandeel banen en vestigingen hoewel die wel een negatieve trend lieten zien.

ZZP'ers

Bron: PWR Drenthe

Samenvatting

Het aantal zzp'ers in Westerveld is de afgelopen tien jaar sterk gegroeid: van ruim 1.200 in 2015 naar bijna 1.900 in 2024. Dat komt neer op een gemiddelde jaarlijkse groei van ruim 5%. Vooral vanaf 2018 zet een duidelijke stijging in. De jaarlijkse groeicijfers laten wel zien dat het tempo de laatste jaren wat afvlakt.

Ook het belang van zzp'ers in de lokale economie neemt toe. In 2015 was circa 13% van alle banen verbonden aan zzp'ers, in 2024 is dat bijna 19%. Dat is het 10^e hoogste percentage van Nederlandse gemeenten! Bij de vestigingen is dit aandeel nog groter: inmiddels bestaat meer dan twee derde van alle vestigingen in Westerveld uit zzp'ers.

Binnen de gemeente zijn Dwingeloo en Havelte de belangrijkste woonplaatsen voor zzp'ers, gevolgd door Diever. Ook in de kleinere dorpen zoals Uffelte, Vledder en Wapse groeit het aantal zzp'ers gestaag.

Sectoraal gezien zijn de meeste zzp'ers actief in de advisering en zakelijke dienstverlening, gevolgd door de gezondheids- en welzijnzorg en de bouw. Ook detailhandel en onderwijs kennen een groeiend aantal zelfstandigen, terwijl in de landbouw en industrie de groei beperkter is.

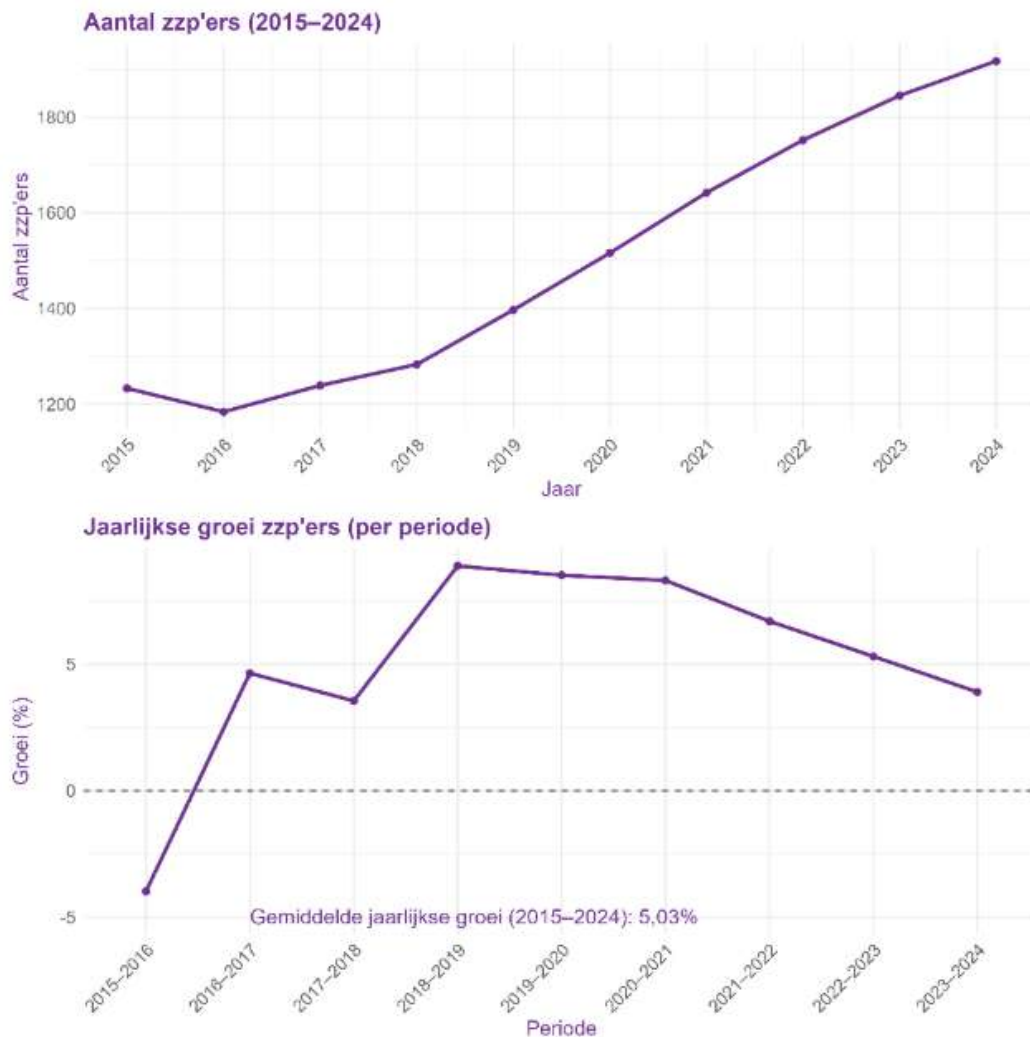
Conclusie

Zzp'ers vormen een steeds belangrijkere motor van de lokale economie in Westerveld. Zowel hun aantal als hun aandeel in werkgelegenheid en vestigingen is de afgelopen tien jaar fors toegenomen. Vooral in kennisintensieve sectoren (zakelijke dienstverlening, zorg, onderwijs) en in de bouw speelt de zelfstandige ondernemer een steeds grotere rol. De groei is breed verspreid over de dorpen, met een zwaartepunt in Dwingeloo en Havelte. Daarmee laat Westerveld een dynamisch en ondernemend profiel zien, waarin kleinschalig zelfstandig ondernemerschap een bepalende factor is geworden.

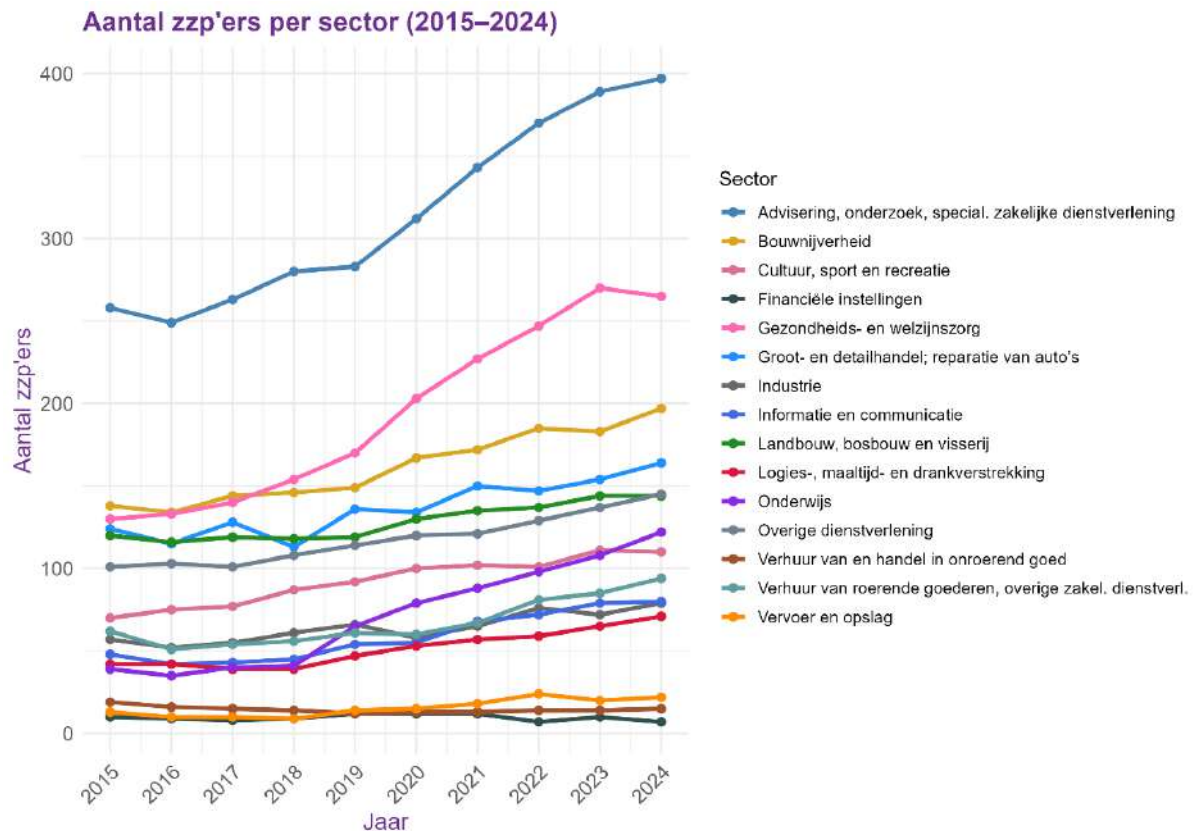
In de gemeente Westerveld werkt één op de vijf werkenden als zzp'er. Dit is het gedeelde 10e hoogste percentage van Nederland. Boven de gemeente Westerveld staan vooral gemeenten in de Gooistreek dus Westerveld is een beetje de vreemde eend in de bijt.

Uitleg per grafiek

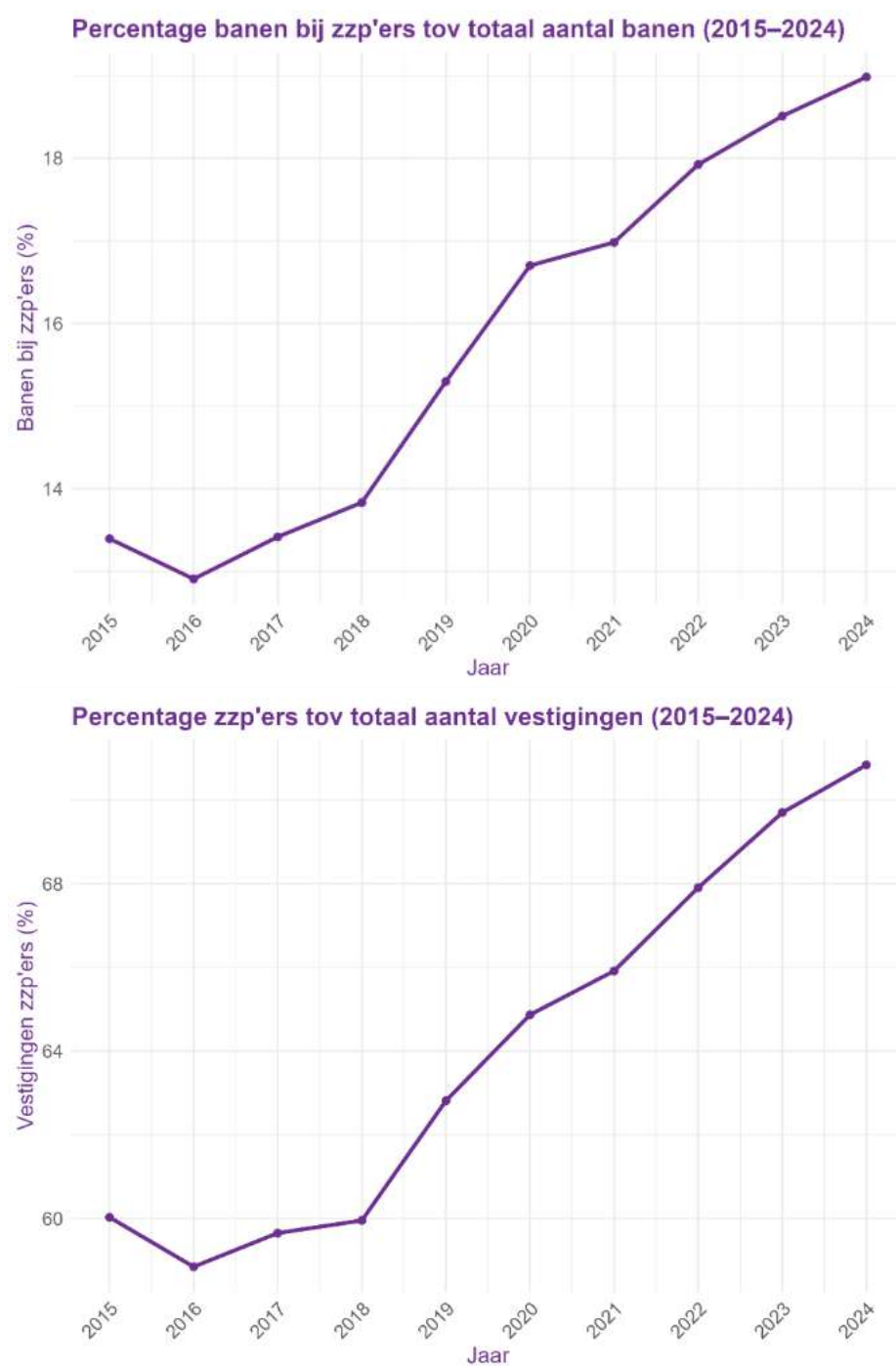
In de grafieken hieronder is de ontwikkeling van het aantal en de jaarlijkse groei van zzp'ers tussen 2015 en 2024 gegeven. Te zien is dat vanaf 2016 het aantal zzp'ers sterk is toegenomen vooral tussen 2019 en 2021. Echter, lijkt de groei van het aantal zzp'ers de laatste jaren langzaam af te nemen. De gemiddelde jaarlijkse groei in deze periode is ongeveer 5%. Landelijk gezien is dit in dezelfde periode 3,4%.

In de grafiek hieronder is te zien in welke sectoren zzp'ers in de gemeente Westerveld actief zijn en de ontwikkeling hiervan. De belangrijkste sectoren waarin zzp'ers actief zijn, zijn advisering, onderzoek en speciale zakelijke dienstverlening (400), gezondheids- en welzijnszorg (265) en bouwnijverheid (200). De grootste gemiddelde stijging per jaar tussen 2015 en 2024 is echter te zien in de sector onderwijs (13,5%) gevolgd door gezondheids- en welzijnszorg (8,2%), vervoer en opslag (6%) en logies-, maaltijd- en drankverstrekking (horeca 6%). Ook in de landbouw is een lichte stijging van het aantal zzp'ers te zien terwijl landelijk gezien dit in deze periode met 6% is gedaald.

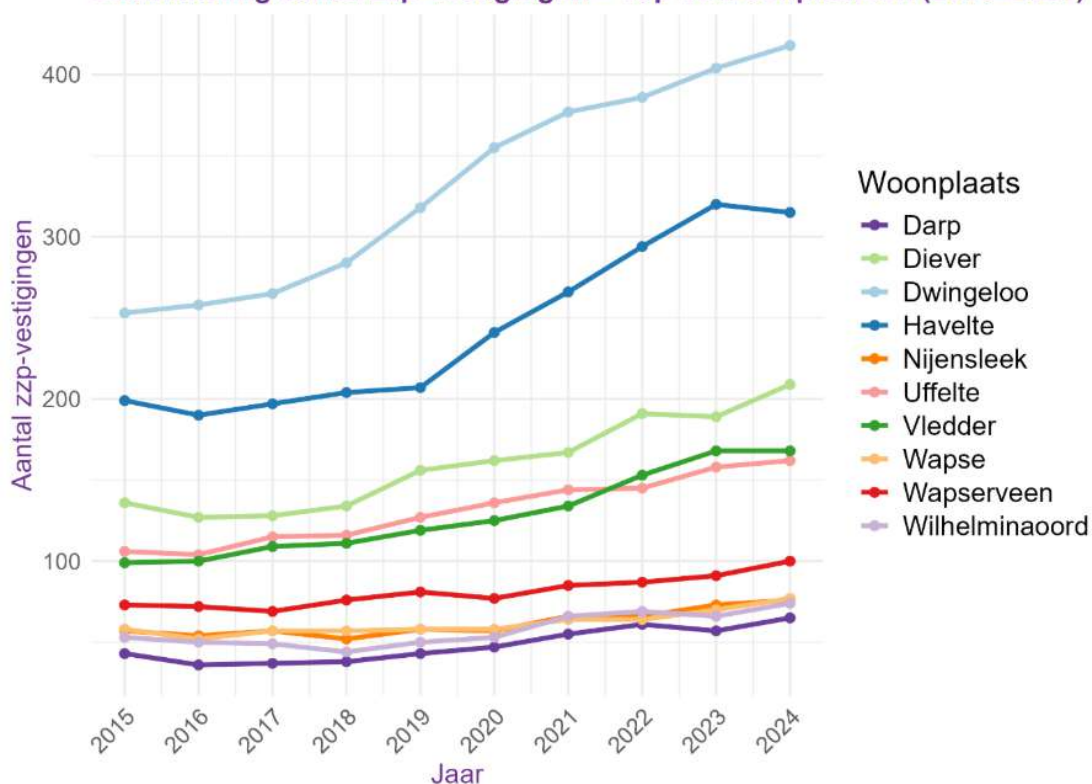

In de grafieken hieronder is de ontwikkeling van het percentage banen en vestigingen van zzp'ers weergegeven ten opzichte van het totaal aantal banen en vestigingen tussen 2015 en 2024. Zowel het percentage banen als het percentage vestigingen van zzp'ers ten opzichte van het totaal is sterk gegroeid. In 2024 is 19% van het totaal aantal werkenden in de gemeente Westerveld zzp'er tegenover 13% in Nederland. In 2024 is ongeveer 71% van het totaal aantal vestigingen in de gemeente Westerveld zzp'er tegenover 66% in Nederland. Met andere woorden, zzp'ers vormen een steeds belangrijkere economische groep binnen de gemeente Westerveld.

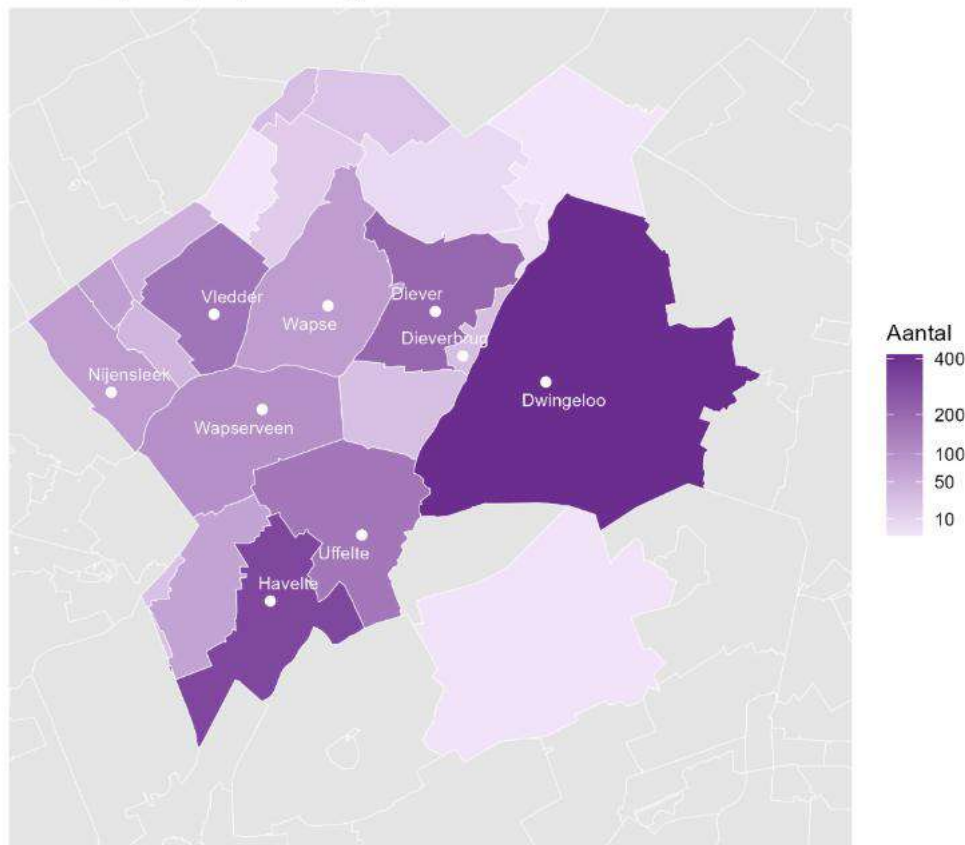
In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het aantal zzp-vestigingen weergegeven voor de tien plaatsen met de meeste zzp'ers in 2024. Het aantal zzp'ers is in alle plaatsen gegroeid met een gelijkwaardig percentage tussen de 3% en 6% per jaar.

Ontwikkeling aantal zzp-vestigingen – Top 10 woonplaatsen (2015–2024)

In de kaart hieronder is het aantal zzp'ers per postcodegebied gegeven. De verdeling komt grotendeels overeen met de verdeling van het totaal aantal vestigingen in de gemeente Westerveld. Zzp'ers zijn dus niet heel erg oververtegenwoordigd in een bepaald postcodegebied.

Aantal zzp'ers per postcodegebied

	jaar_groei	doorgroeiers	zzp_vorigjaar	perc_doorgroei
1	2016	38	1233	3.0819140
2	2017	24	1184	2.0270270
3	2018	26	1239	2.0984665
4	2019	29	1283	2.2603274
5	2020	28	1397	2.0042949
6	2021	15	1516	0.9894459
7	2022	13	1642	0.7917174
8	2023	16	1752	0.9132420
9	2024	11	1845	0.5962060

De tabel hierboven geeft per jaar het aantal zzp'ers dat is overgegaan naar een vestiging met meer dan één medewerker (kolom doorgroeiers). In 2018 zijn bijvoorbeeld 26 bedrijven die in 2017 nog als zzp'er te boek stonden, overgegaan in een bedrijf met meer dan één medewerker. Te zien is dat het aantal zzp'ers dat zijn bedrijf uitbreidt met meer dan één werknemer steeds minder wordt en ook een steeds kleiner percentage van het totaal wordt. Als je ook kijkt naar het aantal werknemers die deze oorspronkelijke zzp bedrijven hebben, dan gaat dit nog steeds om relatief kleine bedrijven zoals hieronder te zien is. Verreweg de meeste van die bedrijven hebben nu 2-4 werknemers (132). Als je de 53 gestopte bedrijven voor 2024 ook meeneemt dan krijg je de verdeling zoals in de onderste tabel wat precies dezelfde verdeling percentueel gezien laat zien.

	▲ categorie ▼	n ▼
1	10–19 werknemers	4
2	2–4 werknemers	132
3	5–9 werknemers	11
4	Gestopt vóór 2024	53

	▲ categorie ▼	n ▼
1	10–19 werknemers	6
2	2–4 werknemers	179
3	5–9 werknemers	15

[Ontwikkelingen zzp | CBS](#)